

ELŐSZÁLLÁS NAGYKÖZSÉG

POLGÁRMESTERE

2424. Előszállás, Fő tér 3.

MEGHÍVÓ

ELŐSZÁLLÁS NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA KÉPVISELŐTESTÜLETÉNEK

2015. január 20-án (kedden) 17,00 órai kezdettel

**a Polgármesteri Hivatal tanácskozó termében
tartandó rendkívüli nyílt ülésére**

Előszállás Nagyközség Önkormányzata Képviselőtestületének rendkívüli nyílt ülését a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 45. §-ában biztosított jogkörömben eljárva összehívom és egyben annak teljes tartamára

m e g h í v o m.

NAPIREND

Nyílt ülés

1. Előszállás Nagyközség Fenntartható Fejlődés Helyi Programjának elfogadása
Előadó: Farkas Imre polgármester
2. Családokért Önkormányzati Társulás 2015. évi költségvetése
Előadó: Farkas Imre polgármester
3. Egyebek

Zárt ülés

1. Németh László Díjra történő felterjesztés
Előadó: Farkas Imre polgármester

A napirendi pontok fontosságára való tekintettel megjelenésére feltétlenül számítok!

Előszállás, 2015. január 19.

Tisztelettel,

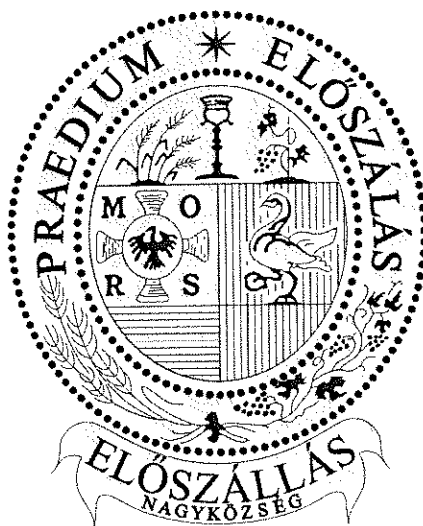

Farkas Imre
polgármester

ELŐSZÁLLÁS NAGYKÖZSÉG

LOCAL AGENDA 21

Fenntartható Fejlődés Helyi Programja

2015. január

Készítette:

Farkas Imre
Előszállás Nagyközség Önkormányzatának
polgármestere

ELŐSZÁLLÁS

Elfogadta Előszállás Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete
XX/2015. (I.IX.) számú határozatával

"Ez idő szerint az emberiség kilátásai a jövőre nézvést rendkívül borúsak. Felettébb valószínű, hogy nukleáris fegyvereit önmaga ellen fordítva gyors, de a legkevésbé sem fájdalommentes öngyilkosságot követ majd el. S még ha ez nem történnék is meg, lassú halál fenyegeti, mert megmérgezi, mellesleg pedig megsemmisíti a környezetet, amelyben és amelyből él. Még ha idejekorán megálljt parancsolna is vak és hihetetlenül ostoba ténykedésének, ki van téve annak a veszélynek, hogy fokozatosan elsorvadnak mindazon tulajdonságai, amelyek emberi voltát alkotják. Számos gondolkodó felismerte ezt, és jó néhány könyv tartalmazza azt a felismerést, hogy a környezetpusztítás és a kultúra "hanyatlása" kéz a kézben járnak..."

(Konrad Lorenz)

A program készítésében részt vettek, az adatokat, információkat szolgáltatták:

Előszállás Nagyközség Önkormányzata:

Magyari Ferenc alpolgármester
Jákli Ferencné képviselő
dr. Ecsedi András képviselő
Farkas András képviselő
Stadler Gábor képviselő
Tábiné Nyúl Gabriella képviselő

Előszállás Nagyközség Önkormányzat Polgármesteri Hivatala:

Győriné Tar Edit jegyző
Bertalan Imre
Vargáné Bíró Ildikó

Előszállás Nagyközség önkormányzati fenntartású intézményei:

Előszállási Patakparti Óvoda
Kossuth Lajos Művelődési Ház és Könyvtár

Előszálláson Önállóan működő és gazdálkodó költségvetési intézmények:

Árpádfejedelem Általános Iskola

Továbbá:

Civil szervezetek

Kérdőívek kitöltésében részvevő intézmények:

Árpádfejedelem Általános Iskola
Előszállási Patakparti Óvoda
Kossuth Lajos Művelődési Ház és Könyvtár

A dokumentumot szerkesztette és készítette:

Farkas Imre polgármester

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék	4
Előszó	8
1. LOCAL AGENDA 21	10
2. HELYZETELEMZÉS	14
2.1. Földrajzi elhelyezkedés	14
2.2. Természeti adottságok	15
2.2.1. Éghajlat	15
2.2.2. Vízrajza	16
2.2.3. Talajok	17
2.2.4. Növényzet	18
2.2.5. Állatvilág	19
2.3. Előszállás fejlődéstörténete	25
2.3.1. A korai idők	25
2.3.2. Előszállás a ciszterciek birtokában	25
2.3.3. Előszállás a két világháború között	27
2.3.4. A felszabadulás után	28
2.3.5. A közelmúlt és a jelen	29
2.4. Előszállás Nagyközség szerkezete	30
2.5. Táji értékek	31
2.5.1. Természeti értékek	31
2.5.2. Védett épületek, építmények	31
2.5.3. Régészeti lelőhelyek	32
2.5.4. Országos jelentőségű védelem alatt álló értékek	33
2.6. Társadalmi helyzet	36
2.6.1. Demográfiai viszonyok	36

2.6.2. Oktatás, képzés.....	37
2.6.3. Művelődés, kultúra.....	37
2.6.4. Sport, kikapcsolódás.....	38
2.6.5. Egészségügy.....	38
2.6.6. Szociális ellátás.....	38
2.6.7. Közbiztonság.....	38
2.6.8. Közigazgatás.....	41
2.7. Gazdasági helyzet.....	42
2.7.1. Mezőgazdaság.....	42
2.7.2. Ipar.....	42
2.7.3. Szolgáltatás, kereskedelem.....	42
2.7.4. Vendéglátás, idegenforgalom, turizmus.....	43
2.7.5. Foglalkoztatás, munkaerő-piaci helyzet.....	43
2.8. Infrastrukturális helyzet.....	43
2.8.1. Ivóvíz-ellátás, vízgazdálkodás.....	43
2.8.2. Csatornahálózat, szennyvíztisztítás.....	44
2.8.3. Villamosenergia- és gázellátás.....	46
2.8.4. Hulladékgazdálkodás.....	47
2.8.5. Távközlés-hírközlés.....	47
2.8.6. Közlekedés.....	48
2.9. Környezeti elemek állapota.....	48
2.10. PREADIUM FUTURE 2005.....	49
Praedium Future Program.....	49
3. Helyzetelemzés.....	59
3.1. Kérdőívek kiértékelése.....	59
3.1.1. Lakossági kérdőívek.....	59
3.1.2. Oktatási nevelési kérdőívek.....	81

3.2. SWOTanalízis	88
3.3. Szomszédos településekkel való együttműködés vizsgálata	91
3.3.1. Daruszentmiklós Polgárőrségek fejlesztése a déli térségben című tanulmány	91
3.3.2. Helyi hagyományok őrzése és kiaknázása Daruszentmiklós, Előszállás és Nagykarácsony településeken című tanulmány	92
3.3.3. Vállalkozási potenciálok feltárása a déli térségben című tanulmány	92
3.3.4. Szolgáltatások elérhetőségének biztosítása a déli térségben című tanulmány	93
4.1. Célállapot	95
4.2. Prioritások	95
4.3. Várható hatások	96
5. Megvalósítás	98
5.1. Társadalmi pillér	98
5.1.1. Társadalmi szemléletformálás	98
5.1.2. Intézményi működés hatékonyságának növelése	99
5.1.3. Egészségügyi helyzet fejlesztése	100
5.1.4. Szociális helyzet fejlesztése	102
5.1.5. Oktatás, képzés fejlesztése	103
5.1.6. Közbiztonság fejlesztése	105
5.1.7. Kulturális élet fellendítése	106
5.1.8. Esélyegyenlőségi jogok biztosítása	109
5.1.9. Közösségi közlekedés fellendítése	110
5.1.10. Gyermekek és fiatalok társadalmi beilleszkedésének segítése	112
5.2. Környezeti pillér	113
5.2.1 Környezet ismerete, környezettudatosság	113
5.2.2. Települési és épített környezet védelme	117
5.2.3. A lakókörnyezet védelme a káros emisszió kibocsátásoktól (levegő, víz, zaj)....	121
5.2.4. Infrastrukturális helyzet javítása, fejlesztése	126

5.2.5. Energiafelhasználás hatékony és megújuló lehetőségeinek kihasználása	128
5.2.6. Zöldterületek védelme, fenntartása – növény és állatvilág fenntartása	130
5.2.7. Hulladékgyűjtés	131
5.3. Gazdasági pillér	134
5.3.1. Nemzetközi együttműködés	134
5.3.2. Az Önkormányzat és az önkormányzati intézmények hatékony működéséhez szükséges gazdasági feltételek megteremtése	134
5.3.3. Ipar fejlesztése	136
5.3.4. Mezőgazdaság fejlesztése	139
5.3.5. Gazdasági szektor (kereskedelem, szolgáltatás) fejlesztése	141
5.3.6. Vendéglátás, idegenforgalom, turizmus fellendítése	143
6. Monitoring és visszacsatolás	147
6.1. Cselekvési terv	147
6.2. Indikátorok	148
A terv elkészítéséhez felhasznált dokumentumok	157

Előszó

Előszállás Nagyközség Önkormányzata 2013-ban elnyert KEOP-1.2.0/09-11-2013-0001 Előszállás Nagyközség szennyvízelvezetése és szennyvíztisztítása pályázatot, mely megvalósítása során vállalta a község Local Agenda 21 Környezeti Fenntarthatósági Tervének, Programjának elkészítését. Ennek megfelelően és a program elkészítésére vonatkozó útmutatókat is figyelembe véve készítettünk kérdőíveket, melynek kiértékelésével ismereteket szerezhethünk a község környezetvédelmi, társadalmi és gazdasági szokásairól, igényeiről a lakosság Nagyközséghez való hozzáállásáról.

Ennek lényege, hogy a kérdőívek által megismert adatokból, információkból olyan fenntarthatósági célokat fogalmazzunk meg, melyek elősegítik a Local Agenda 21 3 fő pillérének (társadalmi, gazdasági, környezeti), ezáltal a Fenntarthatósági Fejlődés javítását Előszállás Nagyközségben.

A program felépítése a következő részekből tevődik össze:

1. Helyzetelemzés: a LA21 program bemutatása, a község bemutatása (földrajzi, történeti természeti, környezeti, infrastrukturális, társadalmi és gazdasági helyzetének áttekintésével).
2. Helyzetértékelés: a fent ismertetett kérdőívek kiértékelése, SWOT analízis.
3. Stratégia: fenntarthatósági célok megfogalmazása, prioritás sorrendjének meghatározása és a várható hatások megfogalmazása.
4. Megvalósítás: a LA21 3 fő pillérét figyelembe véve a célok megvalósítására vonatkozó programok, részprogramok, melyeket az Önkormányzattal történt egyeztetéseket követően együttesen határoztunk meg.
5. Monitoring: célok és indikátorok meghatározása a fejlesztések tükrében 20 éves időtartamra.

A Local Agenda 21 megvalósításának lépései

1. Külföldi és hazai példák feltárása, az LA 21 folyamat eddigi eredményeinek értékelése

- A Local Agenda 21 lépéseinek, eszközeinek meghatározása

2. Jogi, társadalmi, gazdasági, környezeti helyzetelemzés

- Az LA21 jogszabályi háttérének feltárása és más tervekhez, dokumentumokhoz való kapcsolódásának (illeszkedésének) vizsgálata.
- A Nagyközség gazdasági, társadalmi és környezeti állapotának, folyamatainak elemzése statisztikai adatok segítségével.
- A fenntarthatósággal kapcsolatos kérdőíves kutatás elvégzése.
- A statisztikai indikátorokat kiválasztása a változások követéséhez.

3. Partnerség, bevonás

- A lakosság, valamint a szakmai és civil szervezetek bevonása a programba, az általános iskolák kérdőíves felkeresése, konzultációk lefolytatása.

4. Stratégiai csoport felállítása

- A helyi önkormányzati döntéshozókból, szakmai szervezetek és az oktatási intézmények képviselőiből, valamint a LA 21 folyamatot vezető szervezet tagjaiból álló stratégiai csoport megalakítása.

5. Akciótervezés

- A stratégiai dokumentum részét képező akciók pontos meghatározása.
- A tervezés felügyelete, koordinációja.
- A korábbi ágazati tervek beépítése a LA 21 folyamatba.

6. Kommunikáció

- Az Interneten, valamint a helyi nyomtatott sajtón keresztül történő kommunikáció.
- A lakosság valamint a szakmai, civil szervezetek visszajelzésének megfelelő fogadása.

7. Végtermék

A gyakorlatban kettős végtermékről beszélhetünk. Egyrészt létrejön egy *stratégiai dokumentum*, ami a helyzetelemzés mellett tartalmazza a stratégiai akciókat, és konkrét javaslatokat tesz, lépéseket fogalmaz meg a Nagyközség hosszú távú, fenntarthatóság felé mutató működésére. Másrészt a feljebb ismertetett lépések megfelelő koordináció esetén egy *folyamatot indítanak el*, ami a környezettudatosság növelésében, a lakossági és intézményi (pl. vállalati, önkormányzati) döntésekben jelenik meg.

8. Monitoring

Mivel egy hosszú távú folyamat elindításáról van szó, ezért a LA 21 megalapozását és a stratégiai dokumentum létrejöttét követően is komoly szükség van a Local Agenda 21 folyamat működésének nyomon követésére.

1. LOCAL AGENDA 21

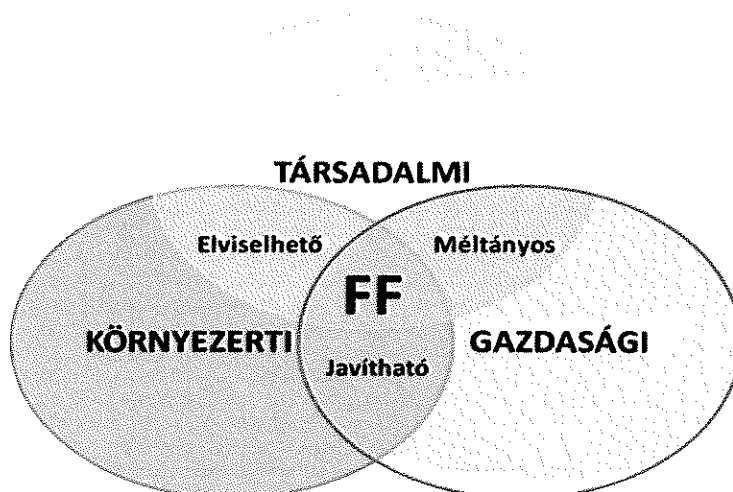
A nyolcvanas évek elején jelent meg a "fenntarthatóság" vagy a "fenntartható fejlődés" kifejezés a nemzetközi szakirodalomban.

1983-ban az ENSZ Közgyűlés határozata alapján megkezdte munkáját az ENSZ Környezet és Fejlődés Világbizottsága, amelyet Gro Harlem Brundtland norvég miniszterelnököt vezetett. (E huszonnégy tagú bizottságnak tagja volt Láng István akadémikus is.) A Bizottság 1987-ben „Közös jövőnk” címmel kiadott jelentésében a gazdasági növekedés olyan új korszakának lehetőségét vázolta fel, amely a fenntartható fejlődés globális megvalósítására épít, megőrzi a természeti erőforrásokat, s amely megoldás lehetne a fejlődő országok nagy részében elhatalmasodó szegénység leküzdésére is.

A jelentés nagyon röviden és tömören határozta meg a fenntartható fejlődés fogalmát: ***"a fenntartható fejlődés olyan fejlődés, amely kielégíti a jelen szükségleteit, anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő nemzedékek esélyét arra, hogy ők is kielégíthessék szükségleteiket".***

(Forrás: www.wikipedia.hu enciklopédia)

A fenntartható fejlődés három alappilléren nyugszik: a szociális (társadalmi), a gazdasági és a környezeti pillérek és mindhármak együttesen, kölcsönhatásaik figyelembevételével mérlegelni kell a különböző fejlesztési stratégiák, programok kidolgozása során, illetve a konkrét intézkedésekben, cselekvésekben. A fenntartható fejlődés, mint általános stratégiai cél "bevonult" a nemzetközi konferenciák, szervezetek dokumentumaiba és a nemzeti kormányok cselekvési programjaiba.

1. ábra: A Fenntartható Fejlődés alappillérei

(Forrás: www.wikipedia.hu enciklopédia)

A fejlődés alapvető célja tehát a szociális jólét, a méltányos életfeltételek lehetőségének biztosítása mindenki és egyaránt a jelenlegi és a jövőbeli nemzedékek számára, ami csak úgy lehetséges, ha közben fenntartható módon hasznosítjuk a természeti erőforrásokat, elkerüljük a káros hatásokat, s különösen a környezet állapotában bekövetkező visszafordíthatatlan változásokat.

A Világ Tudományos Akadémiáinak Nyilatkozata megfogalmazásában: ***"A fenntarthatóság az emberiség jelen szükségleteinek kielégítése, a környezet és a természeti erőforrások jövő generációk számára történő megőrzésével egyidejűleg."*** (Átmenet a fenntarthatóság felé; Világ Tudományos Akadémiáinak Nyilatkozata, Tokió, 2000).

Mi a fenntartható fejlődés?

Az emberiség, az egyes emberek és társadalmak közvetlenül vagy a gazdaság révén szükségleteik kielégítése Előszállás ekében természetes környezetükből veszik el azokat a javakat, amelyeket a földi rendszer létezése óta felhalmozott. A fenntarthatóság biztosítása azt kívánja tőlünk, hogy a jelen és jövő generációk létfeltételeihez szükséges természeti és épített környezet minőségét, értékeit megőrizzük. Ettől a rendszertől az ember annyit és olyan körülmények között vehet el, hogy ne sértse saját létkielégítésének jövőbeli esélyeit. A fenntartható fejlődés célja mindezek értelmében az emberi társadalom fenntartása.

Ebben a feladatban a környezet feltételként jelenik meg, amely azt jelenti, hogy addig a mértékig használhatjuk természetes környezetünk erőforrásait, amíg nem sértjük annak megújulási lehetőségét. A gazdaság a társadalom fenntartásának és ezen keresztül a környezet használatának eszköze. Ezt az eszközt bölcsen, a társadalom hasznára, a környezet sérelme nélkül kell használnunk.

A fenntartható fejlődés lényege:

Olyan fejlődési-fejlesztési folyamatok együttese, amely az életminőség hosszú távú, egyenletesen biztosítható javulását szolgálja az adott ökológiai keretek között. Ezért a természeti erőforrásokkal, a környezettel való fenntartható gazdálkodásnak együtt kell érvényesülnie a jólét elérését, megtartását elősegítő gazdasági fejlődéssel, valamint a szociális esélyegyenlőség folyamatos növelésével.

Az EU a tagállamok mellett felkért társult országokat is, hogy az EU stratégiával összhangban készítsék el saját stratégiájukat. A Bizottság a fenntartható fejlődés stratégiáját meghatározó alapelvekről szóló, 2005-ben született deklarációja szerint az Unió elkötelezett a fenntartható fejlődés mellett, amely minden politikáját és cselekedetét meghatározza. Az Unió megújított Fenntartható Fejlődés Stratégiájának jóváhagyása a 2006. júniusi Európai Tanács napirendjén szerepelt. 1992-ben Rio de Janeiróban rendezett ENSZ Környezet és Fejlődés Konferencián elfogadott „Local Agenda 21” program („LA 21”) értékelése kapcsán fogalmazódott meg a fenntartható fejlődés helyi, lokális programja. Ezzel a modellel a cél az, hogy elveket (vezérfonalat) fogalmazzon meg a helyi önkormányzat(ok), valamint a helyi lakosok, közösségek számára a fenntarthatóság tennivalóinak, helyi programjának kidolgozása, megvalósítása Előszállás ekében.

A „LA 21” program az általános érvényű fenntartható fejlődés konkrét, gyakorlati megvalósítását a helyi adottságok, érdekek alapján, az önkormányzat és a helyi lakosok, közösségek széleskörű együtt munkálkodásával javasolja folytatni. Az alapfeladat itt a helyi hatáskörben befolyásolható fejlődés (beruházások, fejlesztések, felújítások, intézkedések, szabályozás stb.) olyan irányú alakítása, amely mind jobban előtérbe helyezi „a helybeni” életminőség, környezeti állapot javítását, valamint a helyi erőforrások - talaj, vízkészlet, energia, emberi- és jövedelemtermelő erőforrások stb.- tartamos, azaz nem kimerítő kiaknázását. További fontos elvárás, hogy valamennyi nem helyi erőforrásra támaszkodó, de helyi felhasználásban szerepet játszó beruházó-fejlesztő, termelő-szolgáltató- és fogyasztó törekedjen a fenntarthatóságot figyelembe vevő megoldások, eljárások igénybe vételére, szokások kialakítására. Ennek megvalósíthatóságát a megfelelő politikai akarat megléte és helyi társadalmi-közösségi kultúra jellege együttesen szabja meg és egy racionális tervezési folyamat útján kimunkált stratégia foglalja rendezett keretbe.

A fenntartható fejlődés nemzeti stratégia (FFNS) globális összefüggéseket is tükröző, nemzeti szintű prioritásai és fókuszai - az előzőekkel is összefüggésben - a következők:

- a gazdaság anyag- és energiaigényességének racionalizálása;
- a fenntarthatatlan társadalmi folyamatok kezelése és szabályozása;
- környezeti rendszerek fenntartható hasznosítása.

A FF környezeti szempontjainak figyelembe vétele az Európa Unió keretében benyújtott pályázatoknál:

Az Európa Uniós projektek tervezésekor javasolt eljárás a környezeti fenntarthatóságra történő hivatkozás és az azt szolgáló tervezett, gyakorlati törekvések bemutatása: ezért a pályázónak a környezeti fenntarthatóság elvének érvényesítését a pályázati dokumentáció egészében (célok, tevékenységek és eredmények stb.) érvényre kell juttatnia. A környezeti fenntarthatósággal kapcsolatos tevékenységét összefoglalóan is értékelnie kell a pályázati adatlap megfelelő pontjaiban. A FF reális és ténylegesen érvényesíthető szempontjainak pályázatba történő megfelelő beépítése így „versenyelőnyt” jelent a pályázat elbírálása során.

Az Agenda 21 program fő területei:

- a helyi közösségi humán és intézményi kapacitások fejlesztése
- a helyi és a regionális fenntarthatósági programok kidolgozásához és végrehajtásához nyújtott segítség
- a környezeti döntésekben való lakossági részvétel előmozdítása és ezzel a demokrácia erősítése
- a helyi és a regionális környezetpolitika számára kedvező jogi és gazdasági környezet kialakítása.

A magyar háztartások kiadásában az energia költségek közel 20%-ot tesznek ki.

A Klímatörvény megalkotását szorgalmazza a Magyar Természetvédők Szövetsége. Számításaik szerint háztartásonként akár negyven százalékkal csökkennének a fenntartási költségek az energiatakarékosságot célzó beruházásokkal.

A klímátörvényről szóló javaslat része, hogy hazánk az 1990-es adatokhoz képest 2020-ig negyven százalékkal, 2050-ig nyolcvan százalékkal kívánja csökkenteni az üvegházhatású gázok kibocsátását.

A törvényjavaslat elfogadásával és bevezetésével

- csökkenthetőek az ipar és a magánemberek energiaszámlákra fordított kiadásai,
- javítható a leszakadó, nehéz életkörülmények, esetleg adósságok között élő emberek élete,
- új és jelentős mennyiségű zöld és helyi munkahely teremthető,
- növelhető a helyi piacok szerepe,
- csökkenthető Magyarország import energiaforrásoktól (kőolaj, földgáz) való függése,
- erősödik a magyar gazdaság versenyképessége és stabilitása,
- felerősödik a hazai zöld technológiák, fejlesztések szerepe.

A „Klímátörvény a fenntartható társadalomért” törvényjavaslat a fenntarthatóság átfogó elvén működik: szociális, gazdasági és környezeti előnyei egymást erősítik, hiszen eszközeivel az éghajlatvédelmet, a zöld gazdaságélénkítést és a társadalmi igazságosságot egyaránt célozza.

A klímátörvény 3 alappillére:

- Erőforrás kvóta
- Zöldpiac
- Visszatérülő alap.

A Klímátörvény-javaslat az alábbiakat tartalmazza:

- A fosszilis energiahordozók (kőolaj, földgáz, szén) felhasználásának ütemezett csökkentését, a 2010-es szinthez képest 6 százalékkal 2020-ig,
- a lakosság és az oktatás környezeti tudatosságának javítását,
- a megújuló energiaforrásokhoz kapcsolódó technológiák fejlesztését és elérhetőbbé tételét,
- zöld beruházásokat támogató információs- és intézményrendszer kialakítását,
- a hazánkban található zöld területek rekonstrukcióját és növelését az építésszabályozással párhuzamosan,
- a társadalom termelői és fogyasztói struktúrájának átalakítását.

A rendelkezésünkre álló fosszilis energiaforrások mennyisége véges, azonban jelenleg túlfogyasztásuk jellemző világszerte, így Magyarországon is. A klímátörvény ezt mérsékelné, mégpedig egy társadalmilag igazságosan működő **erőforrás kvóta** alkalmazásával. Az iránymutató kvóta alapján a **zöldpiacon**, azaz a környezetbarát termékek és szolgáltatások piacán ennek az iránymutató kvótának az alapján foghatunk energiatakarékos, megújuló beruházásokba. Finanszírozásukat a **Visszatérülő Alap** kamatmentesen teszi lehetővé mindenki számára. Megtakarításaink által csökken az egyéni fogyasztásunk, a beruházásokkal pedig a hazai kis- és középvállalkozásaink is jól járnak, így mindenki számára előnyöket biztosít a zöld gazdaságélénkítés.

(Forrás: Magyar Természetvédők Szövetsége: szórólap)

2. HELYZETELEMZÉS

2.1. Földrajzi elhelyezkedés

Előszállás Fejér megye délkeleti részén fekvő, halmazfaluból kialakított szalagtelkes település. A Duna bal partján, tőle légvonalban kb. 6 km-re, átlagosan 118 m tengerszint feletti magasságban fekszik.

2. ábra: Előszállás elhelyezkedése

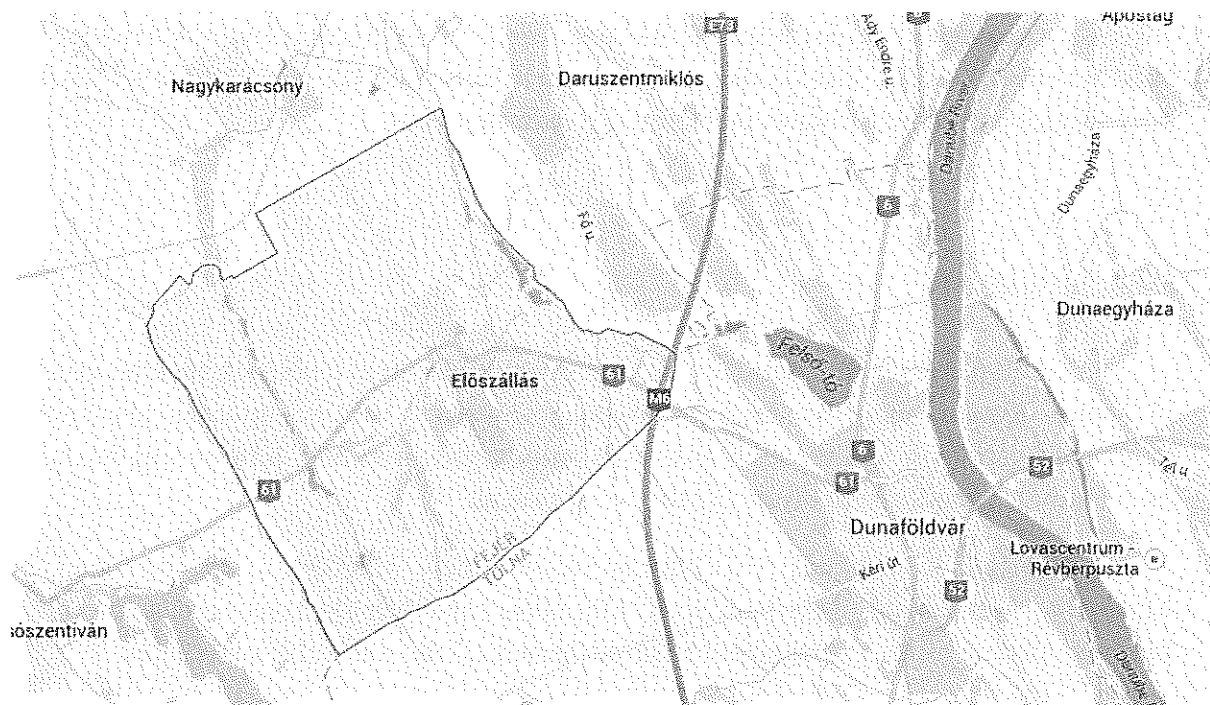

Domborzata – ahhoz képest, hogy Alföld legnyugatibb középtáján, Dunán átnyúló részén, a Mezőföldön helyezkedik el – változatos. A Mezőföld ugyanis már átmenetet jelent az Alföld és a Dunántúli-dombság között, így községünk határát is sűrű, mély völgyhálózat, keskeny völgyközi háta, éles gerincek, eróziós (felszíni erők pusztító munkája során keletkezett) és deráziós (omlással, csuszamlással, kúszással és folyással keletkezett) tanúhegyek (falun belül legmagasabb az Öreghegy), buckákkal behintett futóhomokfelszínek és meredek pusztuló lejtők tarkítják.

A jégkorszak közepén a község területe és határa lassan lesüllyedt, és északról érkező vízfolyások töltötték fel. A folyóvíz üledéksorai (aprókavicsos homok, homok, iszapos homok) területenként különböző vastagságúak (4-20 m); legvastagabbak a község keleti és délkeleti részén, valamint a dunaföldvári térségben.

Az árvízmentes területeken a jégkorszak második felében löszképződés következtében 10-20 m vastag lösztakaró halmozódott fel. Az újpleisztocén kor végén és az óholocén (kb. 120 000-tól 6000 évvel ezelőttig) meleg, száraz időszakában a homokos területek felszínét az északnyugati szél mozgatni kezdte, majd lepelszerűen szétteregette vagy buckákban felhalmozta a homokot. Ezért borítja a községhatár keleti és délkeleti részét összefüggő futóhomok-takaró, változatos homokformákkal. S ez a magyarázata annak is, hogy a község területén pásztásan váltakoznak egymással a folyóvízi homokkal, futóhomokkal, lösszel és homokos lösszel fedett területek.

A löszös területeken általában termékeny mezőszégi talajok: mészlepedékes és réti csernozjom (magas humusztartalmú, szürkésfekete, morzsás szerkezetű, tápanyagban gazdag, termőföldnek kiváló talaj) képződtek, a futóhomokot pedig többnyire tápanyagban szegény, gyenge vízgazdálkodású váztalajok borítják. A völgyekben a réti öntéstalaj (ártéri lerakódásokon – homok, iszap – lerakódó, humuszban szegény, fakó színű talaj) és a réti csernozjom talaj az elterjedt talajtípus.

3. ábra: Előszállás közigazgatási területe

Az ősi mocsár részben megmaradt: a falu ingoványos területei (pl. a vasút Nagykarcsony felé vezető szakasza mellett, a Fürdősbén) emlékeztetnek erre. Határunk alatt, a tengerszinthez viszonyítva egyforma magasságban, de különböző vastagságban ősi iszapréteg is húzódik, mely mélyalapozások és építkezések alkalmával szokott a felszínre kerülni. Kitermelve, a napon megszáritva szemcsézettségével, színével a hamura emlékeztet, helyi népies elnevezése „fosóhomok”. Ennek „köszönhetően” kezdett süllyedni 1926-ban a ciszterci rendház („kastély”), ezért süllyed lassan a 61-es út, ezért (az alapozás nehézségei miatt) volt nehéz 1940-ben az elmosott vashíd helyére újat építeni.

2.2. Természeti adottságok

2.2.1. Éghajlat

A térség éghajlata – hasonlóan a domborzathoz – átmenet az Alföld és a Dunántúli-dombság és középhegység éghajlata között; területén két nagy éghajlati körzet: a meleg és a mérsékelt meleg találkozik. Mérsékelt meleg és száraz éghajlat, mérsékelt forró nyár és enyhe tél jellemzik ezt a vidéket. Uralkodó szele az északnyugati.

A felhőzet átlaga évi 50% körül mozog, így a napsütéses órák száma magas, meghaladja az évi 2000 órát. A nyár meleg (júliusi középhőmérséklet: 21,1 °C), a nyári napok és hőségnapok száma magas. A tél mérsékelt hideg (januári középhőmérséklet: -1,5 °C).

A terület csapadékmennyisége kevés: 500 mm körül mozog évente, ennek több mint fele a nyári fél évben esik le. A kevés csapadék, a forró nyár és – helyenként - a könnyen kiszáradó futóhomokfelszínek veszteséges vízháztartást eredményeznek.

2.2.2. Vízrajza

A Lak-patak (Mocsárpatakként is emlegetik) kivételével a környék minden vízfolyása időszakos. Kevés a csapadék, melyet a lösztalaj nehezen is vesz be, így nagy része elfolyik. Patakjaink vízgyűjtő területe több száz négyzetkilométer; eső után hirtelen megáradnak, az eső elmúltával azonban éppolyan gyorsan le is apadnak.

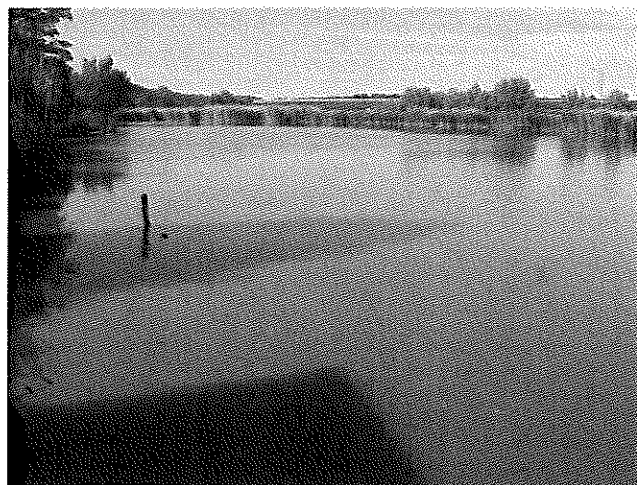
Legnagyobb patakunk a Gulyamajori-patak, mely Mezőfalva határában ered, majd Mezőfalva, Ménesmajor, Nagykarácsony, Előszállás határában elcsörgedezve, az „Akol” alatt még egy forrás vizével gazdagodva Dunaföldváron, a „Fok”-nál ömlik a Dunába.

Másik patakunk Dunaföldvár határában ered. Ez végigfolyik a kelemen-i völgyön, a róbertvölgyi völgyön, Nagykarácsony határában folytatva útját. Egy félkör alakú kanyarral visszatér Előszállás határába, ahol egyesül a Gulyamajori-patakkal.

A falunk központján áthaladó patakunk a Lak-patak. Vize a Tűzokban ered, két kisvízü forrásból. Hamarosan egyesül a „Fahordó”-beli forrás vizével, majd a „Fingató”-t elhagyva egyesül azzal a kis csermellyel, mely a Fürdősben ered, több rejtett forrásból. A „Mestervölgy”-ben felveszi a Téliállás sokszor kiszáradó erecskéjének vizét. A Cifrakerthez érve a patak újra bővül a „Major”-ban eredő forrás vizével. A Kerekesnél egyesül a „Kettesbárány”-ban eredő csermely vizével, mely a Petőfi utcával párhuzamosan folyik végig, több rejtett forrás vizével gazdagodva, majd a Selyemréten átsorogva az összegyűlt víz Gulyamajorban, a valamikori malom helyén a Gulyamajori-patakba ömlik.

Van még egy patakunk is, mely a Bíbicben ered, majd északi irányban a „Korcsma-föld” és a „Telek” közötti horpadáson végigcsorogva a gulyamajori legelőn torkollik főpatakunkba.

A község határában fellelhető állóvizek együttes területe 43,1 hektár. Az öt tó közül egy természetes (0,75 ha), négy mesterséges (42,37 ha). Utóbbiak völgyelgátolással létesített halastavak, melyek túlnyomó része ma már nem működik.

4. ábra: Lak-pataki horgásztó

Községünk egy részén (pl. az Árpád utcáról a 61-es út felé leágazó utcák telkein) magas a talajvíz állása. Az első világháború utáni földreformkor és házhelyosztáskor a nagybirtok Előszállás eke úgy kívánta azonban, hogy a falunak ezen a részén mérjenek ki házhelyeket. „*A nagybirtok Előszállás eke súlyosabb volt, mint a nép egészsége*” - írja Gergelyi Béla, községünk egykori tanítója.

A nálunk előforduló összes növény- és állatfaj bemutatására rendkívüli változatosságuk, gazdagságuk miatt természetesen nem vállalkozhatunk. Az alábbiakban gyakrabban megfigyelhető ill. vidékünkön jellegzetes képviselőik kerülnek említésre.

2.2.3. Talajok

A Nagyközség Fejér megye délkeleti részén, a Mezőföldön fekszik, Budapesttől 96, Dunaföldvártól 8, Székesfehérvártól 60 km-re. Tolna megyével határos. A Mocsárpatak eróziós völgyének jobb partján települt, átlagosan 118m tengerszint feletti magasságban. Viszonylagos magassága a patak szintje felett 5-6m. A falu felszíne inkább alföld, legmagasabb pontja 173m. A község határa felszín alaktanilag változatos közettani felépítésű és morfológiai arculatú terület, sűrű és mély völgyhálózat, keskeny völgyközi háta, éles gerincek, eróziós, deráziós tanúhegyek, buckákkal behintett futóhomokfelszínek és meredek pusztuló lejtők jellemzik. Központi belterületéhez több külterületi lakott hely tartozik. A község és környéke a Mezőföld meleg, mérsékelten száraz, mérsékelten forró nyarú területei közé tartozik. A felszíni vízfolyásokban szegény terület vízfolyásai a Mocsár-patak kivételével időszakosak. A talajvíz elérhető mélységben és számottevő mennyiségben csak a völgyekben van. A löszös területen jó termékenységű mezőszégi talajok – mészlepedékes csernozjom, réti csernozjom – képződtek, a futóhomokfelszínek tápanyagban, vízben szegények.

2.2.4. Növényzet

Vízinövények

Előszállás és környéke természetes növénytakarójának fontos tagja a nád. Mivel a falu és környéke gazdag mocsaras és vizes területekben, sokfelé megtaláljuk. Régen tetőfedésre, majd padlóképzésre használták, ma főként iparilag szennyezett vizek tisztítására. A nád állandó szomszédja a buzogány alakú virággal bíró káka, melyet a háziiparban és szigetelőszerként is hasznosítanak. A tavak kevésbé mély, partközeli részein él a sás. Virágzó szomszédai a fehér tölcséres virágú, mindenre felfutó (folyondár) szulák, a kék virágú ebszőlő, az élénk rózsaszínű füzike (deréce) és a sárga virágú mocsári liliom (mocsári nőszirm).

A vízben főként a hajszálvékony, sűrű békanyállal (fonalas zöldalgák), hínárfélékkel (pl. a szűrös átokhínár), vízilencsével (vagy békalencsével) és a víz zöldes színét adó, szabad szemmel alig látható apró zöld növénykéek tömegével, a planktonnal találkozunk.

Vízpartok gyakori növénye a kecskefűz, melyről tavasszal barkát szedhetünk. Terebélyes, közepesen magas, puha fájú fűzfák is sorakoznak itt. A fűzfák társaságában magasra nőtt nyárfák is állhatnak, a Kerekesben és a Fürdős egy részében igazán idős példányokkal is találkozhatunk, előbbiben fehér, utóbbiban fekete nyárral. A vízpartok sárga vagy vöröses kérgű fűzfabokrai – nemes fűz – a fenti növényektől eltérően nem őslakosok, hanem telepítettek; a kosáráru alapanyagát adták.

Réti növények

A nedves, savanyú rétek jellegzetes, kora tavaszi virága a mocsári gólyahír. Itt található a régen, a föld melegebb időszakában hatalmas fákká növe, ma azonban már csenevész zsurló vagy békarokka is. Vízinövények is felbukkannak itt, de e növényzet legnagyobb része fűféle: taréjos búzafű, réti csenkesz, perje, ebírfajták, herefélék, útifűfélék.

A szárazabb, de üde talajú, értékes réteken terem a legjobb állati takarmány, a legértékesebb széna. A fenti fűfélékhez társul itt a vadbükköny, a nyúkszapuka (réti nyúlhere), a nyúlárnyék (vadspárga), a rezgőfű, az árvalányhaj, néhány kórófajta, a kígyószisz, a vadszegfű, a sóska (lórom, lósóska). A tövises iglic, népies nevén gilicetüske őshonos ezeken a réteken, a szerbtövis azonban a 19. század elején került ide a Balkánról, azokkal a sertésekkel, amelyeket Szerbiából a nyugati országokba hajtottak eladás végett. E réteken számos gyógynövény is előfordul: a pemetefű, a kakukkfű, a fekete mályva (erdei mályva), a székfűvirág, a beléndek.

Domboldali, rézsűs területeket borító rétjeinken a tarack köti meg hatalmas gyökérzetével a talajt, mely a másik két fenti rétfajtán is gyakori. Ökörfarkkóró, aszat, törpe írisz, ibolya e területek legjellemzőbb növényei. Itt fafajták, cserjefélék is gyakoribbak. Ősi fa

itt a szilfa, az aprólevelű hárs, a vadalma, a vadszeder, a vadkörte, és az országunkba a 18. század elején betelepített akácfa is sűrűn előfordul.

Az elhanyagolt területeket gyorsan birtokba veszik a cserjefélék: a fekete bodza, a galagonya, a som, a kökény, a veresgyűrű, a varjútővis, a vadrózsa, a hangabarak (vagy törpemandula), a papsapka (vagy kecskerágó). A gyengébb talajokon gyakori az indás mezei szeder is.

A falunkat övező szántóföldek szélein gyakran találkozunk a területét visszahódítani akaró pipaccsal, búzavirággal, aszattal, konkollyal. Mezőgazdasági növényeink - a mohar kivételével – mind idetelepítettek, éppúgy, mint a falu belterületén előforduló növények többsége is. Díszfaként gyakori a faluban a platán, a vadgesztenye, a nagylevelű hárs, az osterfa, a fenyőfélék, a japán akác. Díszcserjeként főként kerti rózsák sokasága, orgona, labdarózsa, babarózsa (szilvarózsa), tamariska, maclura (narancseper), gyöngyvessző, tuja- és ciprusfélékfélék, buxusok (puszpángok) fordulnak elő. Leggyakoribb hasznofáink és haszoncserjéink: almafa, körtefa, cseresznyefa, meggyfa, szilvafa, sárga- és őszibarackfa, birsfa, diófa, mogyoró, szőlő, ribiszke, egesz, málna.

Bár nem növények, érdemes a gombákat is megemlítenünk, hiszen nagy számban képviseltetik magukat környékünkön, köztük jó néhány ízletes fajjal.

2.2.5. Állatvilág

Rovarok

A községünk területén és határában előforduló sekély vagy mély állóvizek, mocsarak, kutak, víztározók kedveznek itt élő szúnyogfajtánk, a dalos szúnyog kifejlődésének, szaporodásának. Ellenségeik a szintén vízparton előforduló szitakötők. A tavak vizében úszkál egy 4-5 cm hosszú, 3-4 cm széles, sötét olajzöld színű bogár, a csibor. Nála valamivel kisebb a sárgásfehér, szárnyai szélén csíkos sárgaszegélyű csikbogar. Mindketten veszélyes ivadékhal-pusztítók.

Vízpartok és kertek (nem szívesen látott) lakója az ujjnyi hosszú és vastagságú, világosbarna lótetű (lótücsök). Nagyon szapora, és tetemes kárt okoz kertjeinkben, főleg főlíasátrainkban. Hasznót hajt viszont levél- és pajzstetűpusztításával a katicabogar vagy „Isten tehénkéje”, melyből már nemcsak a nálunk őshonos hétpettyes, hanem a Kelet-Ázsiából származó ún. harlekinketica is gyakran előfordul nálunk. (Utóbbi sajnos egyre inkább kiszorítja a hétpettyest.) A levéltetvek, pajzstetvek rontják fáinkat, virágainkat. Gondozóik, terjesztőik a hangyák, melyeknek számos fajtájuk él helyben.

Réteink, szántóföldjeink „utcaseprője” egy kb. 2,5 cm-es, félbevágott golyó alakú, sötétbarna bogár, amely általában valamilyen trágyacsomó körül tevékenykedik; ez a galacsinhajtó vagy ganajturó bogár. Éji bogárnak is nevezik, estéként zúgva repül. Vele

azonos élettérben fordul elő a hozzá hasonló alakú és színű orrszarvúbogár, mely nevét a fején viselt, 1 cm hosszú, hátrahajló szarváról kapta. Számtalan poloskaféle is él felénk.

Dűlőutakon, gyalogutakon gyakran látható az acélkék színű, szárnyatlan, lassan haladó nünűke. A természet egészségőrei az állati tetemeket szorgalmasan eltakarító temetőbogarak. Májusban majd' kiverik a szemünket a sűrűn repdeső májusi cserebogarak. Majdnem futóhomokos területeinken (pl. a Virághegyen, Aligváriban, Bánomban) él rokonuk, a sötétzöld alapon fehér pettyes kallócserebogár. A cserebogarak pajorjai, a 4 évig a földben fejlődő „kruplikukacok” megrágnak természetett növényeink gyökereit.

A cserebogár-invázió elmúltával kezdenek rajzani a „szőrös bogarak”, melyek fekete, cserebogár alakú kártevők: levélbogár-félék. Az alma- és körtefákra jelentenek leginkább veszélyt, mert ezek kifesző virágjából kirágnak a bibét és a porzókat. A zöld színű, fémfényű rózsabogarak a rózsakedvelőknek okoznak sok bosszúságot.

A búzavetést rongáló „drótféreg” a vetési vagy gabonafutrinka hernyója. Ez a kb. 1,5 cm hosszú fekete, élénk mozgású bogár a gabonatermő területek állandó lakója.

Virágos növényeink látogatói a méhek és a lepkefélék. A házi méh és a poszméh tesz a legtöbbet kerti és mezei virágaink, haszonnövényeink beporzásáért. Rokonaik, a sokkal kevésbé hasznos német darázs, lódarázs és francia darázs hívatlan vendégek otthonainkban.

A lepkék hernyókorukban veszélyesek növényeinkre, kifejlett korukban már csak a virágok nektárjával táplálkoznak. Gyakoribb lepkeféléink, a téglavörös alapon fekete foltos rókalepke, a világossárga citromlepke, a fehér vagy világosbarna alapon fekete pöttyös gyöngyházpille, a fekete alapon narancs- és fehér foltos atalantalepke, a színpompás nappali pávaszem, a fehér galagonyalepke, a fehér, szárnyvégein fekete csíkos káposztalepke, a sárga alapon fekete csíkos, szárnyvégen hosszú nyúlványú kardos pille, és a hozzá hasonló, de kékben is pompázó fecskefarkú pille mind nappali lepkék. Alkonyatkor indul élelemkereső útjára a kacsafarkú szender, az esti pávaszem (boszorkánypille), a kutyatej-, fagyal- és az oleander-szender, a nagy halálfejszender, a bagolypillék. Utóbbiak közül nagyon káros a vetési bagolylepke, a szőlőilonca és a ruhamoly.

Mákvetéseinket a vörös alapon fekete rajzos mákcincér férgesítheti el. Az ormányosok egyike-másika is igen káros, pl. a rébabarkó, a levélsodró, a hajtásfűrő.

Szinte kivétel nélkül hasznos pókjaink közül legnagyobb a koronás keresztespók.

Fent említett rovaraink közt igen magas a védett ill. a ritkaságszámba menő fajok aránya!

Növényeink súlyos károsítója az amerikai szőlőkkel az országba került filoxéra gyökértetű, és a szintén amerikai eredetű kolorádóbogár (vagy krumplibogár). Előbbi a 19. század végén, utóbbi 1944-ben érkezett Előszállásra.

Gyűrűsféreg, csúszómászók, kétéltűek, hüllők

Folyó és állóvizeink gyakori lakója egy gyűrűsféreg-fajta, mely vérrel él: a lópióca. Teste két végén lévő tapadókorongjával tapad emberi vagy állati áldozata testére, és igyekszik abból vért szívni. Rokona, a barnáspiros vagy rózsaszín földigiliszta ezzel szemben szíven látott vendég kertjeink talajában, mert azzal, hogy elhalt növényi anyagokat dolgoz fel táplálkozása során, lazítja, javítja azt.

Vizeink mellett, de a határban is nagyobb számban előfordul egy 70-80 cm hosszú csúszómászó, a vízisikló. Színe világos vagy sötétebb kékesszürke, a fej két oldalán félhold alakú sárga díszítéssel. Miután nincs méregfoga, veszélytelen kígyófajta; mezei egér, vízicickány, kis halak, békák alkotják fő táplálékát, melyeket egészben nyel le.

Fás, bokros domboldalak, napsütötte, homokos vagy köves területek lakója a zöld gyík.

Tóparton üldögélve a katonabékák (kecskebékák) hangos koncertjében lehet részünk. Velük osztoznak lakóhelyükön és élelmükben a náluk sokkal kisebb, földszínű, de vörös hasú unkákat. Szárazföldjeink üregeinek lakója a varangyos béka (barna varangy) és a leveli- vagy zöld béka, mely fák és cserjék lombjai közt fordul elő, és színe hasonlítani tud környezetéhez. Táplálékukat bogarak és férgek szolgáltatják, így a békák igen hasznos jóságok.

Ősrégi élőlények kései utóda a tavainkban élő, barna-gyöngyházszínű burokban lakó mocsári kagyló (békateknő, tavi kagyló). A mocsári teknősbéka hasonló, barnás-zöldes védőburkot - páncélt – visel; nagyon lassan fejlődik, de hosszú életű. 40-50 cm-re is megnőhet. Nagy veszélyt jelentenek azonban ránézve azok a megunt-megnőtt, kereskedelembe kapható házi kedvenc teknősök (pl. ékszerteknős), melyeket gazdájuk természetes vizeink valamelyikébe enged. E teknősfajoknak nincs helye hazai vizeinkben, mert kiválóan alkalmazkodnak, szaporodnak, agresszív terjeszkedésükkel a mocsári teknős konkurenseivé válnak, és kiszorítják őt természetes élőhelyéről. A horgászoknak is ezek az idegen fajok okozzák a legtöbb bosszúságot.

Magyarországon az összes, nálunk honos hüllő- és kétéltűfaj védett!

Csigafajtáink közül helyben a ciszterek által Franciaországból még a 19. század második felében betelepített, s azóta elszaporodott éti csiga a leggyakoribb. Rokona, a házatlan meztelen csiga a pincéink, nedves, dohos épületeink, helyeink nem szívesen látott lakója, mert károsítja betakarított termésünket. Vizeinkben is általánosan elterjedt a csigafélék több faja.

Halaink

Halállomány tekintetében telepített és őshonos fajokról beszélhetünk Előszálláson. Falunk a régmúltban vizekben sokkal gazdagabb volt; bizonyíték erre, hogy a Lak-patak az 1800-as években még malmot hajtott.

A kövi csík és a lápi csík régen gyakoribb volt: utóbbiból 40-50 cm-es példányok is lapultak patakjaink iszapjában. 1952-ben, egy vízi építkezés alkalmával több mint 50 kg lápi csík került elő egy alig 100 négyzetméteres mederfenékről. Szintén nagyon régi lakói vizeinknek a 12-14 cm hosszú, márnára hasonlító, apró fenékjáróküllő, a compó, a kárász, a csapósüger vagy durbincs, a paptetű, a pirosszemű kele és a csuka.

A ponty is őslakos lehetett vizeinkben, mert ma is igen könnyen szaporodik itt, de a mai pontyállomány már nem azonos az őspontyokéval, ez már telepített. Mint ahogy a süllő, harcsák, valamint a velük akaratlanul behozott cifrakárász vagy naphal és a törpeharcsa is.

Madaraink

Előszállás madárvilága a felszín és a növénytakaró változatosságából adódóan igen változatos – volt. Több madárfajtája kipusztult azonban az idők során; némelyikük emlékét a település egyes részeinek neve őrzi, pl. Daruhegy, Bíbichegy, Tűzok.

A daru a 18. század utolsó harmadáig volt vidékünkön költőmadár, jó áron eladható tolla miatt azonban kiirtották. Azóta nem telepedett meg nálunk újra, csak átvonuláskor láthatjuk.

Ugyancsak kipusztult innen a magyar madárvilág óriása, a tűzok. A 18. század végén még csapatostól hajtották őket a cselédek az uradalom központjába levágni. A második világháború utánra már csak két pár maradt belőlük határunkban, melyek 1962 és '64 között az előszállási 4. sz. tónál fészkeltek. 1964-ben aztán átköltöztek Nagykarácsonyba – vesztükre. Bár ekkor már védettek voltak, vacsoraként végezték. Napjainkban olykor feltűnik Előszállás-Nagykarácsony határában két példány – valószínűleg párról van szó.

Néhány évtizede még láthattunk errefelé parlagi sast is, hatalmas fészke magas fákon volt megfigyelhető. Ma már nem találkozunk vele, viszont az elmúlt évek telein egy-két réti sas rendszeres vendégünk volt.

A vidékünkön előforduló madarak túlnyomó többsége védett. A nálunk megfigyelhető madárfajok előfordulása az én különböző szakaszaiban változik. Bizonyos fajok a vonulási időszakokban sokkal nagyobb számban képviseltetik magukat. A jelenleg rendelkezésükre álló élőhely nagy részüknek fészkelésre is alkalmasnak mondható, de egyre több a táplálékszerzést, fészkelést zavaró tényező.

Nádasainkban költő madaraink a szürke ill. vörös gémek, a bölömbika és a törpegém. A nyári ludak számára is megfelelő költő- ill. éjszakázó hely tavaink, patakjaink vidéke. Ugyanitt tőkés récével, kanalas gémmel, cigányrécével, csörgőrécével, bőjti récével, szárcsával, búbos, vörös- és feketenyakú ill. törpe vöcsökkel is találkozunk. A letöredezett, levágott és néha vastag rétegben a vízen úszó „döglött” nádon dankasirályok, szerkők, küszvágó csérek fészkelnek. A parti fűvenyen partfutók és sárszalonnák futkosnak. A nádasokban fészkel a nádirigó, a fülemülesitke, a füzike, a part széléhez közelebbi nádban pedig a vízcisibe és a vízityúk. A vízparti fűzek és nyárfák koronái adnak otthont a

függőcinegének, melynek káka és nyárfavirág finom bolyhából készül a fészke. Zárt, hosszúkás építmény ez, csak egy lefelé irányuló, csőszerű bejárat van rajta. A nyárfák oldalán 5-6 cm átmérőjű bejáratokkal rendelkező odvakat figyelhetünk meg; ezekben a zöldharkály (zöld küllő) vagy a tarka fakopáncs fészkel. Előfordul, hogy szalakóta (vasvarjú – igen ritka, eszmei értéke 500 000 Ft!), búbosbanka, seregély vagy nyaktekercs költözik e nyílásokba. A vízpart szakadós oldalában található kerek lyukak lakói a színpompás jégmadarak. A löszfalakban pedig a repülő rovarok halálos ellenségei, az idei „Év madará”-nak megválasztott gyurgyalagok tanyáznak.

Vizes réteinken futkosva keresi élelmét a fekete-fehér bibic, névadó hangját, a „bibic-bibic”-et kiabálva. Ott is fészkel, zsombékokra rakott fészkekben. Ugyancsak itt szeret táplálék után járni fekete-fehér tollú, állandó nyári vendégünk, a fehér gólya, amely nemcsak békát, de madárfiókát és rovarokat is szívesen fogyaszt. A közelmúltban néhány fekete gólya is rendszeresen megfigyelhető volt egyes vizeinknél.

A szárazabb rétek lakója a ürge ürjecské, a fácán és néha a fogoly is. A magasabb kórókon üldögélve a csaláncsúcs szemlélődik. Magaslati helyekről fürkészi a tájat a vörös gébics és a kis örgébics.

A szántóföldek magasabb hantjain a hantmadár tűnik fel gyakran, a levegőben a dalos pacsirta zengi énekét. Az érőfélben lévő gabonát mezei verebek lepik. A szőlők, gyümölcsösök termését a seregélyek tizedelik.

A cserjés, fás területeken fészkel az örvös galamb, a gerle, a balkáni gerle. A fákon a szarka, csóka, vetési varjú, fekete varjú, dolmányos varjú üldögél gyakran. Egyes dalosmadarak, sárgarigó, ökörszem, széncinege, kék cinege, zöldike, pintyfélék, stiglicék, csicsörkéék és a tövisszűrő gébics is itt fészkel. A magasabb fákon vércsék, ölyvek, karvalyok, héják, sólymok fordulnak elő.

Házainkban és a melléképületekben még ma is találkozhatunk füstifecskékkel, molnárfecskékkel, bár számuk – az állattartás csökkenésével - egyre kevesebb. Rokonuk, a partifecske már nem szereti annyira az ember közelségét, így inkább löszfalakba vájja fészket.

Éjszaka aktív madarunk a bagoly. Nálunk élő fajtái a kis kuvik vagy halálmadár, a macskabagoly, a gyöngybagoly, a kis fülesbagoly. Hasznos munkát végeznek a rágcsálók pusztításával.

Emlőseink

A jégkorszak idején még mamut legelészett Előszállás határában. Erre utal legalábbis az a három mamutcsontváz, amelyek településünkötől nem messze kerültek elő. 1926-ban Dunaföldváron, a Bölskei út mellett került elő egy, még nem teljesen kifejlett példány csontváza, mely ma a szekszárdi múzeumban van. 1952-ben Alap területén akadtak mamutcsontvázra a vasútépítők, ennek két lábszárcsontja került végül a székesfehérvári

múzeumba. 1966-ban ismét Dunaföldvár területén került elő egy mamutcsontváz, ezúttal egy teljesen fejlett egyedé. Ez is múzeumba került.

Néhány évszázaddal ezelőttig előfordult nálunk az európai bölény is, erre egy 8. századból származó, ember által készített szemetesvödörben talált csontmaradványok, valamint egy-egy avar sírba „másvilági útavalónak” odakészített bölényhús csontmaradványai utalnak. Mátyás korában még vadászták, az utolsó példányt 1762-ben ejtették el Erdélyben. Ma, visszatelepítése után az európai bölény már csak Európa egyes területein fordul elő.

Két másik állatfajt tudatosan pusztított ki az ember területünkről, ezek a szürke színű ordas és a vörös színű nádi farkas vagy aransakál. Előbbiből 1926-ban lőtte le vidékünkön az utolsót egy uradalmi segédtszt, az egész országból eltűnt, ma már csak néha téved át Magyarországra északi-északnyugati szomszéd országainkból egy-egy példánya. Utóbbi azonban újabban ismét előfordul vidékünkön.

Vaddisznókból is bőven van falunk határában, főként a kukoricával bevetett területeken garázdálkodnak. Vadászható, évente átlagosan 30 db-ot ejtenek el.

Napjainkra – a megváltozott élőhelyek miatt – a gímszarvas előfordulása is rendszeressé vált környékünkön. Mellette legnagyobb állandó emlősünk az őz, mely a vaddisznóhoz hasonlóan a termést sem kíméli, ugyanakkor cserjésekben, réteken is látható. Lakótársaik a mezei nyulak, és a partos, szakadékos helyeken főleg éjszaka előforduló borzok. Velük egyforma lakóhelyet épít határunkban a vörös róka, mely az ürgét, hörcsögöt, mezei egeret irtja legfőképpen, de a baromfiból is csen néha. Csakúgy, mint a görény vagy a nyest. Rokonukat, a fehér színű, fekete farokvégű hermelint (hölgyemenyét) ma már nem látni nálunk. Vízi rokonuk, a fokozottan védett vidra (250 000 Ft) minden vízben vagy vízparton élő kisebb állatra veszélyes, különösen halpusztítása okoz károkat. Az utóbbi időben nyomaira bukkantak néhány környékbéli vizünkben.

Hasznos éjszakai repülő ragadozónk a denevér vagy bőregér is. Magasabb épületeken telepszik meg, kizárólag rovarokat zsákmányol.

Rágcsálókból ma sincs hiány településünkön. Bár az ürge és a hörcsög ma már ritka, a házi patkány és a vándorpatkány, a házi és a mezei egér gyakori vendégünk. Az egérnél kisebb, hegyesebb orrú mezei cickány is sokszor megfigyelhető nálunk, rokona, a fekete törpe vízicickány már szinte teljesen eltűnt. Egy rendkívül ritka, fokozottan védett faj, a csíkos szöcskeeger is jelen van vidékünkön, nagy valószínűséggel ez a legnyugatibb előfordulási területe. A vakond gyakran okoz kárt kertjeinkben, de ne bántsuk; ő is védett. Előfordul vizeinkben a vízipatkány (pézsmapocok) is, melyet a 20. század elején egy cseh grófnő telepített be Csehországba, bundatermelés céljából, szökött példányai pedig elterjedtek, egész hazánkban. Magas, csonthéjast termő fáink kedves lakója a mókus.

2.3. Előszállás fejlődéstörténete

2.3.1. A korai idők

Előszállás és környéke már a rómaiak előtt lakott hely volt. Határában kelta, avar és római korból származó leletek kerültek napvilágra. Nevét 1537-ben a Magyar Nemzeti Múzeumban őrzött Illésházy-oklevelek egyikén találjuk meg, „Elevzallas” formában. A fellelhető adatok alapján valószínű, hogy az 1300-as években az Alföldre letelepedett kunok által alapított, nyugatabbra tolt település („előretolt telep, szállás”) volt. Mivel a kun települések nem a megyeszervezetbe tartoztak, hanem külön kapitányság fogta össze őket, ezért ebből az időszakból kevés adat maradt fenn.

Az 1526-os törökdúlást követően a kunkapitányságot feloszlatták, és Előszállást Karácsonyszállással együtt Tolna megyéhez csatolták. Az 1530-as években a település a fehérvári prépost tulajdonába került, majd Szapolyai János 1537-ben a Sulyok családnak adományozta. Habsburg Ferdinánd azonban fegyverrel foglalta vissza a Fejér vármegyei kun szállásokat, és 1541-ben Szarvaskő urának, Horváth Ferencnek adományozta őket.

1543-tól magyar részről Várpalota, török részről a budai beglerbég, Rüsztém pasa uralma alá került Előszállás és környéke. A kettős adózás elől a lakosság egy része elköltözött. Az 1559-es török adóösszeírás szerint Előszállás területén mintegy 50 házban, Karácsonyszálláson 44 házban éltek; kilenc gazda foglalkozott juhtartással. A falu népesebb családjai közé tartozott ekkor (több adózó gazdával) az Onta, a Csóra, a Telek, a Sajka, az Orbán és a Pálfai család. 1575-ben nyolcezer magyar forintért Thury Farkas, valamint Thury Benedek és Ostfy Orsolya vásárolták meg Előszállás, Sóly, Olaszfalva, Tevel, Kovácsberend, Polány, Venyim és Karácsonyszállás falvakat. A törökellenes hadjáratok költségei miatt a Thuryak előbb duplájára, majd ötszörösére emelték az adót. Ez 1594-ben Előszállás teljes elnéptelenedéséhez vezetett.

A 17. század elején rácok népesítették be az elhagyott települést. Lelki gondozásukat a földvári Szent Ilona apátság ferences szerzetesei látták el, akik 1630 novemberében saját birtokukká nyilvánították a települést.

2.3.2. Előszállás a ciszterciek birtokában

A hatvan házból álló rác település 1659-ben került a zirci ciszterci apátság birtokába, amely nyolcezer forintot fizetett ki a Thury-örökösöknek. A dunaföldvári szerzetesekkel még évtizedekig elhúzódott a birtokviszály, de végül Zirc javára dőlt el. A törökellenes felszabadító harcok idején Előszállás ismét elnéptelenedett. 1700-ban a települést a zirci apátság 31 ezer forintért eladja a sziléziai Heinrichau (ma Henryków, Lengyelország)

ciszterci apátságának, amely 1715-ből magyar bérloknek adja ki az itteni pusztákat. Ezzel párhuzamosan megkezdődik a rendi gazdálkodás is: a környező pusztákon előszállási központtal majorságot alakítanak ki. 1723-ban a rendi birtokon 150 szarvasmarha és 59 ló található. 1728-ban szekszárdi tőkékkel újratelepítik a majorság közelében fekvő szőlőskertet.

Az első rendi épület Niklas Antal heinrichau apát 1723-as látogatása után épül fel, a majorság gazdasági épületeivel együtt. 1765-ben emelik a ma is látható rendházépületet. 1751-ben Szent Anna tiszteletére kápolnát, 1778-79-ben Kisboldogasszony-templomot építenek. A plébánia 1766-tól működik. Az elemi népiskolát 1783-ban említik először: a két tanítónak háromszobás ház állt rendelkezésére, ebből az egyiket használták az oktatás céljaira.

Egy 18. század végi leírás így jellemzi a települést: „*Népes szabad pusztá Tolna Vármegyében, földes Urai a' Csiszczertzita Szerzetbéli Atyák, lakosai katolikusok, fekszik Földvárhoz nem messze; többnyire földben készített házakban laknak a lakosok, 's az Uraságnak nevezetes majorsága és gabon tárja vagyon itten, határja jól termő, vagyonyyai jelesek, és kölömbfélék, kereskedések alkalmatos, mint marhákkal, mind pedig kölömbféle termésekkel.*”

1805-től az uradalom gazdálkodását megreformálják: a bérleteket megszüntették, és a nagy kiterjedésű uradalmat önálló kerületekre osztották, élükön gazdatisztekkel. A munkát többször is megzavarják a cselédség kisebb-nagyobb zendülései, a legnagyobb 1807-ben, Sudár Simon és Molnár Ádám elbocsátott béresek vezetésével. 1809-ben a megszálló francia csapatok elől Előszállásra menekül a zirci apátság összes szerzetese, a kolostor legfőbb értékeivel és a rendi levéltárral együtt.

A munkaerőhiány enyhítésére 1811-ben létrehozzák az uradalom első telepesfalvát, Hercegfalva (ma Mezőfalva) néven. 1814-ben az előszállási uradalom újra a zirci apátság tulajdonába kerül. Villax Ferdinánd zirci apát tudatosan törekszik a legjobban jövedelmező apátsági birtok, az előszállási uradalom önállósítására. A juhászatba Szászországból hozatnak tenyészállatokat. Az uradalmat 1829-1844 között vezető Keller Kelemen négy új major (Bernátkút, Kiskarácsony, Ménesmajor és Kelemenhalom) létrehozásával 14-re bővíti a kerületek számát.

Az 1848–49-es forradalom és szabadságharc idején az uradalom területén nem történik említésre méltó esemény. Ezt követően azonban jó elhelyezkedésének köszönhetően a gazdaság gyors virágzásnak indul. A jelentős szárazföldi útvonalak mellett segítette a fejlődést a Duna közelsége, illetve a vasút 1883-es megjelenése (Sárbogárd és Sárosd állomásain).

A 19. század végén az előszállási uradalom 31 262 kataszteri holdnyi földjét 803 cseléd műveli. Az uradalom határai a korabeli forrás szerint: „*éjszokról Perkáta község, keletről Rác-Almás és Duna-Pentele községek, délről Duna-Földvár s a baracsi határok, nyugatról Alsó- és Felső-Szent-Iván, Alap, Mindszent, Sismánd és Kis-Hantos*”. Az uradalom vezetéséről ugyanítt azt olvashatjuk: „*Az apátság összes uradalmi élén a főkormányzó áll. Az előszállási uradalom közvetlen igazgatását az uradalmi kormányzó foganatosítja,*

rendelkezése alatt állanak a kerületei tisztek (kasznárok és ispánok), kiknek alárendeltjei az ellenőrök, őrök és gyakornokok, mint segéd tisztek.”

1896-ban elkészült a Pusztaszabolcs-Dunapentele-Paks vasútvonal, amely Előszállást is érinti. A II. osztályú típusterv alapján épített felvételi épület ma is áll.

1897. július elsején aratósztrájk tör ki, több mint ötszáz csatlakozó munkással. Az apátság nem tudja leverni a sztrájkot, a tüntetők elvonulnak. Ezt követően felemelik a hercegfalvai csendőrs létszámát, 1898-ban pedig az idősebb, kiszolgált cselédek körében jutalmazásokba kezdenek. Ezidőtájt indul meg a gazdaság újabb átszervezése; Előszálláson az állattenyésztés kerül előtérbe, de nagy lehetőségeket látnak a dohánytermesztésben és a szőlőben is. A 20. század első évtizedeiben Wéber Márton az előszállási jószágkormányzó. Az első világháború és az évtized szeszélyes időjárása azonban kevés lehetőséget ad a fejlődésre. A katonáskodó munkásokat 1916-tól hadifoglyokkal pótolták, akik közül néhány orosz katona végleg letelepedett a faluban. 1918-ban Stadler Mihály és Kovács János előszállás-szőlőhegyi lakosok vezetésével megalakul a Szociáldemokrata Párt helyi szervezete. A Tanácsköztársaság alatt a gazdaság termelőszövetkezetté alakult, az uradalomban keletkezett károkat a későbbi gazdasági jelentések 1,5 millió koronára becsülték. A helyzet stabilizálódása után, 1922-ben megkezdődik a földosztás: 614 házhelyet osztanak ki. 1922-től újraindítják a központi gépműhelyt, újabb cselédlakásokat építenek, valamint nyolc területben sertéshizlaldákat hoznak létre.

2.3.3. Előszállás a két világháború között

Az előszállási uradalom fénykora egyértelműen Hagyó-Kovács Gyula nevéhez köthető, aki 1917-től másodkormányzó, majd 1924-ben jószágkormányzó lesz. Nagy hangsúlyt fektet a lótenyésztés fejlesztésére; a vásárokon is díjazott előszállási ménes országos hírnévre tesz szert. 1923-ban az uradalomba látogat Horthy Miklós kormányzó, és három lovat választ magának a helyi ménesből. 1925-ben Hagyó-Kovács egy teljes fogatot küld XI. Piusz pápa részére, két fekete előszállási lóval és fekete hintóval. 1925-ben az uradalom szerződést köt az ercsi Patzenhofer-cukorgyárral; a következő években megsokszorozódik a cukorrépa termőterülete, és a szállítás megkönnyítése Előszállás ekében 1934-ig 64,5 kilométernyi gazdasági kisvasút épül. (A mezőhegyesi mögött ez volt az ország második leghosszabb gazdasági vasútvonala; a II. világháború után számolták fel.)

A húszas-harmincas években az előszállási uradalom az ország egyik legjobban jövedelmező nagybirtokává válik. Az itt befolyó jövedelmek állják például a budai ciszterci Szent Imre-templom és gimnázium felépítését 1927-29 között. 1933-ban az uradalomba látogatott Kállay Miklós mezőgazdasági miniszter Koós Sándorral, a Magyar Mezőgazdasági Kamara igazgatójával. A miniszter a látottak hatására három hónapos tanulmányútra küldte Előszállásra a legnagyobb állami gazdaság, a mezőhegyesi egyik főintézőjét. 1933-ban Hagyó-Kovács indítványozására az uradalom megvásárolja a kétezer holdas simontornyai Wimpffen-féle grófi birtokot a középkori várral együtt 700 ezerpengőért;

később az uradalom tulajdonába kerül a dunaföldvári kendergyár és a nagyvenyimi olajgyár is. A fejlődés annak dacára töretlen, hogy 1935-ben (a jószágkormányzó tiltakozása ellenére) a művelhető területek 20%-át földosztás céljára átveszi az állam. Hagyó-Kovács visszaemlékezése szerint a legjobban jövedelmező gazdasági évben, 1940-41-ben a tiszta bevétel 1 822 027 pengőre rúgott. 1940-ben Teleki Pál miniszterelnök agrárminiszteri posztot ajánl Hagyó-Kovácsnak, aki azonban, szerzetesi mivoltára hivatkozva, visszautasítja. *„Amikor Niklas Antal zirci apát 1723-ban meglátogatja az apátság éledezni kezdő előszállási birtokát, ott csak legelőt talál, ép házat egyet sem, maga is földbeásott putriban lakik, - ma pedig országos nevű gazdasági szakemberek, miniszterek, sőt minisztertanácsok állapítják meg, hogy a cisztercieknek ezen a birtokán folyik ma a legjobb gazdálkodás hazánkban”* – írja Kalász Elek 1943-ban.

1928-ban Előszállás önálló községgé válik. A ciszterci uradalom építteti fel a ma is használt községházát. Az első képviselő-testületi ülésen, 1928. április 28-án a község első díszpolgárának Werner Adolf zirci apátot választják meg. A közel négyezres új település vezetősége a kilencfős előjáróságból (bíró, jegyző, törvénybíró, pénztáros, közgyám és tanácsbeli esküdtek), valamint 24, a lakosság által választott képviselőből állt. A villanyhálózat kiépítése 1931-ben indul. 1940-ben megalakul a helyi hegyközség, Hannig Sándor hegybíró és Jankovich Ignác hegyközségi elnök vezetésével. Ebben az időben a rendi elemi mellett két állami iskola működött a településen: az öreghegyi három, a daruhegyi kéttantermes volt. Az 1940-es években, részben az uradalom húszezer pengős adományából, ONCSA-házak épülnek a faluban.

1941-ben, amikor Magyarország belépett a második világháborúba, Előszállásról 190 cseléd és 180 aratómunkás vonult be. 1944 őszén megjelentek az első menekülő katonai alakulatok, majd megpihent a községben a mezőhegyei állami gazdaság nyugat felé vonuló állománya, illetve a békéscsabai, a nagykőrösi, a szatmárnémeti és a székelyföldi mentelep is. A mezőhegyesi gazdaság 180 Nóniusz lovát az uradalomban helyezték el, és itt kapott szállást 550 békéscsabai levente is, akik a szovjetek decemberi megjelenéséig répaszedőként dolgoztak. A frontvonal 1944. december 3-án érte el a települést; a szovjetek még aznap éjjel beköltöztek a rendházba, a kormányzónak meghagyott három szobába szorítva a teljes személyzetet. 1945 februárjában egy hétre az egész épületet kiürítették; valószínűleg erre az időszakra a dunántúli szovjet seregek főparancsnoka, Tolbuhin marsall szállt meg az épületben. A továbbvonuló csapatok kifosztják a gazdaságot: Hagyó-Kovács feljegyzései szerint 622 lovat, 1000 ökröt, 1000 tarka tehenet, 350 „magyar gulyabeli” állatot, 1400 növendék marhát, 8000 sertést, 8200 birkát és 480 vagon különféle terményt rekviráltak. A harcok után Előszálláson húsz polgári áldozat és csaknem 200 elesett katona maradt.

2.3.4. A felszabadulás után

1945. április 18-án megalakul a Nemzeti Bizottság: a Kiszgazdapártot Virág István, Gergelyi Béla, Debreceni Sixtus Imre és Szilágyi István, a kommunistákat Vass Antal, Horváth Júlia,

Juhász Ferenc és Kincses Ferenc, a földmunkásokat Hermann András szakszervezeti küldöt képviseli. Szeptember harmadikán alakult újjá a községi képviselőtestület. 1945 tavaszán megindul a földosztás is: 888 igénylőnek összesen 12 712 kataszteri hold termőföldet osztanak ki. A rendházat a hozzá tartozó közvetlen területtel, valamint az uradalmi épületekkel együtt községi tulajdonnak nyilvánítják.

Az Előszálláson maradó egyházi személyeket számos atrocitás éri. 1945. októberében a Daruhegy-Szőlőhegyen tartott Kalot-gyűlésre betörnek a helyi kommunisták és néhány parasztpárti, és hangosan szidalmazza a káplánt. Decemberben, egy, az éjjeli misére tartó Kalot-legény keveredik konfliktusba két kommunista rendőrrel. 1946-ban helyi kommunista párttagok megverik Füz Balázs János segédlelkészt, aki épp a Katolikus Lánykör gyűlésére tart. Hagyó-Kovács Gyula már nem tér vissza Előszállásra; helyét a korábbi segédkormányzó, Dózsa Márton veszi át. 1949-ben ő köt megállapodást a Miasszonyunk Kalocsai Nővérek több tagjának előszállási letelepítéséről. Ez nem lesz hosszú életű; a rendtagok internálása 1950-ben megkezdődik, az előszállási rendházat 1952-53-ban sajátítják ki végleg. Hagyó-Kovács ekkor már börtönben ül: az 1951-es Grösz-perben „népellenes magatartás” miatt, elsősorban a kormányzóként elkövetett jogsértésekre hivatkozva 13 évnyi büntetésre ítélték.

Az 1945. novemberében tartott országgyűlési választásokon Előszálláson a Kisgazdapárt 56,89%-ot, a Nemzeti Parasztpárt 28,27%-ot kap (a kommunisták csupán 4,93%-ot kaptak). 1947-ben hasonló arányok mellett a kommunista párt harmadik lesz, 10,10%-kal.^[12] 1947-ben kiépül a kövezett út Előszállás és nyolc kilométerre fekvő Nagykarcsony között; ugyanebben az évben a képviselőtestület jóváhagyja a nagykarcsonyiak önállósulásra vonatkozó kérelmét, de a folyamat véglegesen csak 1952-ben zárul le.

1949-ben megalakul a Szabadság Tsz., majd 1959-ben újabb három termelőszövetkezet jön létre, ezáltal a település szinte teljes lakossága tag lesz. 1956-ra felépül az új általános iskola, majd nem sokkal később a művelődési otthon (ezzel párhuzamosan elbontják a nem messze tőle álló kálváriát). Az államosított rendházba nevelőotthon költözik. A falu életére nagy hatással lesz a közelben felépülő DunaújNagyközség, amelynek acélműve illetve más gyárai az előszállásiak számára

2.3.5. A közelmúlt és a jelen

Az 1990 őszén lezajlott első szabad helyhatósági választásokat Előszálláson a falut már három éve tanácselnökként irányító Váradi István nyerte meg. 1990-ben felavatták a második világháborús emlékművet a temetőben, és ebben az évben adták át a kibővített óvodaépületet. A kilencvenes években kiépült a kábeltelevíziós- és a telefonhálózat. Az egykori rendház visszakerült a ciszterciek tulajdonába, miután a nevelőotthon kiköltözött; jelenleg üres. A 2002-ig Előszállás részét képező Daruszentmiklós a 2002. évi önkormányzati választásokkal önálló településsé alakult. 2009-ben megszűnt a személyszállítás a vasútvonalon, 2010 márciusában azonban megnyílt a település határában vezető M6-os autópálya. Előszállás évek óta részt vesz a LEADER-programban is; ezt a falu határában

kihelyezett táblák jelzik. A településen polgárőrség működik, és ezen kívül még 12 civil szervezet. 2014 nyarán kezdetét vette a község legnagyobb beruházása a szennyvíztelep és szennyvízhálózat megépítése.

2.4. Előszállás Nagyközség szerkezete

A településszerkezetre egyaránt nyomja rá bélyegét a földrajzi helyzet, a terepadottság. A település mentén halad, majd kettészeli azt a 61.sz-ú Dunaföldvár – Dombóvár közút, melyből kiágazik a Nagykarácsony felé vezető út. A településközpontokat az országos közút fűzi fel. A központból szétágazó utcahálózat a felszínt követve, hol völgyekben, hol gerinceken fut. A belterület másik rendező eleme a mélyfekvésű zöldterület. A morfológiát követő egykori halmazfaluból alakult ki a többutcás szalagtelkes település. Az épületállomány egyenetlen színvonalon alakult át a közelmúlt (50 év) hatására. Elvértve található jellegzetes paraszti lakóháztypus, gyenge leromlott állapotban. Ezeknél nem tervez az önkormányzat szabályozott beavatkozást. A Ciszterci Rend Zirci Apátságának tulajdonát képező birtok alközpontjaként működő Róbertvölgyi major megmaradt üresen álló épületeinek helyi védelme, újrahasznosítása a cél akár turisztikai kiegészítő funkcióval. A település két műemléke: Római katolikus templom, volt cisztercita templom 1626, Fejér megye, Előszállás, Szöglet kert hrsz. 1479 és Cisztercita rendház 1627, Fejér megye, Előszállás, Szöglet kert 4 . hrsz. 1477. A rendház állaga rendkívül rossz, fejlesztésére csak idegen tőke bevonásával van lehetőség. Javasolt funkciók: kulturális idegenforgalmi központ, szálláshely. Településkép meghatározó elemei a közterületeket képező utcák, zöldterületek, parkok, terek. A közelet , társadalmi élet ezen terei jelenleg nem értéküknek megfelelően hasznosítottak, funkció nélküliek, zöldfelületük, berendezésük (utcabútorok, közvilágítás, feliratozás) minősége nem elfogadható.

A belterület alapvetően lakóterület, megfelel a falusias lakóterület követelményeinek. Az elmúlt öt évben öt új lakóépület épült, az utóbbi időben élénkülés tapasztalható. A jelentkező építési igények kielégítésére elsődlegesen a belterületi lehetőségeket kell kiaknázni (új utca nyitás, szabad területek beépítése).

Az életmód változásával, az iparban mezőgazdaságban történő kettős foglalkoztatottság már nem igényli a kialakult nagyterületű, mély telkeket. Ezek új utca nyitásával megoszthatóak, természetesen az elaprózódás szabályozott megakadályozásával. A népességprognózis alapján hosszútávon van alapja a kb. 200-300 lakótelek kijelölésének az Ady Endre utca térségében a hátsóterek hasznosításával. A belterület egészét egységes lefedő falusias lakóterületen belül két központkezdemény fedezhető fel, az igazgatási-kereskedelmi, és a kulturális, rekreációs funkciók sűrűsödésénél.

2.5. Táji értékek

2.5.1. Természeti értékek

Kelet-Mezőföldi löszvölgyek - "Túzok" Természetvédelmi Terület: A Kelet Mezőföldi természetvédelmi terület természetes növényzete a térségre valamikor jellemző homoki-, és lösztölgyesekkel kevert sztyepprétek maradványait őrzik. Előszállás és Alsószentiván között, a Kelet Mezőföldi területen belül pedig Mezőfalva és Nagykarácsony egy része is beletartozik.

A település területének egy része – Előszállási-völgy – része a NATURA 2000 területeknek és nagy területe részét képezi a 2003. évi XXVI. tv. 3/1. melléklete által megállapított ökológiai hálózatnak is. Ezek a területek mind természet- mind tájvédelmi szempontból értékesek, beépítésük nem lehetséges, zavarásukat a határos területeken folyó tevékenységek korlátozásával meg kell akadályozni.

2.5.2. Védett épületek, építmények

Előszállás Nagyközség Képviselő-testületének 2/2011. (II.3.) számú Önkormányzati rendelete, az épített és természeti környezet helyi védelméről, alapján az alábbi helyi védettségű épületek építmények vannak.

1. Teljes egészében védett épület, építmény

Jel	Megnevezés	Cím	Hrsz.
He-1	Gyógyszertár	Balatoni út 35.	1793
He-2	Parókia	Szöglet kert 3.	1474/1
He-3	Kúria	Szöglet kert 1.	1482
He-4	Teleház	Bem út 2/a.	1433/4
He-5	Borház	1470/17 –ú hrsz-ú út	1453/1
He-6	Magtár	Baross Gábor u. 31.	1470/2
He-8	Vasútállomás	Balatoni út	1196
He-9	Róbert völgyi birtok	Róbert völgy	0156/5

2. Védett köztéri szobrok

Jel	Megnevezés	Cím	Hrsz.
He-10	Emlékmű a Szögletkertben	Szöglet kert	1481
He-11	Feszület a Szögletkertben	Szöglet kert	1481
He-12	Hagyó-Kovács Gyula András szobra	Kastély park	1477

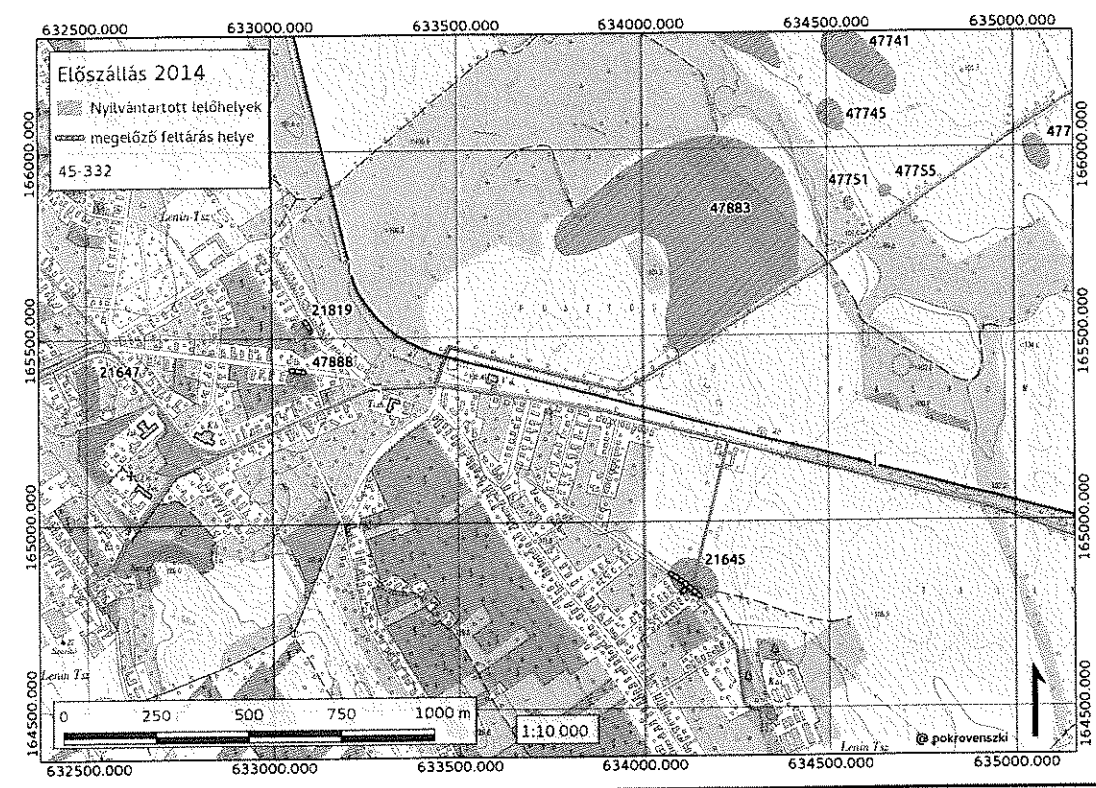
3. Védett természeti elemek

Jel	Megnevezés	Cím	Hrsz.
Ht-1	Szögletkert	Balatoni út	1481
Ht-2	Cifrakert	1680 hrsz-ú út	1449/1

2.5.3. Régészeti lelőhelyek

Előszállás belterületén nyilvántartott régészeti területek:

- Előszállás – Arany János u. 4.,
- Előszállás – Öreghegy,
- Előszállás – Kocsmaházi rész.

5. ábra: Előszállási régészeti lelőhelyek

2.5.4. Országos jelentőségű védelem alatt álló értékek

Kisboldogasszony római katolikus plébániatemplom

1778-79-ben épült, szabadon álló barokk épület. Óraparkányos, gúlisakos középtornya a homlokzat elé lép, kétszakaszos hajójátcséhsüvegboltozat fedi, erőteljes kettős pilaszteres faltagolással, keskenyebb, egyszakaszos, félköríves záródású szentéllyel, amelyhez balfelől sekrestye csatlakozik. A bejárat fölött háromnyílású, kihasasodó orgonakarzat, mellvédjén kovácsoltvas korláttal. Az oszlopos, parkányzatos főoltár kőből épült, faburkolattal, kétfelől Zakariás és Erzsébet faszobraival, oromzatán angyalokkal kísért, sugár- és felhőkoszorúval övezett Mária-monogram. A koporsó alakú stipesen oszlopokon álló, félköríves kupolával fedett tabernákulum áll. Az ismeretlen festőtől származó főoltárkép Mária születését, az egykorú mellékoltárképek Szent Józsefet és Szent Bernátot ábrázolják. (A főoltárkép valószínűleg Tschöke Bernát, 1783-1793 között előszállási jószágkormányzó ajándéka, erre utal az alatta elhelyezett tábla felirata: „1788. A. R. P. B. T.”.) A bal oldali diadalívpilléren szószék, mellvédjén a Magvetőt ábrázoló domborművel. Szemben, a keresztelőkút felett a szószékhez hasonló részletképzésű, baldachinos szoborcsoport, Krisztus keresztelését ábrázoló jelenet, fehér és részben aranyozott, körülbelül fél életnagyságú alakokkal. A barokk padok és sekrestyeberendezés mellett figyelemreméltóak a 19. század első feléből származó gyóntatószékek is.

6. ábra: Kisboldogasszony római katolikus plébániatemplom

A kronosztikont leszámítva a templombelső eredetileg fehérre volt meszelve. A ma látható neobarokk falképeket 1913-ban Kuczka Mihály székesfehérvári festő készítette. Az orgona a Rieger-gyárban készült 1911-ben, 1939-ben renoválták. A toronyban kétharang lakik, a régebbit 1766-ban Johann Brunner, az újabbat 1980-ban Gombos Lajos öntötte. Itt őriznek emellett egy 1932-ben a görögországi Lárisszában öntött harangot is, amely a hagyomány szerint a dunaföldvári rév jelzőharangja volt. 1952-ben készült a ma is látható kapurács, és ugyanebben az évben helyezték el a templomban a Máriahegyi János készítette keresztúti képeket.

Aggházy Mária szerint a templom hullámváz, változatos téralakítása még a barokk hagyományait követi, bizonyos részletformák mint a kapu záró timpanonjának fogrovatai, vagy belül a gazdagon tagolt párkányok gerendavégződése már a klasszicizmust jelzik.

A templomot először 1839-ben tatarozták, erre utal a főoltárkép alatt elhelyezett felirat. 1923-ban, Wéber Márton jószágkormányzósága alatt új tetőt kapott; valószínűleg ekkor cserélték a torony zsindelyes hagymakupoláját a jelenlegi gúlasisakra (a régiről egyetlen 1896-os fénykép árulkodik.) 1933-ban már Hagyó-Kovács Gyula idején külső tatarozás zajlott. 1939-ben restaurálták az oltárképeket. A legutóbbi felújítás során, a kétezres években az épület új cserépfedést kapott, és kívül-belül megújult. 2002-2004 között a belső falképeket, valamint az oltárképeket is felújították.

Volt ciszterci rendház

1765-ben épült, szabadon álló, emeletes, alapincézett, L-alaprajzú barokk épület, sáttetővel. Főhomlokzata 4+1+4 osztású, enyhe kiugrású középrizalittal, amelyen félköríves záródású, kőkeretes kapu nyílik. Az emeleti részt a kapu fölött kettős ablak díszíti, alatta egykor a rend címere volt látható. Az épület mögött földszintes gazdasági szárnyakkal bezárt udvar található, a szomszédos templommal pedig hullámos vonalú, falazott és vakolt kerítés köti össze. Kapualja boltozott, néhány helyiségben szerény stukkódíszítés látható. A lépcsőházban barokk vonalú fakorlát; az egykor itt levő barokk Diogenész-szobor ma a Magyar Nemzeti Galériában található.

7. ábra: Volt ciszterci rendház

Az Előszálláson „kastély” néven ismert emlegetett rendház az uradalom jószágkormányzójának székhelyeként, a gazdasági apparátus központjaként, illetve nyugalmazott rendtagok szállásaként is működött. Az 1930-as években felújították, valószínűleg ekkor készült a tető palafedése és a földszint sávozott vakolata, amely korábbi fényképeken nem látható. 1949-ben elvették a rendtől, 1950-től az 1990-es évek közepéig állami gondozott gyerekek nevelőotthonaként működött. Ezt követően visszakerült a rend tulajdonába, jelenleg üres. Az egykor hozzátartozó, gazdag növényzetű „Cifrakertet” jelenleg újra gondozza a faluközösség, egykori üvegháza azonban nyom nélkül elpusztult.

2.6. Társadalmi helyzet

2.6.1. Demográfiai viszonyok

A település lakónépessége az 1773 óta a mai napig rendelkezésre álló nyilvántartások alapján váltakozó tendenciával folyamatosan növekszik. A településen 1950-ban laktak a legtöbben, 5050 fő. Ez – a megyei és kistérségi statisztikai adatokkal ellentétben - a pozitív vándorlási különbözetnek, valamint a születések és halálozások azonos lélekszámának következménye. A bevándorlók főként Dunaújvárosból és Dunaföldváról érkeznek.

Kedvező a népesség korösszetétele. A 60 év felettiek aránya csak 20.7%, a 17 éven aluliaké 19.0%. Még kedvezőbb az arány, ha a fiatalok számát vetjük össze a teljes lakónépességgel, ez 39.8%. Az adatok alapján a település jövője biztató, a település fiatalodik.

A dolgozóképes korosztály a lakosság 60.8%-t teszi ki. Ebből 12.65%-nak, azaz 192 főnek nincs munkája. Az egész lakosságra vetített munkanélküli ráta 7.9%.

Iparban 20,6%, mezőgazdaságban 35,2%, szolgáltatásban 4,9% dolgozik. A szellemi dolgozók az aktív keresők 4,4%-a. Az iparban dolgozók ingáznak a közeli városba.

A fiatalabb korösszetétellel összefüggésben a népesség gazdaságilag aktív, hiszen az aktív keresők aránya meghaladja az 60,4%-ot.

A nemek megoszlása kiegyensúlyozott, 49.8% férfi, 50.2% nő.

A lakosság nagy része katolikus vallású.

A kisebbséget néhány cigánycsalád képviseli.

Népesség alakulása

- 1773: 366 fő
- 1783: 425 fő
- 1838: 845 fő
- 1870: 1456 fő
- 1880: 1749 fő
- 1900: 2911 fő
- 1930: 3680 fő
- 1941: 3880 fő
- 1944: 4156 fő
- 1945: 3876 fő
- 1949: 5024 fő
- 1960: 3752 fő (Nagykarácsony önállósodása miatt)
- 1970: 4346 fő (az előző évi területátcsatolások miatt)
- 1980: 3988 fő
- 1990: 3631 fő
- 2001: 3884 fő
- 2002: 3889 fő

- 2003: 2602 fő (Daruszentmiklós önállósodása miatt)
- 2010: 2218 fő
- 2014: 2393 fő

2.6.2. Oktatás, képzés

Előszálláson két oktatási intézmény működik: a Patakiparti Óvoda és az Árpád Fejedelem Általános és Szakiskola. Az Árpád Fejedelem Általános Iskola és Szakiskola 2007-ben ünnepelte fennállásának 50. jubileumát. Előszállás 12 tantermes tornateremmel felszerelt általános iskoláját 1956-ra építették fel. Az egykoron 600 diákkal is rendelkező általános iskola létszámában az 1994-es évtől nagy csökkenés figyelhető meg. Mára már az iskola tanulói létszáma körülbelül 160 főre apadt. Az iskola üzemeltetője és fenntartója 2013-tól a KLIK.

2.6.3. Művelődés, kultúra

A falu kulturális életét civil részről az 1991-ben létrehozott Előszállási Gyermekek- és Ifjúsági Alapítvány szervezi, amely többek között a Teleház működtetéséért felel. A községi könyvtár, 16 ezer kötetes, a Kossuth Lajos Művelődési Központ épületében működik. Az ezredforduló legnagyobb hatású helyi kezdeményezése a Mihályi Miklós plébános által koordinált „Világunk Templomai” kiállítás-sorozat volt: a plébánia önkéntesei több, mint 2000 templom képét gyűjtötték össze a világ minden tájáról, és állították ki tablókon több hazai városban. A 2000-es évek visszatérő programjai közül kiemelkedik a minden évben megrendezett, Előszállásról Nagykarácsonyba vezető „Mikulás-futás”, valamint a május utolsó hétvégéjén rendezett „Szállás-napok”.

- A településen működő civil egyesületek:
- Hagyományőrző Nyugdíjas Klub
- Előszállási Aikidó Klub
- sportegyesület
- Rozmaring Nyugdíjas Klub
- Mozgássérültek Egyesülete
- horgászegyesület
- ifjúsági klub
- polgárőrség
- Gyermekek- és Ifjúsági Alapítvány
- Faluszépítő Egyesület
- Kincskereső Klub

2011-ben helyi védelem alá vont épületek: Teleház (az egykori uradalmi állatorvos lakóháza), a gyógyszerértár épülete (az egykori csendőrség), valamint a pálinkafőző és a hozzá kapcsolódó, barokk pincék.

2.6.4. Sport, kikapcsolódás

Előszállás labdarúgócsapatát hivatalosan 1952-ben alapították, de már 1947-től nem hivatalosan már összeállt egy csapat. Az Előszállás SE hosszú éveket a megyei másodosztályban töltött, de mivel a 2006/2007-es szezonban a 16 csapat közül a 15. lett, ezért kiesett a megyei harmadosztályba, s a 2007/2008-as szezontól napjainkig nem sikerült visszajutnia. 2013-tól az ifjúsági csapat létszám problémák miatt megszűnt.

2.6.5. Egészségügy

A jelenlegi igényeknek megfelelnek, a népesség növekedésével bővíteni kell. A minőségi fejlesztés folyamatosan szükséges. A településen háziorvosi és fogorvosi ellátás, gyógyszerértár van, csecsemő-tanácsadás és gondozási központ működik. Lehetőség van gyermekorvosi, nőgyógyászati ellátás igénybevételére, valamint az ügyeleti betegellátás használatára hétfői és ünnepnapok alkalmával, mely ellátás fogászati területén is létezik.

2.6.6. Szociális ellátás

Családsegítés és gyermekjóléti szolgálat a DK TKT keretein belül működött 2014. december 31-ig, 2015. január 1-től a Családokért önkormányzati társulás látja el ezt a feladatot. Az önkormányzat biztosít házi segítségnyújtást és szociális étkeztetést.

2.6.7. Közbiztonság

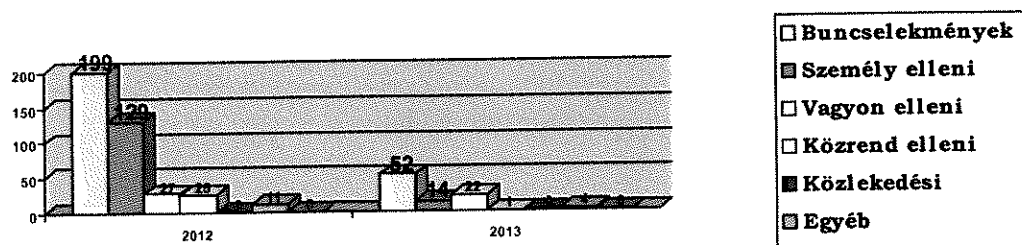
Ezen fejezet a 2013. évi beszámoló alapján készült, mivel a készítés pillanatában csak ez az utolsó kiadott tájékoztatás.

A bűnügyi helyzet bemutatása a településen

A település illetékességi területén 2393 fő állandó lakos él, mely szám évről évre kismértékben csökken. Az egy rendőrré jutó lakosság aránya 1: 2393. Ez a számadat a rendőrkapitányságénál jobbnak mondható. A település bel- és külterületi részein hozzávetőlegesen 950 darab családi ház található, melyekhez kb. 28 utca tartozik. Tavaly ismét végrehajtottunk olyan akciókat, amikor az ellenőrzésbe a társosztályok állományból vontunk el erőket, valamint társszerveket - polgárőrség - kértünk fel segítségül és így célirányosan egy adott helyszínre irányítottuk az egységeket. Bebizonyosodott, hogy az

akciók eredményesek voltak, mivel az akciók időszakára vonatkozóan nem történtek bűncselekmények.

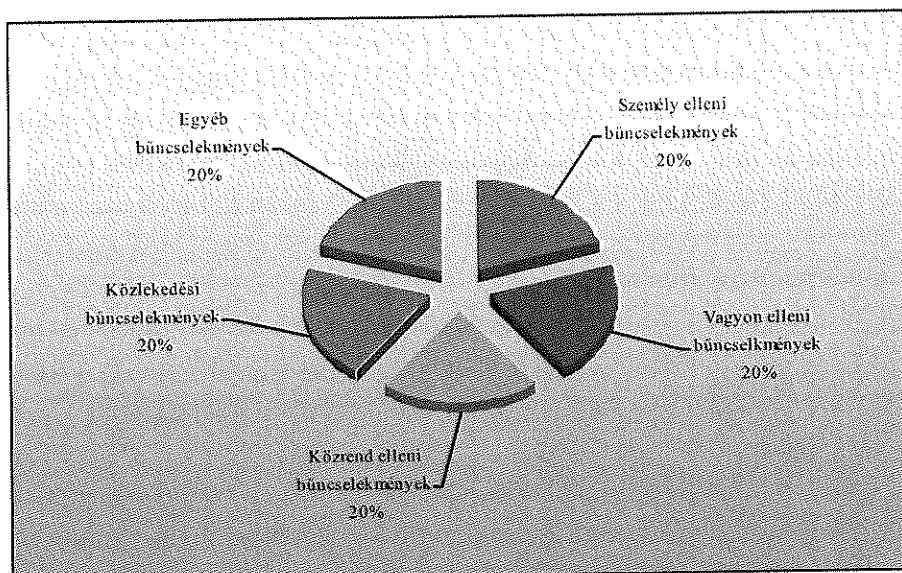
A rendőrkapitányság személyi állományának tudomására 2012. évben 199 eset, 2013. évben 52 eset jutott, amely 73 %-os csökkenést jelent.

8. ábra: Bűncselekményi adatok

A fenti számadatokból megállapítható, hogy a feljelentések száma csökkent, és ezzel arányosan csökkent a nyomozás elrendelések száma is a településre levetítve. A fenti adatok is alátámasztják azt a véleményt, hogy a felderítési eredményeket, a fokozatosan romló külső feltételek ellenére a 2013-es évben a kollégák egyre nagyobb leterheltsége mellett volt lehetséges megvalósítani.

Az elmúlt évben a bűncselekmények struktúrájában nagyobb változás nem következett be, továbbra is a vagyoni elleni bűncselekmények a meghatározóak.

9. ábra: Bűncselekményi adatok százalékosan

A bűnözési statisztikák ingadozásának okai többértékűek, függenek a mindenkori megélhetési-, gazdasági helyzettől, az adott évben a szabadult, visszaeső bűnözők tevékenységétől, valamint egy-egy új lehetőség felbukkanásától.

A személy elleni bűncselekmények száma 2012. évi 127 darabról, 2013. évben 14 darabra változott. Megállapítható, hogy az e fejezetbe tartozó bűncselekmények közül leginkább a testi sértések számában volt csökkenés kimutatható.

A legtöbb esetben a testi sértések előzményeként, az emberek közötti tolerancia hiánya, hosszantartó konfliktusok, az alkohol hatása vehető fel.

Az áldozattá válást elősegítő okok

Általánosságban a sértetté válás legfőbb okai közt említhető a nem kellő óvatosság, a megelőzési tevékenység hiánya, és a minimális vagyonvédelmi intézkedések elmulasztása. Gyakori ok a lakó és munkakörnyezet közömbössége, az emberek egyre kevésbé figyelnek egymásra.

A rendőrkapitányság illetékességi területén egyre több idős ember vált ún. „trükkös lopás” áldozatává, amelynek során a bűnözők valamely hivatalos szerv vagy szolgáltató társaság - díjbeszedő, rendőrség, önkormányzat - alkalmazottjának adják ki magukat, így jutnak az ingatlanba és a sértett figyelmét elterelve, eltulajdonítják értékeit. Más elkövetői körök az idős, egyedülálló emberek védtelenségét, gyengeségét kihasználva követnek el sérelmükre bűncselekményeket, néha a brutalitás, erőszakos cselekmény sem áll távol tőlük.

Előszállás a Dunaföldvár – Sárbogárd tengely forgalma ideális az átutazó bűnözés elterjedésének.

Ezen elkövetési magatartások Előszállás településre részben jellemzőek, de 2013 évben a település körzeti megbízottjának tapasztalati alapján, ill. a lakosság köréből érkező információk szerint, csökkent a trükkös lopások száma, mely a rendőri, és polgárőri jelenlétén kívül arra is visszavezethető, hogy a helyi lakosok reagáltak a rendőrség, a polgárőrség, ill. a helyi polgármesteri hivatal vezetőjének, dolgozóinak a megelőző tevékenységű felhívására.

Továbbra is problémát jelent a község területén élő, a társadalom periferiájára önhibájukból, vagy más okból került emberek megjelenése, tartózkodása. Ezek közül az emberek közül szinte senki sem dolgozik és a szándékuk, sem ezt mutatja.

Megélhetésüket a településen élő jobb anyagi körülmények között élő lakosoknál végzett alkalmi munkával vagy szociális juttatásokból, illetve a területen elkövetett mezei és alkalmi lopásokból biztosítják. A rossz szülői példa sok esetben az elszegényedett családokban már a gyerekekre is át örököül.

Az általános iskolás korosztály számára 2013. évben a kapitányságunkon működő „Iskolarendőre program” megvalósulásán keresztül tudunk segítséget nyújtani a fiataloknak. A program elsősorban az igény szerinti kapcsolattartáson –körzeti megbízott telefonos elérhetőségével – keresztül, valamint osztályfőnöki órákon való tájékoztatók adásával igyekszik segítséget nyújtani az áldozattá válás megelőzésében.

A bűnmegelőzés helyzete, tevékenysége

A Dunaújváros Rendőrkapitányságon - a bűnügyi osztályon belül - alosztályi szinten végzi feladatát a Bűnmegelőzési Alosztály Osváth Péter r. őrnagy vezetésével. A környező települések iskoláiban osztályfőnöki órák keretében is végzik a munkájukat, valamint a lakásotthonokat is több esetben felkeresik. Ezen tevékenységükben hathatós segítséget nyújtanak a körzeti megbízottak a már említett „Iskola rendőre” program segítségével.

A hivatásos pártfogók által küldött megkeresések teljesítését, mely leggyakrabban környezettanulmány elkészítését, tartózkodási hely megállapítását, illetve elszámoltatást jelentettek, szintén elvégezésre kerültek. Ezen munkák nagyban leterhelték a körzeti megbízott állományt.

A család-, gyermek- és ifjúságvédelemi területen - a 2003-ban hatályba lépett ORFK Vezetőjének 13/2003. (III. 27.) számú intézkedése alapján – végrehajtásra kerültek a meghatározott feladatok és megküldésre kerültek a Bűnmegelőzési Alosztály részére a családon belüli erőszak kezelésével és a kiskorúak védelmével kapcsolatos adatok.

Emellett szükséghez mérten napi – heti kapcsolatot tartottunk az illetékességi területünkhöz tartozó település jegyzőivel, családsegítő- és gyermekjóléti szolgálataival.

A közbiztonsági program keretében adatlapokat helyeztünk el az önkormányzatok által üzemeltetett intézményekben. Az állampolgárok által tett észrevételeket, tapasztalatokat, javaslatokat beépítettük, illetve hasznosítottuk a napi tevékenységünkbe.

A rendőrség szolgálati ágainak tevékenységét egyrészt a bűncselekmények megelőzése, (a lakosság tájékoztatása, figyelem felhívása, térfigyelő rendszerek létesítésének elősegítése, véleményezése stb.), másrészt a támadható objektumok védelmi eszközökkel történő felszerelésének preferálása, valamint a gyors reagáló képesség fenntartásával, továbbá a hatékony forrányomos felderítéssel az elkövetők elfogása segítheti elő.

2.6.8. Közigazgatás

Bár régebb óta lakott hely, Előszállás önálló településként 1928-ban jött létre. Előszállás, Róbertvölgy, Nagykarácsonyszállás, Kiskarácsonyszállás és Ménesmajor puszták, valamint Daruhegy és Nagykarácsony szőlőhegyek leválásával Hercegfalva (ma Mezőfalva) településről. 1946-ban Nagykarácsonyszálláson külterületi jegyzőség kezdett működni, majd 1952-ben Előszállás területéből leválva Kiskarácsonyszállás, Nagykarácsonyszállás, Nagykarácsonyi szőlőhegy, Ménesmajor és Nagygyörgyszállás önálló községgé alakult, Nagykarácsony néven. 1954-ben Előszálláshoz csatolták Baracstól a Bánomtelep, Dánielpusztá és Virághegy nevű külterületeket, 1969-ben pedig Kisszentmiklóst és Piripócstelepet is. 2002-ben ezek, valamint Daruhegy önálló településsé alakultak Daruszentmiklós néven.

2.7. Gazdasági helyzet

2.7.1. Mezőgazdaság

A mezőgazdasági termelés – alacsony jövedelemtermelő képessége, és a tőkehiány miatt – egyre kevésbé jellemző, nagyüzemi termelés nem található. A rendszerváltozást megelőzően a termőföldek nagyrészt kollektív tulajdonban (termelőszövetkezet) álltak. Itt is megtörtént a kárpótlás, amely a földek elaprózódását hozta magával. A mezőgazdasági termelésben elsődlegesen érintettek (őstermelők, regisztrált gazdaságok) száma is – a korábban mezőgazdasággal foglalkozó létszámhoz viszonyítva - a mezőgazdaság csökkenő fontosságára engednek következtetni. A mezőgazdasági gépek idősök, elavultak, a tőke és forgóeszköz ellátottság is alacsony a kistérségben.

A mezőgazdasági területek nagy része kiváló termőképességű, 5-6 gazdálkodó műveli a földeket.

Bár a táji, természeti adottságok - elsősorban az ártéri, gyenge termőképességű földterületek - az extenzív mezőgazdaságnak, elsősorban az extenzív állattartásnak kedveznek, az állattenyésztés ezt a lehetőséget nem meríti ki. A volt tsz területen sertéstartó telep működik.

A tőrendszerben halászzattal, halneveléssel foglalkoznak.

Mezőgazdasági vállalkozások: Panagro Kft., a Rabi-Simon Kft.

2.7.2. Ipar

Előszálláson nincs nagyüzemi ipari tevékenység, kisebb ipari feldolgozóüzemek, kézműipari vállalkozások (szövés, csuhézés) találhatók a községben. Közülük a jelentősebbek az Nyugodtévék KHT, CUKÉP Kft. A községben egyéni vállalkozások foglalkoznak kisipari tevékenységgel (kőműves, asztalos, villanyszerelő, fűtésszerelő, mezőgazdasági gépszerelő).

2.7.3. Szolgáltatás, kereskedelem

A község kereskedelmi ellátottsága, szolgáltatás (3 élelmiszeráruház, 5 vendéglátóhely, fodrászat, virágüzlet, temetkezési szolgáltatás) kielégítő, de a választék bővítését célul kell kitűzni. A hiányzó szolgáltatásokért a lakosság a szomszédos városba utazik.

2.7.4. Vendéglátás, idegenforgalom, turizmus

A település jelenleg nem idegenforgalmi célterület, bár adottságai rejtenek lehetőségeket. A cisztercita apátság és templom műemléki együttesét kulturális célterületté kell alakítani, az arculathoz és kereslethez egyaránt illeszkedő funkció megkeresésével.

A mélyben rejtőző kincs, a melegvíz, valamint a belterület nagyméretű zöldterületei üdülő- és sportcentrum kialakításának lehetőségét adják, idegen tőke, pályázati források bevonásával.

A táji környezet adottságaira, az egyedi természeti értékekre – Róbert-völgy, Túzoki-völgy – építve a horgász- a bakancsos-, a kerékpáros-, és lovasturizmus megszervezését tervezzük, annak intézményi hátterével együtt (fogadóállomások, horgásztanyák, táborhelyek, kerékpárkölcsonzók, javítók, lovastanyák, szálláshelyek és vendéglátóhelyek)

Az idegenforgalom nem elhanyagolható eleme a jó szervezőmunka mind a változatos programkínálat, mind a propaganda területén, valamint az ellátás és az ellátók folyamatos minőségi fejlesztése, képzése.

2.7.5. Foglalkoztatás, munkaerő-piaci helyzet

2.8. Infrastrukturális helyzet

A település hagyományos rendszerű közművekkel részlegesen ellátott, az alábbiak szerint, szakáganként részletezve:

2.8.1. Ivóvíz-ellátás, vízgazdálkodás

Előszállás vízellátását Daruszentmiklóssal együtt a község külterületén a 0254/12 helyrajzi számú ingatlanon lévő vízmű biztosítja. Az automatikus üzemű számítógép vezérelte vízmű két mélyfúrású kútból, 2x200 m³-es térszíni tározóból, vastalanító berendezésből áll, lekerekített védőterülete 40x80 méteres.

A vízműtelepről kiinduló DN200 KM PVC dimenziójú főnyomócső az Előszállást Daruszentmiklóssal összekötő közlekedési út bal oldalán halad, majd a vasutat keresztezve a 61 számú főút magasságában lép a község belterületére és működteti a település belső fogyasztói hálózatát. A vízellátó rendszer a közterületi utcák nyomvonalán haladva alapvetően kör rendszerben épült ki, csatlakozó ágvezetékekkel. A közüzemű vízellátásba a belterületi beépített ingatlanok cca. 90%-a bekapcsolódott, a községben az ÁNTSz előírásoknak megfelelően egy közkifolyó működik. A tűzvíz ellátást a közterületi vezetékekre telepített föld feletti tűzcsapok biztosítják.

2.8.2. Csatornahálózat, szennyvíztisztítás

Az Előszállás települést is magába foglaló régió földgázellátásának szolgáltatója a Déldunántúli Gázszolgáltató Rt. Dunaújváros Üzemigazgatósága. A regionális rendszer részeként a dunaújvárosi gázátadóból indul a nagyközépnymású gerincvezeték, amely Baracs-Mezőfalva-Nagykarácsony-Előszállás községek primer gázellátását biztosítja. A település ellátását szolgáló vezeték jelzett nyomócsőről leágaztatva észak felől érkezik a községbe. A 0219 és 0209 helyrajzi számú földutak keresztezésébe telepített gáz nyomásszabályozó Előszálláson túl Daruszentmiklós ellátását is biztosítja. A fogyasztói hálózat a település minden belterületi utcájában kiépült, az igényszinteknek és terheléseknek megfelelően. A közüzemű gázellátás lehetősége minden belterületi beépített ingatlanon biztosított, a szolgáltatásba ténylegesen bekapcsolt lakóingatlanok számaránya cca. 80%-ra tehető. A gázellátó hálózat műszaki állapota jó, üzeme megbízható, rendeltetésszerű.

Szennyvízkezelés, pályázat rövid leírása

Szennyvíz elvezető hálózat és szennyvíztisztító telep nem üzemel, nem épült ki. Előszállás Nagyközség jelenlegi csatornázottsága: 0%

A háztartási és közületi szennyvizeket egyedi tárolókban gyűjtik. Az elméletileg keletkező szennyvízmennyiség ~10%-t szállítják el szippantó kocsival. A szippantott szennyvizek befogadója a dunaújvárosi szennyvíztisztító telep, mint legközelebbi ártalmatlanító hely, ~30 km szállítási távolság. A szennyvizek szippantását és elszállítását egy helyi vállalkozó végzi eseti megrendelések alapján. A szippantási és szállítási díj bruttó ~1680 Ft/m³. A településen csak kommunális szennyvíz keletkezik, illetve kerül elszállításra. Szippantott szennyvíz mennyisége: ~7000m³/év. Építési engedélyben rögzítettek szerint a szennyvíz tárolókat zárt kivitelben kell megvalósítani. Ez a feltétel azonban a régi tárolók esetében nem mindig teljesül, ezért a keletkező szennyvizek egy része elszikkad.

A község közigazgatási területén korábban működő folyékony hulladéklerakót az előírásoknak nem megfelelő kialakításuk miatt a hatóság bezáratta. Jelenleg erre a leürítőre szennyvíz elhelyezés már nem történik. Nincs olyan ipari létesítmény, amely előkezelendő vagy veszélyes anyagot tartalmazó ipari szennyvizet termelne.

A keletkező szennyvíz teljes egészében kommunális jellegű.

A projekt tervezési előzményeinek ismertetése

Előszállás Daruszentmiklós és Nagykarácsony településekkel együtt a szennyvízkezelési feladatok közös megoldására elvi vízjogi engedélyezési tervet és megvalósíthatósági tanulmányt készítettett annak Előszállás ekében, hogy tisztázza, a három település vonatkozásában a szennyvízkezelési feladatok végrehajtása közösen, vagy külön-külön célszerű-e. Az azóta kiírásra került pályázatok alapján azonban a három település nem tud közös pályázatot beadni, mivel a három település közül Előszállás szerepel a 25/2002 (II.27.) Korm. rendeletben önálló agglomerációként.

Előszállás Nagyközség Önkormányzata a település szennyvízelvezetése és szennyvíztisztítása megoldására elvi vízjogi engedélyezési tervet készített. A Közép- dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség 94106/10 iktatószámom az elvi vízjogi engedélyt 2010. november 9.-én kiadta, amely 1 évig érvényes.

Megvalósítandó tevékenységek

A fajlagos mutatók alapján Előszállás központi belterületén a gyűjtőhálózat kiépítése indokolt. A pályázat összhangban van a 26/2002 (II.27.) Korm. rendeletben foglaltakkal, miszerint a szennyvízelvezető rendszert csak a gazdaságossági határig kell kiépíteni. A megvalósítandó településrészek 5 szennyvíz öblözetre oszthatók. A 26/2002 (II.27.) Korm. rendelet szerint az 1 km vezeték hossza eső lakosság szám fajlagos mutató alapján valamennyi öblözetben eleget teszünk a követelménynek.

Gravitációs szennyvíz elvezetési technológia kialakítása Előszállás központi belterületén. A nagyközség szennyvízcsatorna hálózatának kiépítése után csatlakozik a nagyközségtől ÉK-re, a 0365/8 hrsz. ingatlanra tervezett új szennyvíztisztító telepre. A település szennyvizének elvezetése szerelt rendszerű csatornahálózattal tervezett. A térség geodéziai adottságai a vegyes rendszer kialakítását tette lehetővé. A település gravitációs gyűjtői műanyag csatornacsövekből és idomokból szerelt csatornarendszert alkotnak monolit beton tisztítóaknákkal és műanyag tisztítónyílásokkal.

Megvalósítandó létesítmény, eszköz	Mennyiség
Gravitációs szennyvízcsatorna gerinc	19 465m
Gravitációs bekötés	8 775m
Nyomóvezeték	3 760m
Átemelő	5db
Házi átemelő	26db
Szennyvíztisztító telep	224m ³ /d, 2233LE

Az I. sz. átemelő és a szennyvíztisztító telep területén kívül valamennyi tervezett átemelő önkormányzati ingatlanon valósul meg, a gravitációs szennyvízcsatorna gerinc, illetve a nyomóvezetékek magántulajdonban lévő ingatlanokat is érintenek. Az átemelő területére és a szennyvíztisztító telep területére kötött adás- vételi előszerződés, a magántulajdonú ingatlanokra vonatkozó szolgalmi megállapodásokat a pályázati dokumentáció tartalmazza.

Új szennyvíztisztító telep építését tervezzük.

Tisztító telep helye: Előszállás 0365/8 hrsz. ingatlan

Tisztított szennyvíz befogadója: Kossuth- telepi árok

Tisztítás kapacitása: 224m³/d

Lakosegyenérték: 2233LE

Megvalósítás: FIDIC sárga könyv

A tervezett szennyvíztisztítási technológia megnevezése: mesterséges biológiai tisztítás.

A tisztítástechnológia leírása

A technológia kétmedencés SBR rendszerű biológiai tisztítás, nitrifikációval, denitrifikációval, biológiai és vegyszeres P eltávolítással, fertőtlenítéssel, zárt iszapvíztelenítéssel. Az egész létesítmény, a technológiai műtárgyak, a gépház és szociális épületrész egy tömbbe épül, részben földbe süllyesztve, részben kiemelve.

Szennyvíziszap elhelyezése

Az Iszap az adonyi lerakón kerül elhelyezésre, ahol rothasztásra kerül.

Befogadó bemutatása

Befogadó neve: Kossuth-telepi árok

Bevezetés szelvény száma: 6 + 245 km

Vízminőségi kategória: IV.

Részvízgyűjtő: 1 Duna

Tervezési részegység: 1 – 4 Duna jobb part a Tasi zsiliptől a déli országhatárig

Alegység: 1 – 11 Sió

Vízfolyás jellege: természetes vízfolyás

Állandó vízfolyás

Vízvédelmi területi besorolás: Általános védettségű befogadó

Működtetési struktúra

A kivitelezés befejezése után a műszaki átadás átvétel és próbaüzem sikeres lezárását követően az elkészült szennyvízcsatorna hálózat és szennyvíztisztító telep üzemeltetésére az Önkormányzat a „2003. évi CXXIX törvény a közbeszerzésekről” alapján közbeszerzési eljárást kíván lefolytatni.

2.8.3. Villamosenergia- és gázellátás

A szóban forgó települést is magába foglaló tágabb térség középfeszültségű villamosenergia ellátását 20 kV-os szabadvezeték hálózat biztosítja. A rendszer táppontja a sárbogárdi 120/20 kV-os alállomás. A jelzett 20 kV-os hálózat a község belterületén nyolc 20/0,4 kV-os kommunális oszloptranzformátort lát el tápenergiával. Három önálló állomás biztosítja, biztosította a külterületen lévő mezőgazdasági üzemek ellátását, kettő a déli településrészen lévő zártkertek, tanyák energiaellátását szolgálja, önálló oszloptranzformátora van a vízműtelepnek.

A transzformátorokból kiinduló kisfeszültségű fogyasztói hálózat légvezetékes kiépítettségű, A település valamennyi beépített ingatlana jelenlegi igény szintjének megfelelően villamos

energiával ellátott, illetve ellátható. A közvilágítási hálózat a 0,4 kV-os légvezeték hálózatra támaszkodva épült ki, vasbeton oszlopokon, általában korszerű lámpatestekkel, gázkisüléses lámpákkal, általában irányfény jelleggel.

Az Előszállás települést is magába foglaló régió földgázellátásának szolgáltatója az Déldunántúli Gázszolgáltató Rt. Dunaújvárosi Üzemigazgatóság utódja a E.ON Déldunántúli régiója. A regionális rendszer részeként a dunaújvárosi gázadóból indul a nagyközépnymású gerincezeték, amely Baracs-Mezőfalva-Nagykarácsony-Előszállás községek primer gázellátását biztosítja. A település ellátását szolgáló vezeték jelzett nyomocsőről leágaztatva észak felől érkezik a községbe. A 0219 és 0209 helyrajzi számú földutak keresztezésébe telepített gáz nyomásszabályozó Előszálláson túl Daruszentmiklós ellátását is biztosítja. A fogyasztói hálózat a település minden belterületi utcájában kiépült, az igényszinteknek és terheléseknek megfelelően. A közüzemű gázellátás lehetősége minden belterületi beépített ingatlanon biztosított, a szolgáltatásba ténylegesen bekapcsolt lakóingatlanok számaránya cca. 80%-ra tehető. A gázellátó hálózat műszaki állapota jó, üzeme megbízható, rendeltetésszerű.

2.8.4. Hulladékgazdálkodás

A hulladék kezelését, azaz összegyűjtését, elszállítását, ártalommentes elhelyezését, valamint a szolgáltatás folyamatosságának biztosítását Előszállás közigazgatási területén a Közép-Duna Vidéke Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás által lebonyolított közbeszerzési eljárást követően, a Dunanett Kft. (2400 Dunaújváros, Budai Nagy Antal u. 2.) (a továbbiakban: Közszolgáltató) végzi és biztosítja.

2.8.5. Távközlés-hírközlés

A régió vezetékes távközlési szolgáltatója az INVITEL Távközlési Szolgáltató Rt. Előszállás a dunaújvárosi primer körzethez tartozik. A dunaújvárosi HOST főközpontból kiinduló Dunaújváros-Sárbogárd gyűrű részeként a település primer távbeszélő ellátására fényvezető optikai kábelhálózat létesült. A központból kiinduló községi előfizetői hálózat sugaras rendszerben épült ki, zömében réz vezetőjű földkábel, melyhez főként a külterületen légvezetékes szakaszok csatlakoznak. A településen az INVITEL Rt. színvonalas szolgáltatást nyújt, igény esetén mód van ADSL rendszerű hálózati csatlakozásra, illetve a távbeszélő hálózaton keresztül lehet igénybe venni az Internet, ezen belül az e-mail szolgáltatásokat. A Teleház e Magyarország pontként működve lehetőséget biztosít a nyilvános Internet használatra. A vezetékes távbeszélő szolgáltatásba ismereteink szerint a beépített ingatlanok mintegy 80%-a bekapcsolódott.

A községben a kábeltelevíziós hálózat csak részben épült ki, a lefedettség 35-40%-osra tehető. A vezeték nélküli távbeszélő ellátást tekintve a térség a vezető mobil szolgáltatók által jól lefedett. Különösen jó szolgáltatást nyújt a Pannon GSM, a település területén található - volt szárítóüzem közelében - toronyra telepített antennáknak és sugárzóknak köszönhetően.

2.8.6. Közlekedés

Egy térség fejlesztésének alapfeltétele a közlekedési hálózat kialakítása mind közúti, mind vasúti vonatkozásban. A főhálózati elemeknek a lakott településeket elkerülve kell a nagyobb térségek közötti kapcsolatot biztosítaniuk, a mellékálózati elemeknek kell a településeket egymással és a főhálózattal összekötni.

A szűkebb térség úthálózatának fejlesztésében is fő szempont a zsák települések megszüntetése, és a főhálózati elemekkel minél rövidebb kapcsolat létrehozása. Ezt a célt szolgálta a 6211 sz. összekötőút meghosszabbítása Nagykarácsonyból Mezőfalvára.

Előszállás község területén a közlekedésfejlesztés fő céljai:

- Az M6 autópálya csomópontjának megépítése a régi 61-es úton
- A község belső úthálózatának szilárd burkolattal való kiépítése
- A terek, csomópontok rendezése (Fő tér, Balatoni út -Nagykarácsonyi út illetve Bem út csatlakozása)
- Parkolók építése (templom, temető, vasútállomás)
- Autóbusz megállóhely létesítése a Petőfi útnál
- Róbert-völgyben útépítés Nagykarácsony felé
- Új utcák kiszabályozása a fejlesztési területeken
- Önálló kerékpárút a Balatoni út mellett
- Kerékpárút Daruszentmiklós és Nagykarácsony irányában
- Tisza – Balaton kerékpárút a 61 sz. főút mellett

2.9. Környezeti elemek állapota

A település területének egy része – Előszállási-völgy – része a NATURA 2000 területeknek és nagy területe részét képezi a 2003. évi XXVI. tv. 3/1. melléklete által megállapított ökológiai hálózatnak is. Ezek a területek mind természet- mind tájvédelmi szempontból értékesek, beépítésük nem lehetséges, zavarásukat a határos területeken folyó tevékenységek korlátozásával meg kell akadályozni. A zöldfelületi ellátás - mint faluhelyen általában - jó, de elsősorban belterületen szerkezetén és minőségén lehet, sőt szükséges javítani. A településen jelenleg megoldatlan a szennyvízkezelés, de az elnyert pályázat kivitelezése folyik, és remélhetőleg 2015 augusztusára ez a kérdés megoldódik. A településen dögkút nincs, az elhullott nagy testű állatokat Soltra szállítják.

Jelentős a 61-es főút zaj, rezgés és légszennyezése, elsősorban az átmenő teherforgalom miatt. (talaj, zaj, levegő, felszíni és alatti vizek)

2.10. PREADIUM FUTURE 2005

Az előzmények feltárásához mindenféleképpen hozzátartozik azon munkák ismertetése, bemutatása és elemzése is melyek már fenntartható fejlődés helyi programja előtt készültek, és már vizsgálták ezen területe. Egy ilyen volt a lentebb ismertetett program is 2005-ben.

Praedium Future Program

Az Európai Bizottság által ajánlott tervezési metodika, a Projekt Ciklus Menedzsment (továbbiakban PCM) első fázisa a programozás. Ebben a szakaszban kell meghatározni a szituációt, amelyben a fejleszteni kívánt szervezet él. A szituációelemzésben körvonalazódnak a fontosabb problémák, amelyekre célokat kell építeni, és a célok eléréséhez az előbbiekhöz szorosan kapcsolódó – arra épülő – prioritás és intézkedésrendszer kell kidolgozni, amely hatékonyan tud hozzájárulni a célok eléréséhez. A PCM következő fázisa az azonosítás, amikor az egyes intézkedésekhez kapcsolódóan konkrét projekteket kell megfogalmazni.

Első lépésként tehát – egy részletesebb tervezési folyamat kezdeteként – csak a programozási fázist vittük végig a Dunaújváros kistérség déli mikrotérségére – azaz Baracs, Daruszentmiklós, Előszállás és Nagykarácsony településekre – nézve. E fázis keretein belül elsőként fel kell mérni a vizsgált entitás (szervezet, terület, stb.) pozitív és negatív jellemzőit és a külső hatótényezőket. Ennek Előszállás ekében készítettük el a mikrotérség SWOT-elemzését, amely egy szabad ötletelés (brainstroming) keretein belül felsorolt jelen idejű megállapításokból és ezen megállapítások kategorizálásából, pontosításából állt.

A szabad ötletelés alkalmazásakor moderátorok koordinálása mellett – akik a külső szakértők voltak – a településeket érintő belső vagy külső hatásokat, jellemzőket, megállapításokat soroltak fel az érintettek, amelyek szigorúan a jelen helyzetre vonatkoznak. Annak Előszállás ekében, hogy a megállapítások a társadalmi-gazdasági élet minden területére kiterjedjenek és a rendszerszemlélet a munkának már e kezdeti szakaszában megjelenjen, úgynevezett hívószavakat használtunk a következő elrendezésben:

A kétórás csoportmunka után a csoportok jelen idejű megállapításait összevetettük, pontosítottuk, így készült el az alábbi lista (amely már a programozási fázis későbbi lépéseinél eszközölt módosításokat is tartalmazó végleges lista):

1. Három település valamikor egy települést alkotott, amelynek hatásai ma is érzékelhetőek (pl: családi kapcsolatok)
2. A négy település a kistérség, a megye és a régió déli periferiáján található (halmozottan periférikus helyzetű)
3. Paraszti feudális hagyományokkal rendelkező, mezőgazdasági terület
4. A munkahely teremtő beruházások nem erre a térségre irányulnak
5. Minden településen a legnagyobb helyi foglalkoztató az önkormányzat

6. Forráshiányos a térség
7. Csökkenő mértékű, de nagy számú ingázó az aktív keresők között
8. A helyiek bérjövödelmének jelentős része Dunaújvárosban keletkezik
9. Emberi erőforrások (különösen a szakképzettek) jelentős része (60%) a városban van lekötve
10. A kötelező feladatok ellátásához szükséges intézmények lényegében kiépítettek
11. Nincsenek munkalehetőségek helyben (nagyobb foglalkoztatók hiánya)
12. A munkaerő szerkezet csak alacsony jövedelmi lehetőségeket tesz lehetővé
13. Vannak a jövőre irányuló elképzelések a kistérségben
14. Egyik település sem ÖNHKI-s, az alap gazdálkodási feladatoknak eleget tud tenni
15. A gazdaságfejlesztés közös érdekeken alapul, vannak közös érdekek
16. Szennyvízcsatorna hiánya, helyi szennyvízkezelés hiánya
17. A szennyvízkezelő nagy rendszerek nem elérhetőek
18. Nehézkes a tömegközlekedés
19. A tömegközlekedés a dunaújvárosi munkáltatók Előszállás eke mentén szerveződik
20. Vezetékes víz, gáz, esetenként kábeltévé, telefon gerinchálózat adott
21. Alacsony a burkolt belterületi utak aránya
22. A burkolt utak hiánya akadálya a gazdaságfejlesztésnek
23. Intézmények felújításra, eszközpótlásra szorulnak
24. A térség belülről is tagolt, elszigetel részekkel rendelkezik (Daruszentmiklós belső periféria)
25. A gazdaságfejlesztés idegenforgalmi szegmensének peremfeltételei adottak
26. Országos jelentőségű átmenő forgalom van jelen a térségben
27. Az egészségügyi ellátás rendszere kialakult, rendezett
28. Fejletlen a szolgáltatási szféra
29. Alapszolgáltatások rendelkezésre állnak
30. Az iskolák között élő szakmai kapcsolat van
31. Ökológiai és természetközeli állapotú területek vannak a térségben
32. Ökológiai és természetközeli állapotú területek védelme nem megoldott
33. Oktatási intézményeknek van kapcsolata a Nagyközségi oktatási intézményekkel
34. Szilárd hulladékkezelés megoldott
35. A migráció magas
36. Népeség stagnál

37. Bevándorlók szociálisan hátrányos helyzetűek, növelhetik a munkanélküliséget és az ellátottak számát
38. A kivándorlók szakmailag képzettebbek
39. Az értelmiség egy része társadalmi aktivitását nem helyben fejt ki
40. A tervek szerint az M6-os és M8-as autópályának több leágazási csomópontja is lesz a térségben
41. A térségben jelentős számú civil szervezet működik
42. A területfejlesztésben a civil szervezetek részvétele esetleges
43. Nincs a településeknek és a térségnek fejlesztési stratégiája
44. Három település település-szerkezeti terve jelenleg készül
45. Bizalomerősítő lépésekre van szükség a települések és Dunaújváros között
46. A négy településnek szüksége van Dunaújvárosra, míg Dunaújvárosnak nincs szüksége a településekre az érintettek szerint
47. A térségi együttműködés nincs szinkronban az érdekek mentén
48. Dunaújváros nem ismerte fel a gazdasági együttműködés előnyeit, lehetőségeit a négy településsel
49. A közigazgatás szakmai egyenjogúsága fejlesztésre szorul a négy település és a Nagyközség között
50. Fejlesztésre szorul a koordináció a négy település között
51. A kihívásokhoz képest a helyi humán erőforrás is fejlesztésre szorul
52. Baracs önkormányzatának tulajdonában van a sportrepülőtér
53. Baracs rendelkezik Duna-parttal
54. A Duna-parton a Natura 2000 program korlátozza a fejlesztéseket
55. Az M6-os és M8-as gyorsforgalmi utak találkozási csomópontja Baracs külterületén épül ki
56. Történelmi lelőhelyek találhatóak Baracson

A fenti megállapításokat ezután közös munkával kategorizáltuk, hogy a térség belső, pozitív vagy negatív jellemzője-e, vagy a térségre kívülről ható – szintén pozitív vagy negatív – adottság, trend, folyamat-e. A jelen idejű megállapítások természetesen módosíthatóak, pontosíthatóak, illetve kiegészíthetőek voltak. Ötödik kategóriaként jelentek meg azok a megállapítások, amelyek nem kerültek bele a SWOT-táblázatba. Ennek oka vagy egy megállapítás semleges volta, vagy későbbi felhasználása (célként vagy tevékenységként) lehetett. E munka eredményeként készült el a térség helyzetét átfogóan bemutató SWOT-elemzés, amelyet táblázatban láthatunk (zárójelben a megállapítás sorszámaival):

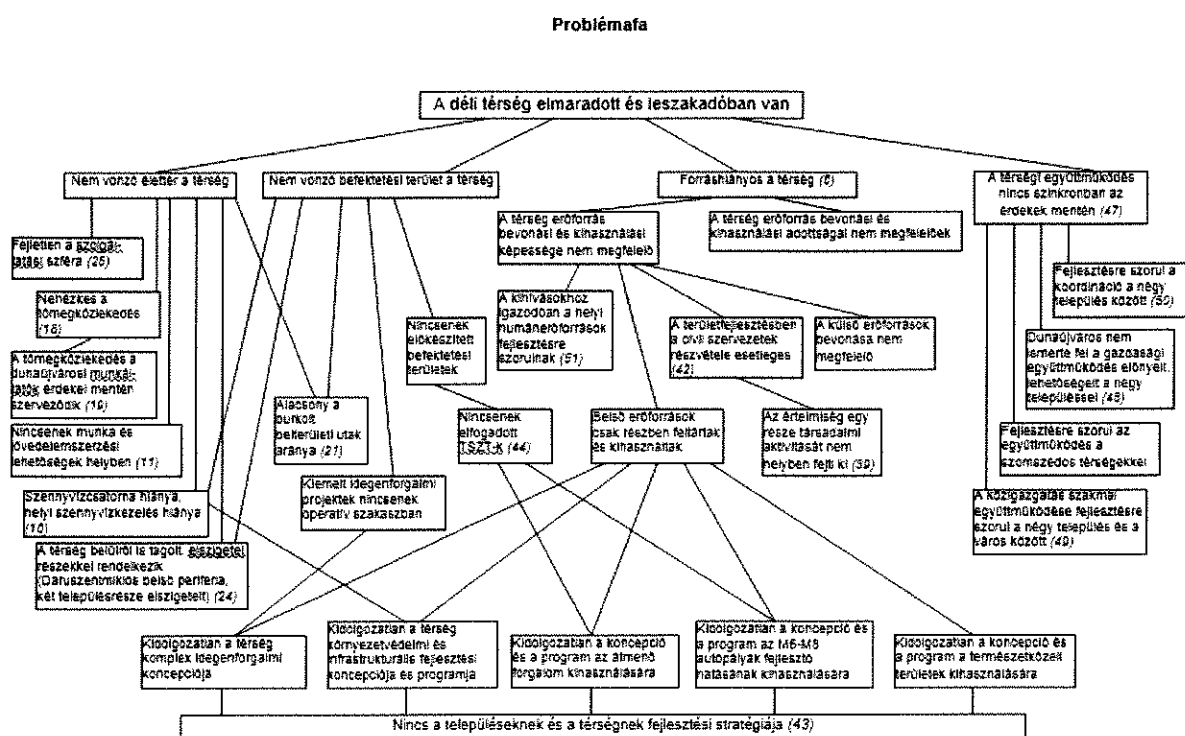
Belső feltétel	
Erősség: bármely belső kapacitás, amely segít a lehetőségek kihasználásában és a veszélyek elleni harcban	Gyengeség: belső állapot, vagy bármely belső hiány, amely erősségek és lehetőségek kihasználását veszélyezteti
Három település valamikor egy települést alkotott, amelynek hatásai ma is érzékelhetők (pl: családi kapcsolatok) (1)	Minden településen a legnagyobb helyi foglalkoztató az önkormányzat (5)
A kötelező feladatok ellátásához szükséges intézmények lényegében kiépítettek (10)	Forráshiányos a térség (6)
Vannak a jövőre irányuló elképzelések a kistérségben (13)	Csökkenő mértékű, de nagy számú ingázó az aktív keresők között (7)
Egyik település sem ÖNHKI-s, az alap gazdálkodási feladatoknak eleget tud tenni (14)	A helyiek bérjövödelmének jelentős része Dunaújvárosban keletkezik (8)
A gazdaságfejlesztés közös érdekeken alapul, vannak közös érdekek (15)	Emberi erőforrások (különösen a szakképzettek) jelentős része (60%) a városban van lekötve (9)
Vezetékes víz, gáz, esetenként kábeltévé, telefon gerinchálózat adott (20)	Nincsenek munkalehetőségek helyben (nagyobb foglalkoztatók hiánya) (11)
<u>A gazdaságfejlesztés idegenforgalmi szegmensének peremfeltételei adottak (25)</u>	A munkaerő szerkezet csak alacsony jövedelmi lehetőségeket tesz lehetővé (12)
Az egészségügyi ellátás rendszere kialakult, rendezett (27)	Szennyvízcsatorna hiánya, helyi szennyvízkezelés hiánya (16)
Alapszolgáltatások rendelkezésre állnak (29)	Alacsony a burkolt belterületi utak aránya (21)
A négy település iskolái között élő szakmai kapcsolat van (30)	A burkolt utak hiánya akadálya a gazdaságfejlesztésnek (22)
Oktatási intézményeknek van kapcsolata a Nagyközségi oktatási intézményekkel (33)	Intézmények felújításra, eszközpótlásra szorulnak (23)
Szilárd hulladékkezelés megoldott (34)	A térség belülről is tagolt, elszigetel részekkel rendelkezik (Daruszentmiklós belső periféria, két településrésze elszigetelt) (24)
A térségben jelentős számú civil szervezet működik (41)	Fejletlen a szolgáltatási szféra (28)
Három település település-szerkezeti terve jelenleg készül (44)	Népesség stagnál (36)
Baracs önkormányzatának tulajdonában van a sportrepülőtér (52)	Az értelmiség egy része társadalmi aktivitását nem helyben fejt ki (39)
Baracs rendelkezik Duna-parttal (53)	A területfejlesztésben a civil szervezetek részvétele esetleges (42)
Történelmi lelőhelyek találhatóak Baracson (56)	Nincs a településeknek és a térségnek fejlesztési stratégiája (43)
	Bizalomhiány van a települések és Dunaújváros között (45)
	A térségi együttműködés nincs szinkronban az érdekek mentén (47)
	A közigazgatás szakmai egyenjogúsága kívánatos a négy település és a Nagyközség között (49)
	Fejlesztésre szorul a koordináció a négy település között (50)
	A kihívásokhoz képest a helyi humán erőforrás is fejlesztésre

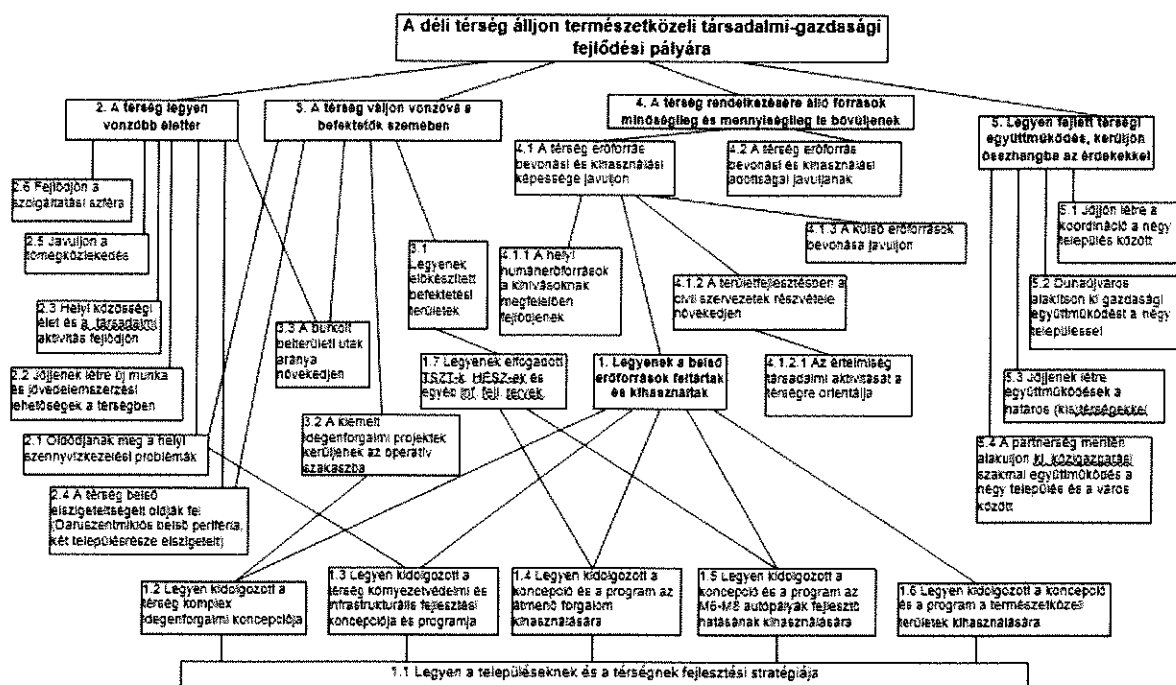
	szorul (51) Kidolgozatlan a térség komplex idegenforgalmi koncepciója Kidolgozatlan a koncepció és a program az átmenő forgalom kihasználására Kidolgozatlan a koncepció és a program az M6-M8 autópályák fejlesztő hatásának kihasználására Kidolgozatlan a koncepció és a program a természetközeli területek kihasználására Fejlesztésre szorul az együttműködés a szomszédos térségekkel
Külső feltétel	
Lehetőség: olyan külső körülmény vagy jellemző, amelyre tevékenységet lehet építeni az átfogó cél elérése Előszállás ekében	Veszély: bármilyen külső trend vagy körülmény, amely kedvezőtlenül befolyásolhatja az átfogó cél megvalósítását
<u>Országos jelentőségű átmenő forgalom van jelen a térségben (26)</u> Ökológiai és természetközeli állapotú területek vannak a térségben (31) A tervek szerint az M6-os és M8-as autópályának több leágazási csomópontja is lesz a térségben (40) Az M6-os és M8-as gyorsforgalmi utak találkozási csomópontja Baracs külterületén épül ki (55)	A négy település a kistérség, a megye és a régió déli periferiáján található (halmozottan periférikus helyzetű) (2) A munkahely teremtő beruházások nem erre a térségre irányulnak (4) A szennyvízkezelő nagy rendszerek nem elérhetőek (17) A helyközi tömegközlekedés fejlesztésre szorul (18) A tömegközlekedés a dunaújvárosi munkáltatók Előszállás eke mentén szerveződik (19) Ökológiai és természetközeli állapotú területek védelme nem megoldott (32) A migráció magas (35) Bevándorlók szociálisan hátrányos helyzetűek, növelhetik a munkanélküliséget és az ellátottak számát A kivándorlók szakmailag képzettebbek (37) A négy településnek szüksége van Dunaújvárosra, míg Dunaújvárosnak nincs szüksége a településekre az érintettek szerint (46) Dunaújváros nem ismerte fel a gazdasági együttműködés előnyeit, lehetőségeit a négy településsel (48) A Duna-parton a Natura 2000 program korlátozza a fejlesztéseket (54)

Az 56 megállapításból tehát 54 került be a táblázatba, míg 5 új megállapítás is született (a gyengeségek cellában).

Következő lépésként a problémafát alakítottuk ki, amely a programozás egyik legnehezebb, legidőigényesebb és központi eleme, ezért nem is szabad sajnálni a ráfordított energiákat. Itt először a térség helyzetét átfogóan leíró problémát és azokat a főbb problémákat kell megfogalmazni, amelyek alá csoportosítani lehet a SWOT-ban leírt problémamegállapításokat. Ezek alkotják a problémafa tetejét, amely megfogalmazások a helyzetelemzésben nem szerepelnek átfogó voltuk miatt.

A problémafa a helyzet komplexitásához híven bonyolult lett, de átlátható, a főbb problématerületek megjelennek, és jól elkülönülnek. Így láthatjuk, hogy a térség nem vonzó, mint élettér és mint gazdasági terület, és nincsenek meg a fejlesztéshez szükséges átfogó és összekapcsolódó elképzelések, az együttműködés és a szükséges források. Ezen főbb problémák miatt a mikrotérség elmaradott a kistérség, a régió és az ország más területeihez (az átlaghoz) képest, és ez az elmaradottsága jelen állapotában csak növekszik, azaz leszakadóban van. Az Európai Unió regionális politikájának – amely már a miénk is – egyik alapvetése pont a felzárkóztatás.

A problémafát már könnyebb lépés volt átalakítani célfává, amelyben céljellegűek a megfogalmazások. Láthatjuk, hogy a felépítés alig változott, ez azt jelenti, hogy a problémákat jól sikerült megfogalmazni és rendszerezni, ezért a célok hozzájuk igazíthatóak voltak. Két kisebb változást eszközöltünk: a tömegközlekedésre vonatkozó két problémát egybevontuk (18 és 19-es megállapításból a 2.5-ös cél), és új célként, igényként fogalmazódott meg a 2.3-as cél.

A műhelymunka során kirajzolódott a résztvevők előtt a mikrotérség helyzete, lehetőségei. Ez alapján megállapíthatjuk, hogy a déli települések jelenleg hátrányos helyzetben vannak, de vannak lehetőségeik is, mégpedig igen jelentős fejlesztési lehetőségeik. Itt említhetjük meg az M6 és M8-as autópályákat, amelyek metszéspontja a Dunaújváros kistérség déli részén fekszik majd, és a tervek szerint 2006 őszén már készen is lesz, vagy a Mikulásfalva-Nagykarácsony turisztikai projektet. Emellett viszont olyan értékekkel is rendelkeznek, amelyekre építeni lehet, és amelyeket érdemes megőrizni. Ez a természetközeli állapot, amely most még elmaradottságnak tűnik, azonban a jövőben – kapcsolódva a lehetőségekhez – már pozitívum lesz. Például Budapest akár fél órán belüli elérése egy igazi lakóövezeti funkciót is adhat a településeknek, amely az említett természeti értékeknek hála versenyképes lehet ezen a speciális piacon.

Így alakult ki az átfogó cél megfogalmazása: a déli térség álljon természetközeli társadalmi-gazdasági fejlődési pályára. Azaz a társadalom és gazdaság fejlesztése kerüljön összhangba a természeti értékek megőrzésével, amelyek a mikrotérség egyik jelentős piaci előnyei, lehetőségei lesznek.

A célfa táblázatba rendezésével és tevékenység-alapúvá fogalmazásával készült el a prioritás és intézkedéstáblázat.

Az első prioritás a belső erőforrások feltárása és kihasználása, azaz a mikrotérség alapvetően a „saját hajánál fogva” akarja kiemelni magát nehéz helyzetéből. Ehhez pedig konkrét és összhangban lévő fejlesztési elképzelések, koncepciók, tervek szükségesek.

A lakosok életterének és a befektetési környezetnek a vonzóbbá tétele szorosabban kapcsolódik egymáshoz, mint a többi prioritáshoz, hiszen a befektetőknek képzett munkaerő (is) kell, a képzett munkaerőnek pedig kellemes életter. A szoros kapcsolatot mutatja a 2.1, 2.4, 3.3 és 3.4 intézkedések egy cellában való feltüntetése, mivel azok mindkét prioritáshoz nagymértékben kapcsolódnak.

A déli mikrotérség (Baracs, Daruszentmiklós, Előszállás, Nagykarcsony) fejlesztésének prioritásai és intézkedései

A déli térség természetközeli társadalmi-gazdasági fejlődési pályára állítása				
1. A belső erőforrások feltárása és kihasználása	2. A térségi életter vonzóbbá tétele	3. A térségi befektetési környezet vonzóbbá tétele	4. A térség rendelkezésére álló források minőségi és mennyiségi bővítése	5. Térségi együttműködések fejlesztése, kialakítása
1.1 A települések és a térség fejlesztési stratégiájának kidolgozása 1.2 A térség komplex idegenforgalmi koncepciójának és programjának kidolgozása 1.3 A térség környezetvédelmi és infrastrukturális fejlesztési koncepciójának és programjának kidolgozása 1.4 Az átmenő forgalom kihasználása irányuló koncepció és a program kidolgozása 1.5 Az M0-M8 autópályák fejlesztő hatásának kihasználására irányuló koncepció és a program kidolgozása 1.6 A természetközeli területek kihasználására irányuló koncepció és a program kidolgozása 1.7 ISZT-ek, HESZ-ek és egyéb önk. fejl. tervek kidolgozása	2.1 Helyi szennyvízkezelési problémák megoldása 2.4 A térség belső infrastrukturális kapcsolatainak fejlesztése 2.2 Munka és jövedelemszerzési lehetőségek létrehozása a térségben 2.3 Helyi közösségi élet, társadalmi aktivitás fejlesztése 2.5 A tömegközlekedés fejlesztése 2.6 A szolgáltatási szféra fejlődésének és elérésének elősegítése 2.7 Lakossági építési területek kialakítása és kijelölése	3.3 Települési és térségi marketing tervek kidolgozása és megvalósítása 3.4 A belterületi utak burkolása 3.1 Befektetési területek előkészítése és kijelölése, befektetésösztönzés 3.2 A kiemelt idegenforgalmi projektek operatív szakaszainak előkészítése és indítása	4.1 A térség erőforrás bevonási és kihasználási képességének javítása 4.1.1 A helyi humán erőforrások a kihívásoknak megfelelő fejlesztése 4.1.2 A területfejlesztésben a civil szervezetek részvételének elősegítése 4.1.2.1 Az értelmisség helyi társadalmi aktivitásának elősegítése 4.1.3 A külső erőforrások bevonásának elősegítése 4.2 A térség erőforrás bevonási és kihasználási adottságainak javítása 4.2.1 Funkciónépszerűsítés 4.2.2 Személyi, tárgyi feltételek megteremtése	5.1 A négy település közötti fejlesztési koordináció létrehozása és működtetése 5.2 A négy település Dunaiúvárossal való gazdasági-társadalmi együttműködésének kialakítása 5.3 A négy település határos (kis)területekkel való együttműködésének kialakítása 5.4 A partnerség mentén a közigazgatási szakmai együttműködés fejlesztése a négy település és Dunaiúváros között

A fejlesztésekhez elengedhetetlen az erőforrások mennyiségi és minőségi bővítése (forrásbevonás fejlesztése) és az együttműködések fejlesztése, az együttműködésekben meglévő lehetőségek kihasználása.

A négy település polgármestereinek és az ACÉL-HÍD Program munkacsoportjának közös elképzelése szerint a fentiekből következően az alábbi feladatokat kell rövidtávon megvalósítani (zárójelben a becsült költsége):

1. Mikrotérsgéi-települési operatív programok: belső erőforrások számbavétele, helyzetelemzések, intézkedések kibontása, stb. (3 M Ft)
2. Térsgéi marketing terv elkészítése (2,5 M Ft)
3. A kiemelt idegenforgalmi projektek operatív szakaszainak indítása (?)
4. Szennyvízkezelési megvalósíthatósági tanulmány készítése (2-5 M Ft)
5. Projekttervezési, pályázatírási és projektmenedzsment képzések lebonyolítása (2 M Ft)
6. Együttműködések kialakítása, bizalomépítés (fejlesztőkkel, egymással és a kistérséggel)
7. Civil szféra bevonása, civil háttér megteremtése

Végül egy utolsó lépésként a fejlesztési programnak nevet is adtak a polgármesterek. A szabad ötletelés keretein belül felmerült számos változat közül a résztvevők a Praedium Future nevet választották, utalva a négy település közös múltjára és a mikrotérsgéi jövőjére.

3. Helyzetelemezés

A LOCAL AGENDA 21 program a lakosság részvételén is alapszik.

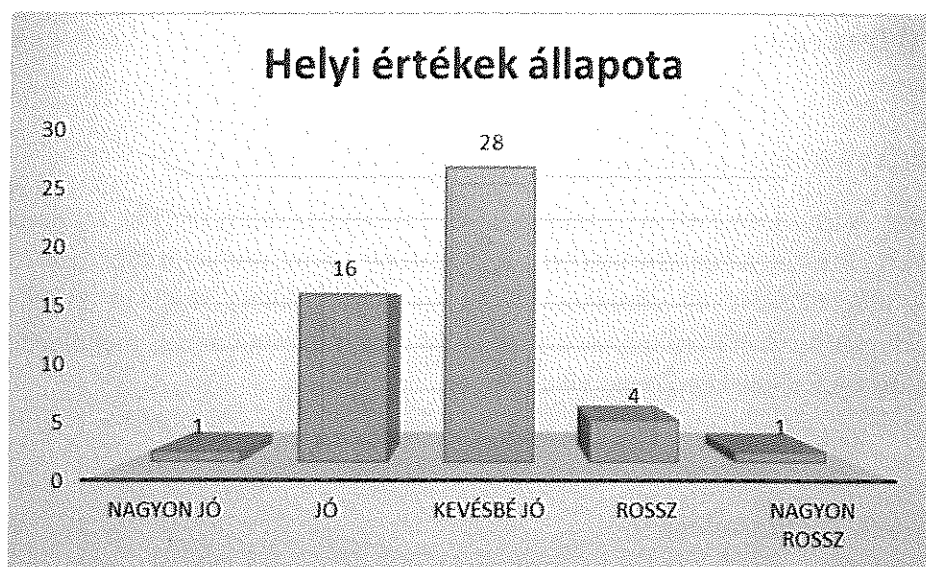
A Nagyközség környezetvédelmi, gazdasági és társadalmi helyzetének felméréséhez és a helyzetértékelés elkészítéséhez kElőszállás űveket készítettem, melyet a lakosság és a fiatalabb populációt is megközelítve az általános iskola számára küldtem meg. A kElőszállás űvek kiértékelésének eredményei rávilágítanak a lakosság által megfogalmazott megoldandó feladatok körére és a lakosság Előszállásról való véleményére.

3.1. Kérdőívek kiértékelése

3.1.1. Lakossági kérdőívek

Lakossági kérdőíveket 48-an töltötték ki. A közintézmények dolgozóit kerestem meg első körben (iskola, óvoda, polgármesteri hivatal), így fordulhat elő, hogy a diplomások aránya magas, valamint a megkérdezettek túlnyomó többsége nő, hiszen a három közintézményben összesen 3 férfi dolgozik. A megkérdezettek nem mindegyike válaszolt minden kérdésre és van olyan kérdés, ahol több választ is adtak. A sorba állítós feladatoknál nem mindenki értette meg a feladatot ezért volt olyan, aki többször is kiadta ugyanazt a sorszámot, bár ezzel nem rontotta el a feladatot, mert így is értékelhető.

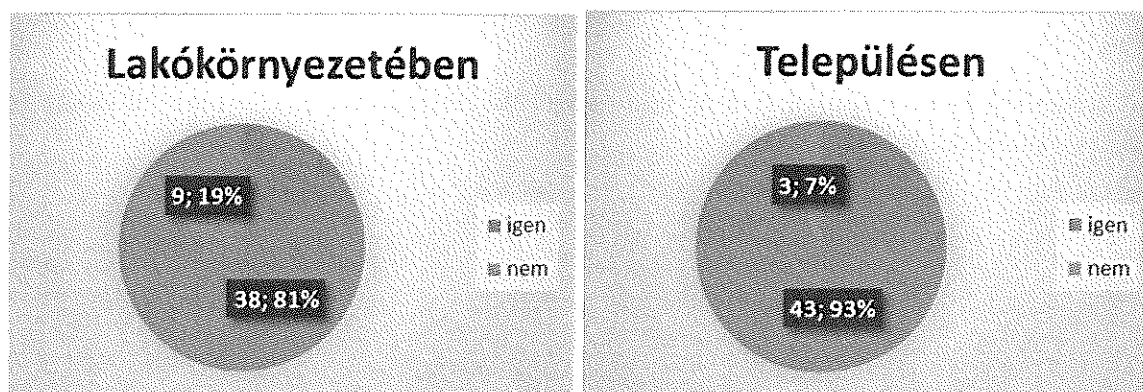
Az első kérdésben arra kerestük a választ, hogy az itt élő lakosok milyenvéleménnyel vannak a helyi értékek állapotáról.

10. ábra: A helyi értékek állapota

A legtöbben a "kevésbé jó" pontot jelölték meg, melynek a legfőbb oka talán az, hogy a településen van egy kastély és felújításra szorul. Ennek az épületnek a sorsát a helyiek nagyon a szívükön viselik, bár sajnos nem helyi kezelésben van. A másodiknak jelölt "jó" pont talán annak szól, hogy az utóbbi években elkezdődött a nem túl nagy öltéssel helyreállítható helyi értékek megmentése.

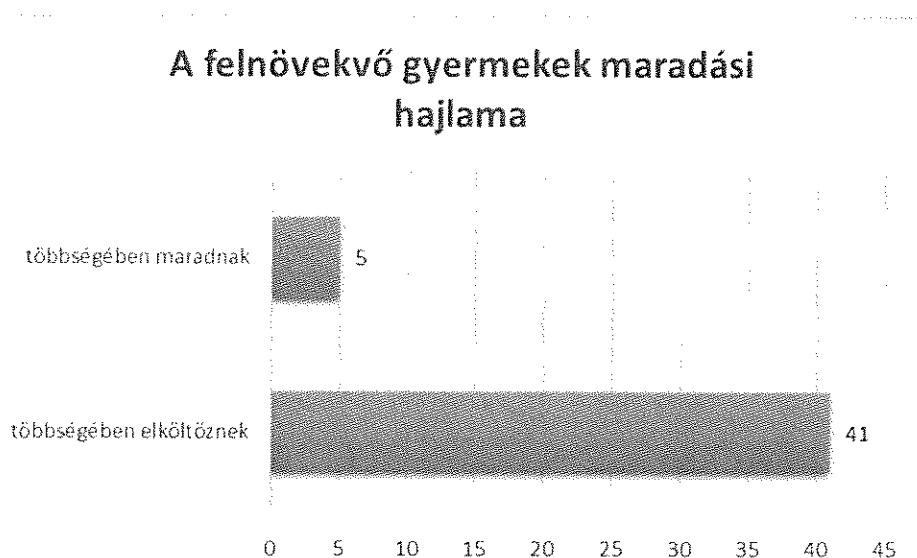
A következő két kérdésben arra voltunk kíváncsiak, hogy a kérdőívet kitöltő mennyire szívesen él ezen a településen és közvetlen lakókörnyezetében (szívesen él-e itt).

11. ábra: Szívesen él-e a településen lakókörnyezetében

Mindkét esetben az "igen"-ek száma sokkal több, bár meglepő, hogy a lakókörnyezetükkel majdnem háromszor annyian elégedetlenek.

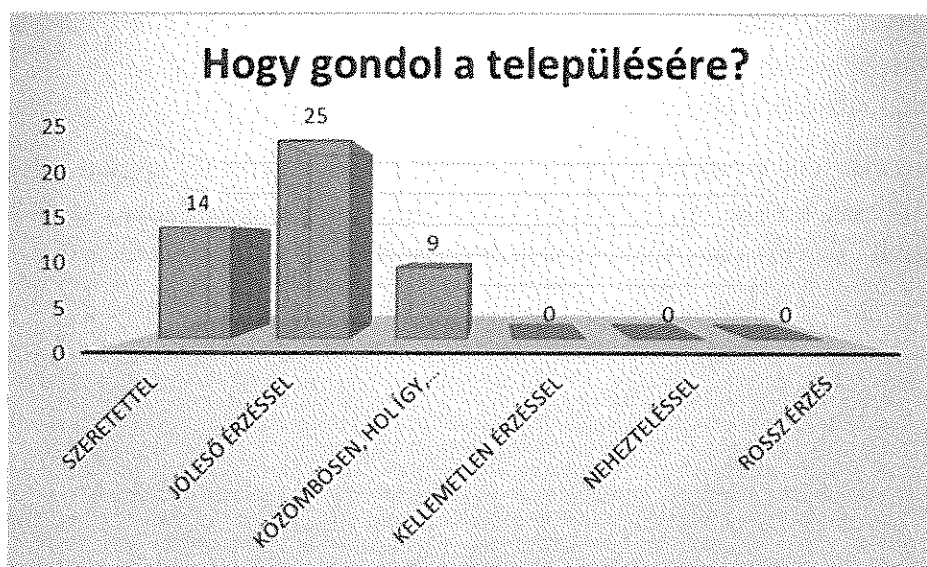
A következőkben arra a kérdésre kerestük a választ, hogy mekkora a Nagyközség megtartó ereje, maradnak vagy mennek a fiatalok?

12. ábra: A felnővekvőgyermekekmaradási hajlama

Sajnos az eredmény a község jövőjére nézve nem kedvező. Megállapítható, hogy Előszállás létszáma a környező településekkel együtt csökken. Ez már évek óta tendencia. Az utóbbi 5 évben kb. hatvan fővel kevesebben élnek a településen. A biztató az, hogy az elköltözött fiatalokból egyre többen jönnek vissza és telepednek el.

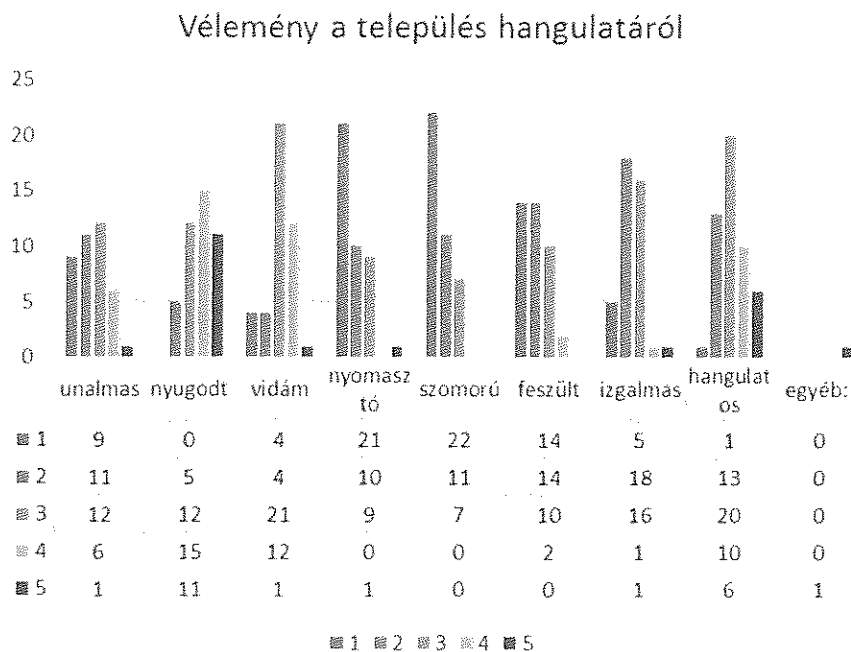
Milyen érzésekkel gondol a településére? Ez állt az ötödik kérdésben.

13. ábra: A felnővekvőgyermekekmaradási hajlama

A megkérdezettek túlnyomó többsége a "jóleső érzéssel" pontot jelölte meg. Elmondható az is, hogy egyetlen válaszadó sem jelölt meg negatív választ. Úgy gondolom, hogy ez nagyon jó eredmény.

A hatodik kérdés: Az egész település hangulatáról mi a véleménye? Osztályozzon 1-től 5-ig! (1 – egyáltalán nem igaz, ... 5 – teljesen igaz)

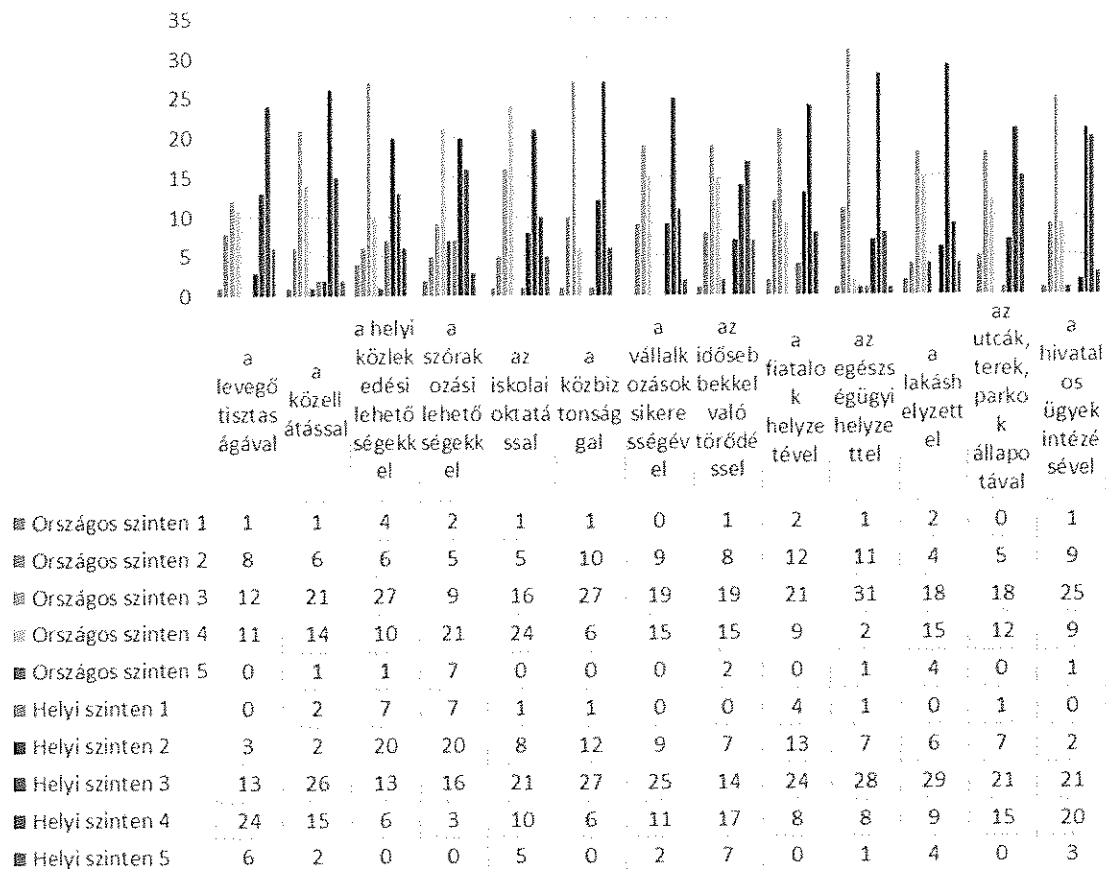

14. ábra: Vélemény a település hangulatáról

A legtöbb 1-est a "nyomasztó", "szomorú" és "feszült" pontok kapták. Tehát ezek azok, melyek egyáltalán nem jellemzőek a településre. A legtöbb 5-ös jelölést a "nyugodt" és "hangulatos" pontok kapták, melyek jó jellemzők egy településre nézve.

Mennyire elégedett Ön az alábbi tényezők helyzetével? Arra kérnénk, hogy osztályozzon úgy, ahogy az iskolában szokás. Az 1-es azt jelenti, hogy nagyon elégedetlen, az 5-ös azt, hogy teljesen elégedett. Ez volt a hetedik kérdés, mely a legtöbb időt vett el a kitöltőktől.

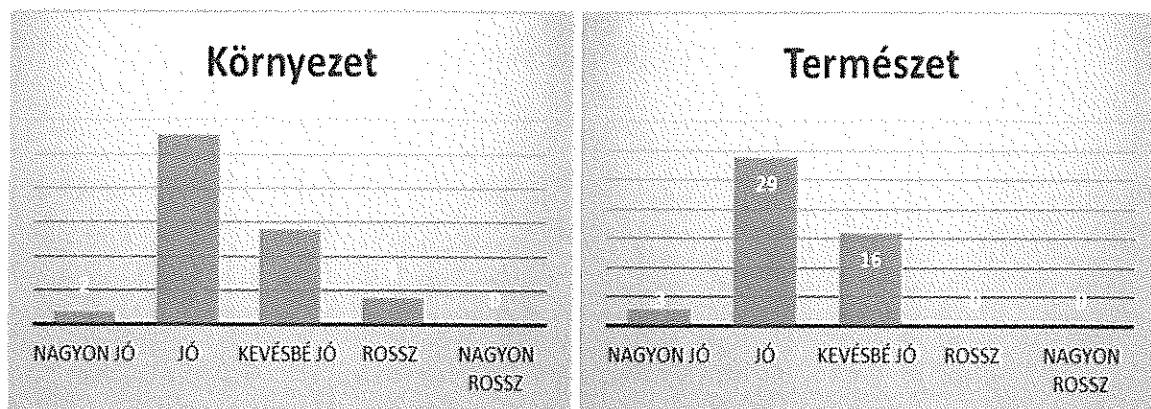
Elégedettség környezetével

15. ábra: Elégedettség helyi és országos szinten

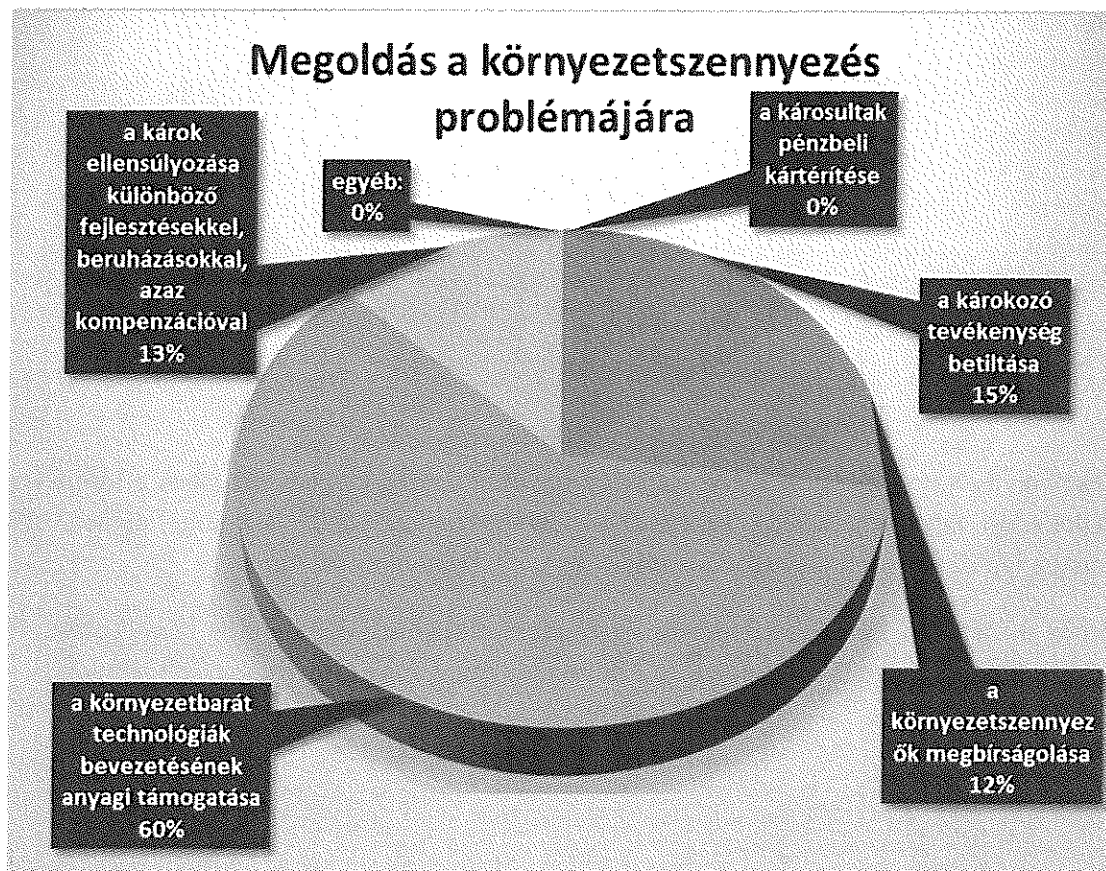
Mindkét esetben 3-as és 4-es értékek szerepeltek a legtöbbször. A legelégedetlenebbek a kitöltők a "helyi közlekedési lehetőségekkel", "szórakozási lehetőségekkel" és a "fiatalok helyzetével". Helyi szinten a legtöbb 5-öst a "levegő tisztasága" és az "iskolai oktatás" kapta.

Ezt követően ismételték két a környezetre és természetre vonatkozó kérdés következett. Itt látható, hogy a megkérdezettek többsége jónak ítélte meg mind a két esetet.

16. ábra: A környezet és természet állapota

A tizedik kérdésben arra voltunk kíváncsiak, hogy ki melyik megoldást tartja a legmegfelelőbbnek a környezetszennyezés problémájára.

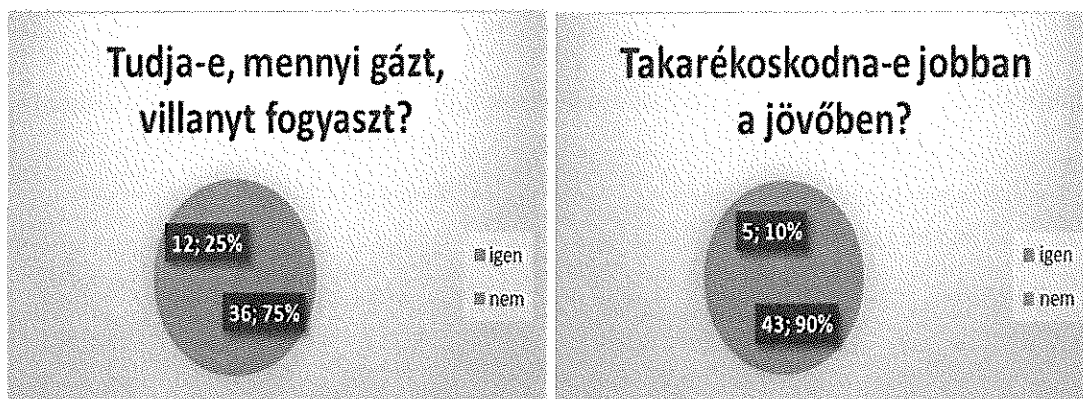

17. ábra: Megoldás a környezetszennyezés problémájára

A válaszadók közül legtöbbször a "a környezetbarát technológiák bevezetésének anyagi támogatása" pontot jelölték meg. Ez azért jó, mert azzal, hogy ellensúlyozunk és megbírságolunk, még a környezetszennyezést nem szüntettük meg. Ami még érdekes, hogy a "a károkozó tevékenység betiltása" pont viszonylag keveset kapott. Ez talán azzal magyarázható,

hogy a tapasztalatok az mutatják, ha valami be van tiltva az még nem jelenti azt, hogy nem fogják elkövetni.

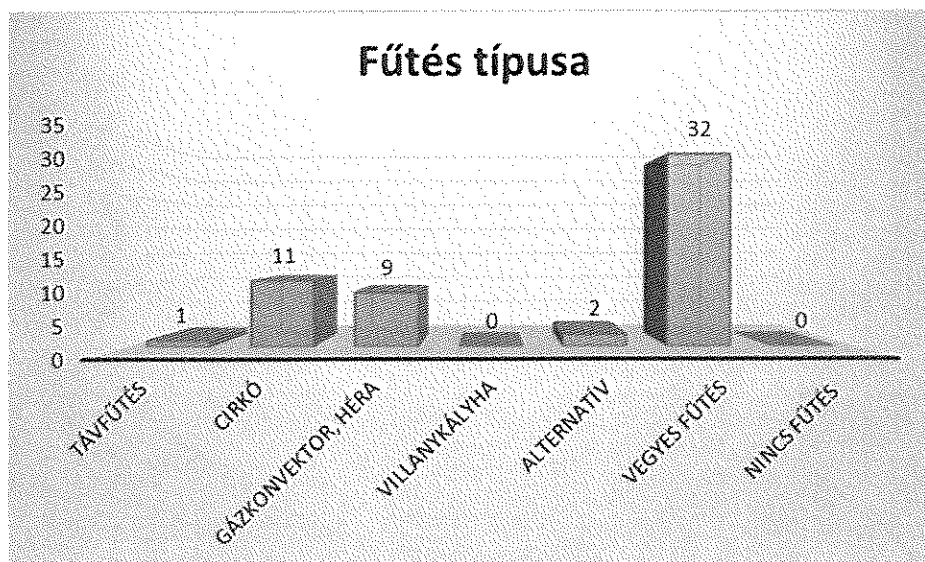
A következő két kérdés a családban történő energiafogyasztásra és az azzal való takarékoskodásra vonatkozik.

18. ábra: Fogyasztott energia mennyiségének ismerete, és takarékoskodásra való hajlam

A megkérdezettek többsége, állítása szerint, pontosan tudja miből mennyit fogyaszt, bár ha a következő kérdésnél ennek megadása lett volna a feladat sokan gondolkodóba estek volna. Az esetek többségében mindenki csak az érte fizetett összeget ismeri, amennyiséget kevesen tudják.

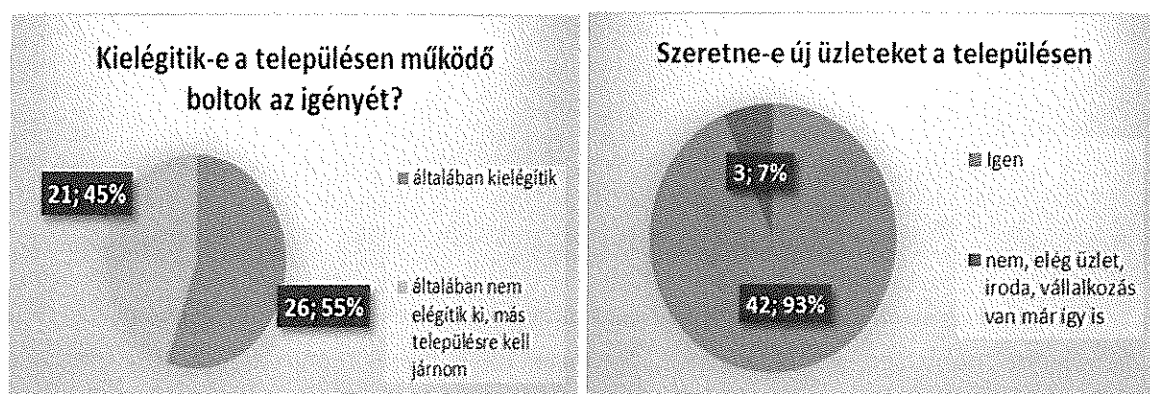
Ezután a fűtési rendszerre tértünk ki. Egyáltalán nem meglepő, hogy a Nagyközségben egyre többen térnek vissza a vegyes fűtésre, a megemelkedett gázárak mellett. Ezt jól tükrözi a kérdésre adott válasz is.

19. ábra: Fűtés típusa

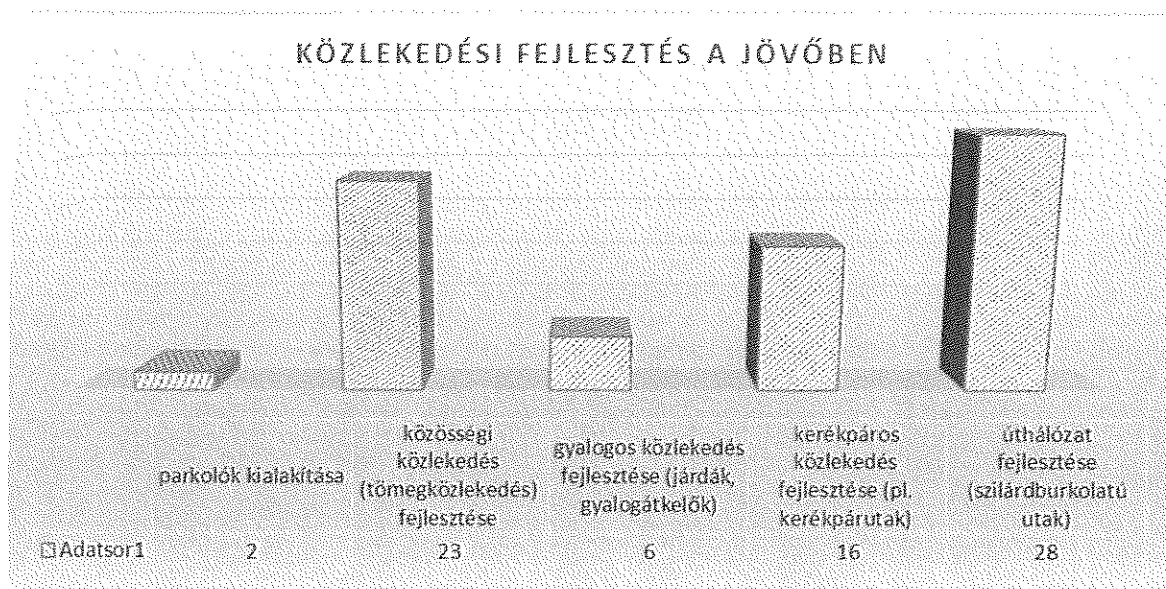
Persze az is elmondható, hogy ez a fűtési rendszer szennyezi legjobban a környezetet, így ha olcsóbban is fűtenek azt a környezet kárára teszik, hiszen a vegyes tüzelésű kazánban gyakran nemcsak környezetbarát anyagok égnék.

A 14. kérdésben a szolgáltatások színvonalára és azok fejlesztésének igényére kérdeztünk rá.

20. ábra: Szolgáltatásokkal való elégedettség a településen

A közlekedési fejlesztések közül melyeket támogatnák a leginkább a következő 20-30 évben? Ez volt a következő kérdésünk.

21. ábra: Fejlesztendő terület a közlekedésben

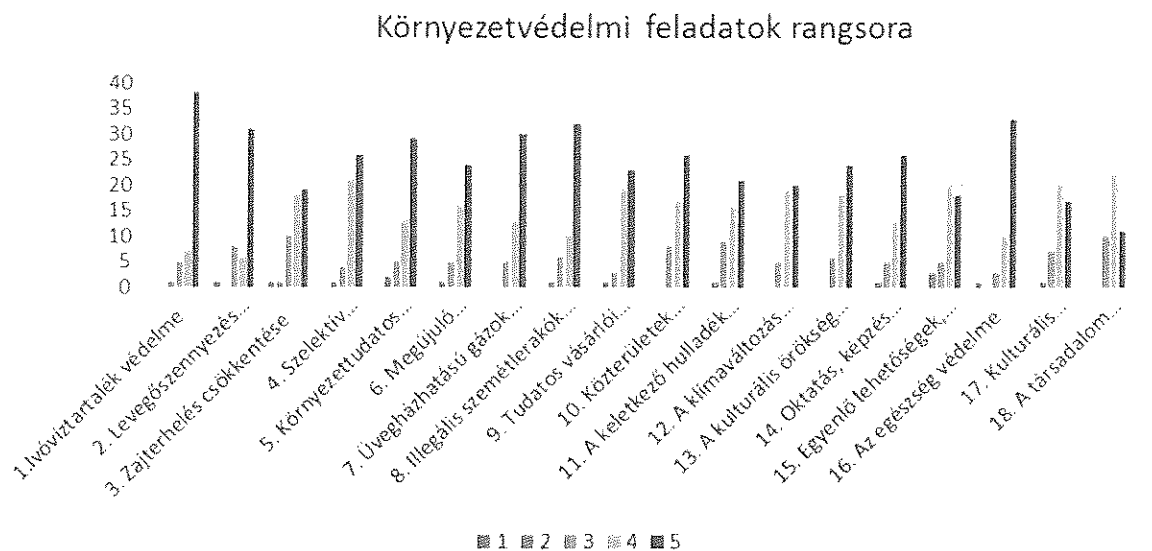
A legtöbben az "úthálózat fejlesztése" pontot jelölték meg. Ez annak is köszönhető, hogy a település belterületi útjainak többsége nem szilárdburkolatú és most a csatorna beruházás miatt

ezen állapot még rosszabb lett, mint volt. A második helyre kerülő kerékpáros közlekedés fejlesztése viszont azt tükrözi, hogy a községben élők szívesen mozognak a településen belül kerékpárral.

A 17. kérdés: Fontosságuk szerint rangsorolja 1-től 5-ig a következő általános környezetvédelmi és társadalmi-gazdasági feladatokat (1: egyáltalán nem fontos; ... 5: nagyon fontos).

A problémák:

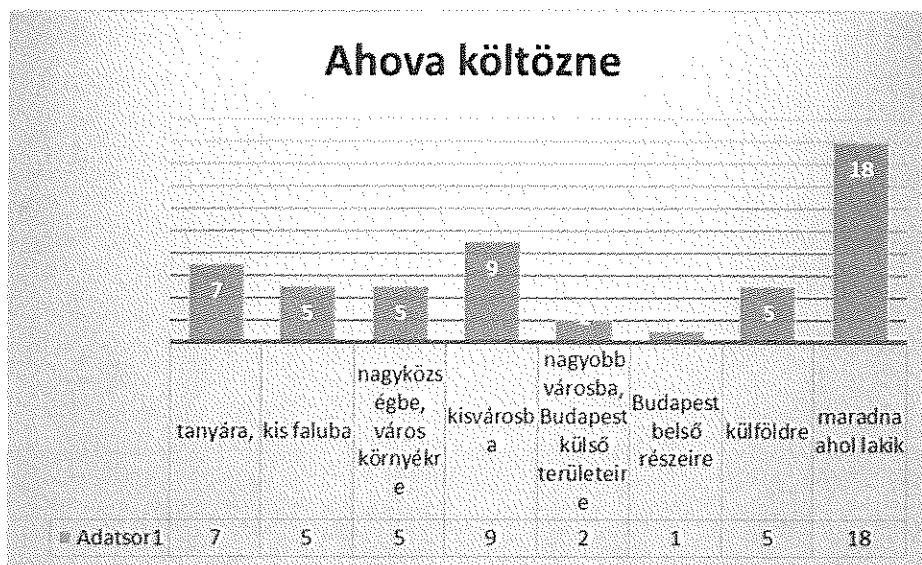
1. Ivóvíztartalék védelme
2. Levegőszennyezés csökkentése
3. Zajterhelés csökkentése
4. Szelektív hulladékgyűjtés
5. Környezettudatos életvitel elterjesztése a lakosság körében
6. Megújuló energiaforrások (pl. nap- és szélenergia) alkalmazása
7. Üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése
8. Illegális szemétkukák felszámolása
9. Tudatos vásárlói magatartás megismertetése
10. Közterületek tisztántartása
11. A keletkező hulladék mennyiségének csökkentése
12. A klímaváltozás hatásaira (pl. viharok, hőség) való felkészülés
13. A kulturális örökség védelme
14. Oktatás, képzés fejlesztése
15. Egyenlő lehetőségek, a szegregáció csökkentése
16. Az egészség védelme
17. Kulturális szolgáltatások és lehetőségek növelése
18. A társadalom nagyobb részvétele a közügyekben

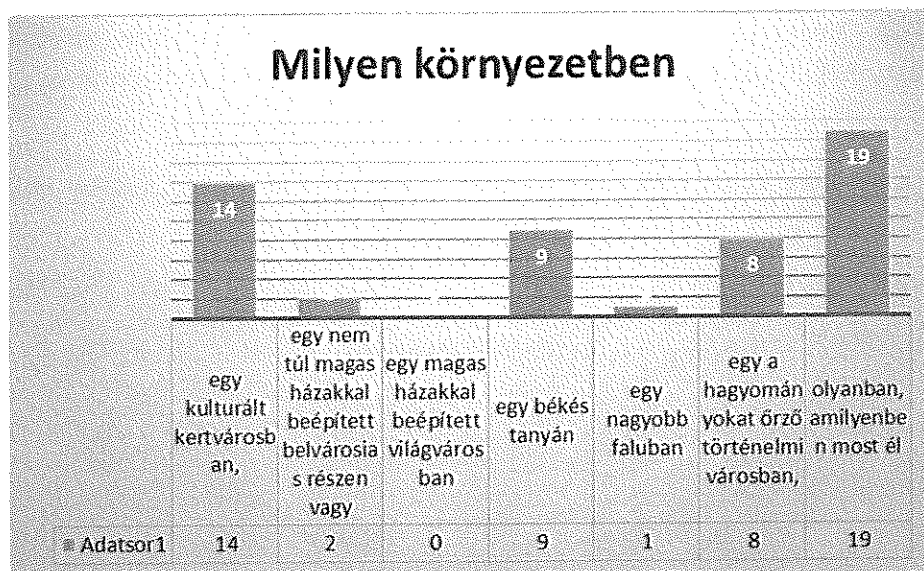
22. ábra: Környezetvédelmi és társadalmi-gazdasági feladatok rangsora

A felsorolt feladatok közül csak három volt mely 4-es osztályzatból kapott többet, az összes többinél az 5-ös volt a legtöbb. Ez azt jelenti, hogy a megkérdezetteknek az összes felsorolt megoldandó probléma nagyon fontos.

A következő két kérdésben arról érdeklődtünk a válaszadóktól, hogy ha tehetnék hova költöznének legszívesebben és milyen környezetbe.

23. ábra: Ahova szeretne költözni

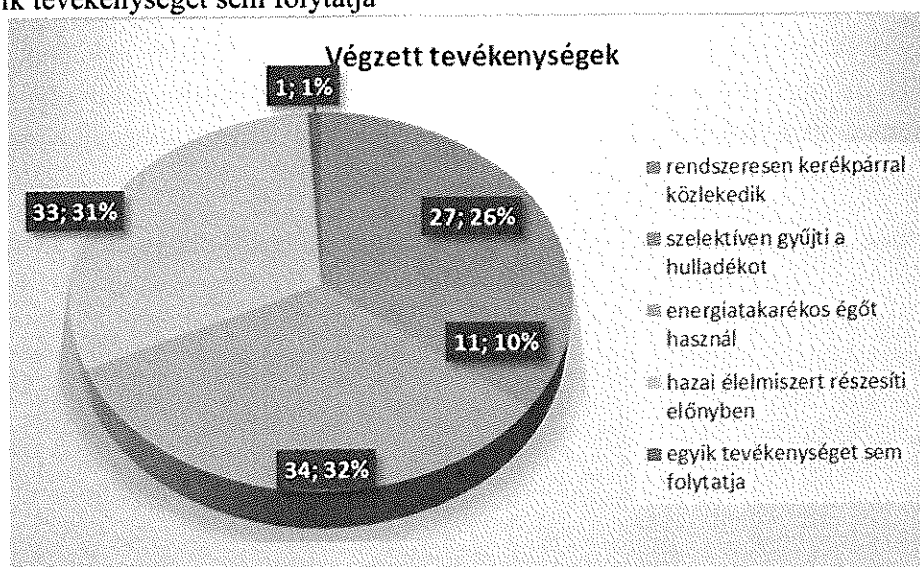

24. ábra: Amilyen környezetbe

Az eredmény azt tükrözi, hogy a megkérdezettek közel 40%-a elégedett azzal ahol lakik. Ez talán annak köszönhető, hogy a megkérdezettek többsége tanár, óvónő és köztisztviselő.

A következő pontban arra voltam kíváncsi, hogy a megkérdezettek az alábbi tevékenységek közül melyet végzik.

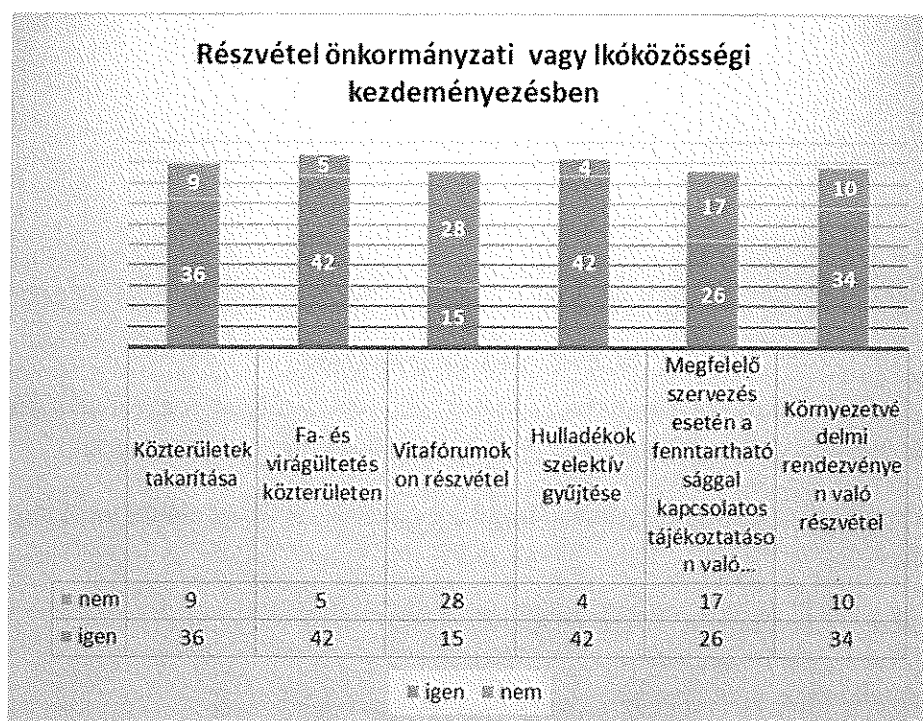
- rendszeresen kerékpárral közlekedik
- szelektíven gyűjti a hulladékot
- energiatakarékos égőt használ
- hazai élelmiszert részesíti előnyben
- egyik tevékenységet sem folytatja

25. ábra: A megkérdezettek jellemző tevékenységei

A legtöbb az "energiatakarékos égőt használ" és a "hazai élelmiszert részesíti" előnybe pontokat választották. Csak egyetlen egy fő jelölte meg azt, hogy semmilyen tevékenységet sem folytat.

Ez után arra a kérdésre kellett válaszolniuk, hogy végeznek-e közösségi munkát önkormányzati kezdeményezésre.

26. ábra: Részvétel önkormányzati vagy lakóközösségi kezdeményezésben

Az eredmény a közösségi élet erősségét mutatja a községben, hiszen egy pont kivételével mindenhol több az igen, mint a nem. Az elmúlt négy évben több alkalommal is volt nagyszabású társadalmi munka, ahol kétszáznál is több falubeli dolgozott. Ezeken sok közalkalmazott is részt vett.

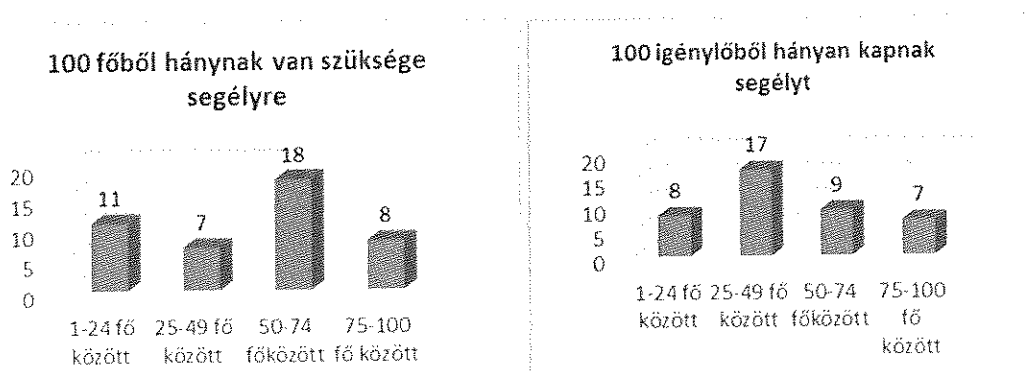
A 22. kérdésben a település gazdasági helyzetére voltam kíváncsi, hogy hogyan ítélik meg a falubeliek.

27. ábra: Részvétel önkormányzati vagy lakóközösségi kezdeményezésben

Az eredményből az mutatkozik, hogy a megkérdezettek többnyire "jó"-nak és "kevésbé jó"-nak látják, ez alól csak az utolsó pont, az ipari fejlettség, a kivétel. Ez a terület valóban fejlesztendő, hiszen a településen nincs nagyobb vállalkozás csak kis vagy mikro. A legtöbb főt foglalkoztató vállalkozás is alig több 20 főnél.

A következő két kérdésben arra voltam kíváncsi, hogy mit gondolnak a falubeliek a lakosság szociális helyzetéről, mennyien szorulnak rá szociális segílyre.

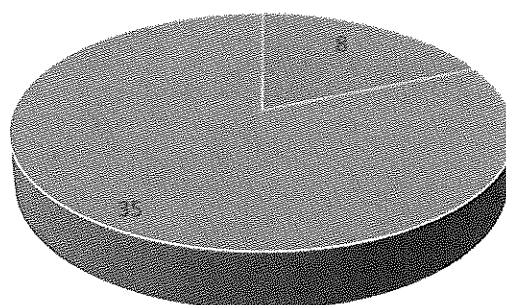

28. ábra: Szociális segíly felhasználása

A válaszokból kiderül, hogy a megkérdezettek teljesen tisztában vannak azzal, hogy a településen sok a rászoruló. A kérdésre kapott válaszok borúlátóbbak, mint a tényleges helyzet. Tényleg sok segílyezett van, és általában azok igénylik meg, akik tudják, hogy meg is fogják kapni, de a 100 főből nem 50-74 közötti rászoruló van.

A következő kérdés kapcsolódik az előzőhöz annyiban, hogy arra kérdeztünk rá, mire kellene fordítani a szociális célra rendelkezésre álló pénzüsszeget.

A szociális célra rendelkezésre álló pénzüsszeget mire kell fordítani?

■ inkább segélyezésre ■ inkább a szociális intézmények fejlesztésére kellene fordítani

29. ábra: A szociális célra rendelkezésre álló pénzüsszeg felhasználása

Megállapítható, hogy a válaszadók nagytöbbsége inkább a szociális intézményeket fejlesztené, mint a pénzt segélyekre osztaná ki.

Ezután a következő kérdés arra irányult, hogy a hatóságnak miből és hogyan kellene fedezni a szociális kiadásokat.

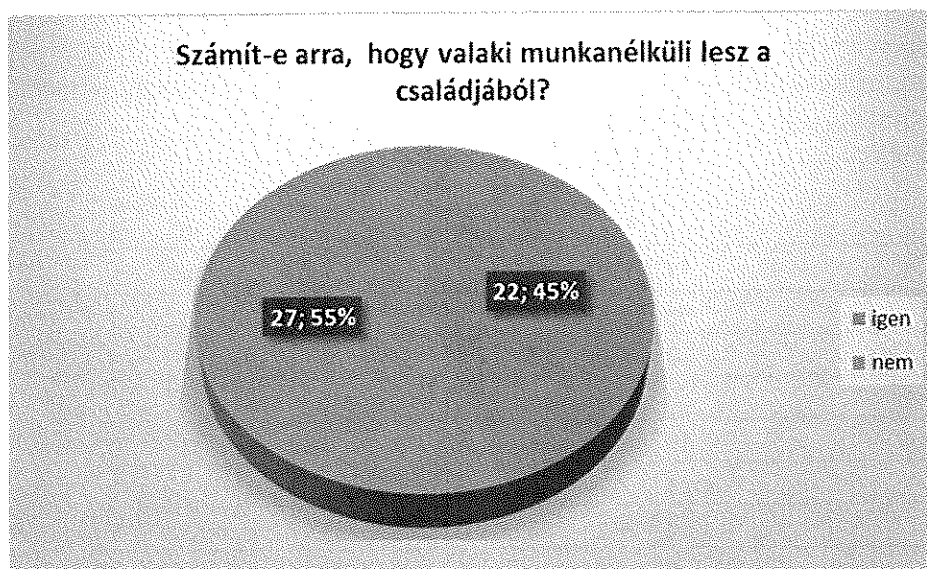

30. ábra: A szociális kiadások fedezetének módja és szükségessége

A válaszokból kiderül, hogy a nagytöbbség úgy gondolja, igenis kell foglalkoznia a hatóságoknak a rászorulókkal, de ezt ne a személyektől beszedett plusz adókkal érvék el.

A 27. kérdésben a válaszadók lakásának állapotáról kérdeztem. A 48 válaszadóból 31-en kielégítőnek, 15-en részben kielégítőnek és csak 2-en mondták nem kielégítőnek az állapotot. Ez jó arálynak mondható.

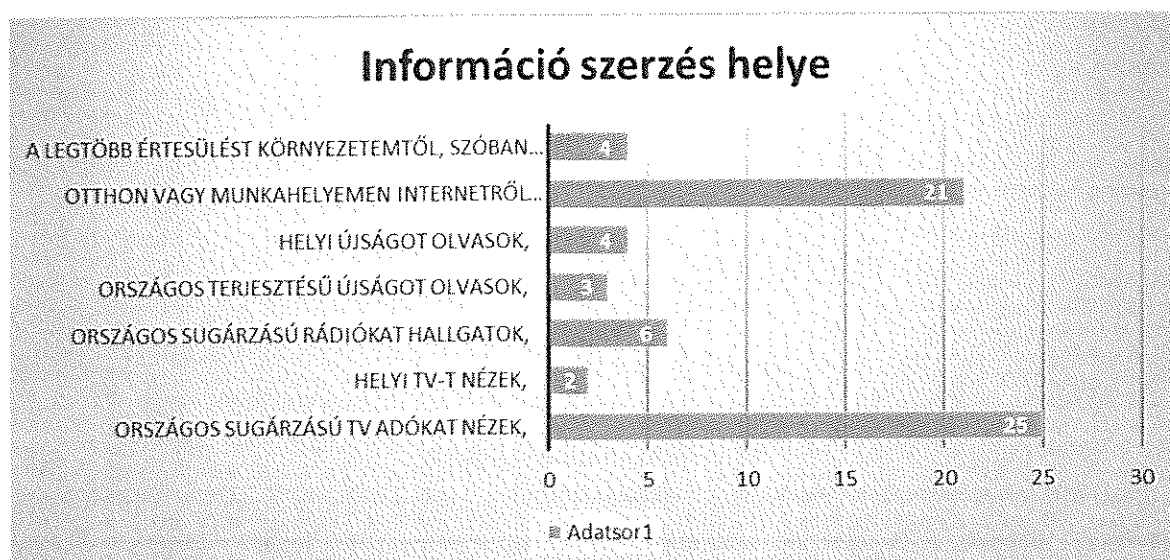
Ezután arra voltam kíváncsi, hogy mennyire számítanak a válaszadók arra, hogy a családjukból valaki munkanélküli lesz.

31. ábra: Munkanélküliség várhatósága

Az eredményből kiderül, hogy a kérdezettek majdnem fele számít erre. Ez bizony elég nagyfokú bizalmatlanságot tükröz.

A következő kérdésben ismeretszerzési szokásairól érdeklődtem a válaszadóktól. Arra voltam kíváncsi, hogy ki honnan értesül a környezete és a világ dolgairól

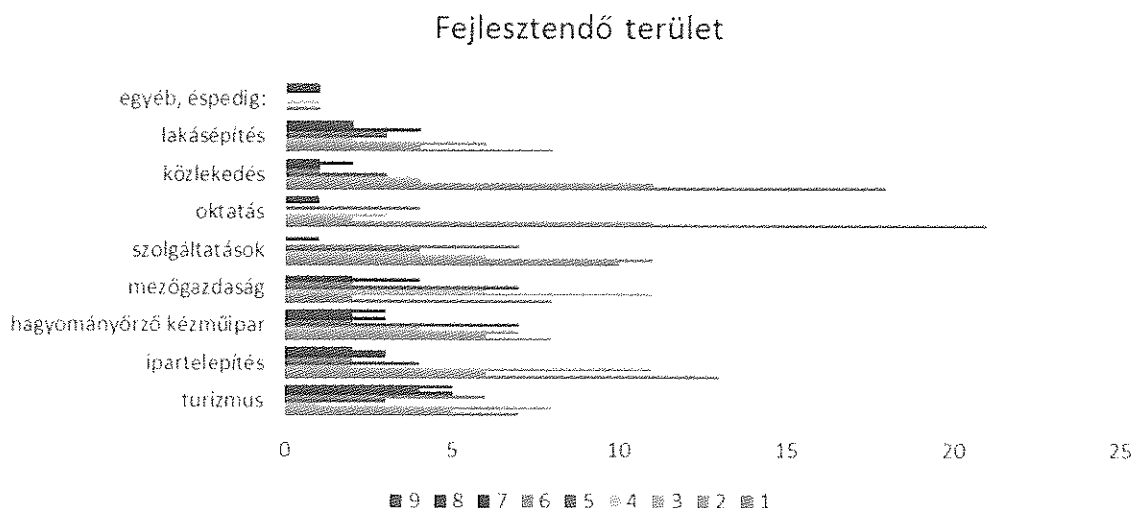
32. ábra: Információszerzés helye

Igen meglepő, de ez a korosztály is a két legfontosabb információszerzési csatornának a TV-t és az Internetet jelölte meg. A diákoknak szánt kérdőív feldolgozásánál látni fogjuk, hogy a 14 év alatti gyermekeknél is ez a két fő médium szerepel elől. Ez talán egyáltalán nem meglepő, hiszen az információs társadalom korában, amikor mindenki zsebébe lapul egy internetezésre alkalmas eszköz, így kell lennie. A negatívom csak annyi, hogy az olvasás már itt sem divat.

A 30. kérdésben a település fejlesztésének irányára kérdeztünk rá. Ez egy rangsorolási feladat, de sajnos nem mindenki értette meg. Milyen terület fejlődését szeretné elérni a településen? (1 – leginkább szeretné, ... 9 – legkevésbé szeretné)

A válaszok értékei:

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
turizmus	7	5	8	1	3	6	5	4	5
ipartelepítés	13	6	11	2	4	2	3	3	2
hagyományörző	8	6	7	4	7	2	3	2	3
mezőgazdaság	8	2	11	6	7	2	4	2	0
szolgáltatások	10	11	6	4	4	7	0	1	0
oktatás	21	11	2	3	0	4	0	1	1
közlekedés	18	11	4	4	3	1	1	2	1
lakásépítés	8	4	6	2	3	3	4	2	2
egyéb, éspedig:	0	1	0	1	0	0	1	1	1

33. ábra: Fejlesztendő területek

Az adathalmazból talán az látszik a legszembetűnőbben, hogy két olyan terület van, melyet a válaszadók nagyon fejlesztés alá vennének. Ez az oktatás és a közlekedés kérdése. Érdekes

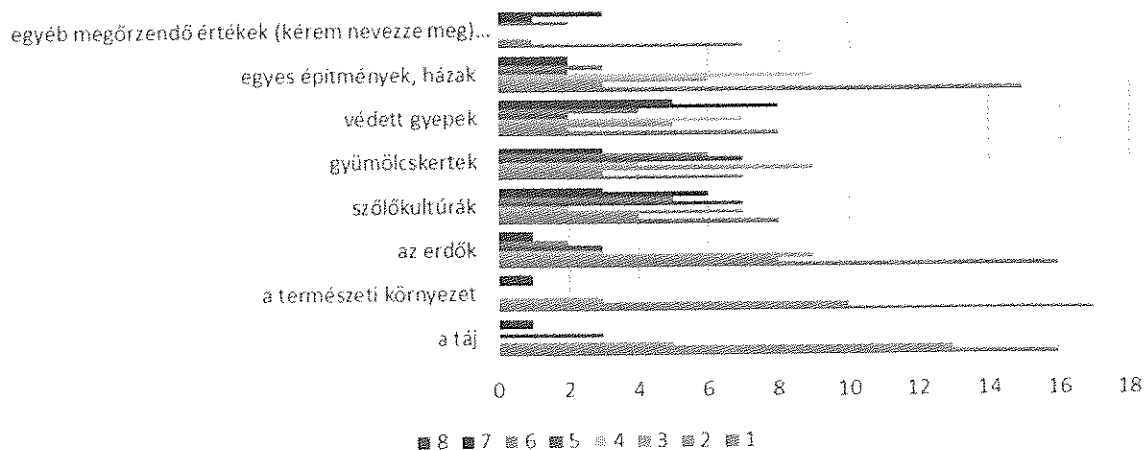
módon a legkevésbé fejlesztendő területnek a turizmust jelölték meg. Az átmenő forgalomnak köszönhetően pedig erre lehetne építeni.

Ezután a már meglévő értékek megőrzésének fontosságát kérdeztük. Az alábbiak közül minek a megőrzését, védelmét tartja leginkább fontosnak? (1 – legfontosabb, ... 8 – legkevésbé fontos)

A válaszok:

	1	2	3	4	5	6	7	8
a táj	16	13	5	0	3	0	1	1
a természeti környezet	17	10	3	0	0	0	1	1
az erdők	16	8	9	3	3	2	1	1
szőlőkultúrák	8	4	7	2	7	5	6	3
gyümölcskertek	7	3	9	4	7	6	3	0
védett gyepek	8	2	5	7	2	4	8	5
egyres építmények, házak	15	3	6	9	2	3	2	2
egyéb megőrzendő értékek (kérem nevezze meg)								
	7	1	0	0	0	2	1	3

Minek a megőrzését, védelmét tartja fontosnak

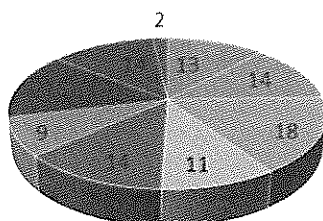
34. ábra: Megőrzendő és védett területek

A válaszokból látszik, hogy több olyan terület is van, melyekre oda kell figyelni, nehogy az állapotuk tovább romoljon. Ezek többségében a természetes értékek. Az egyéb is több 1-es jelölést kapott, mint bármilyen mást. Itt általában a kastély és a hagyományok szerepeltek.

A megőrzés és fejlesztés után, a fejlesztéshez legjobban használható szervezetekre kérdeztem rá. A válaszból látszik, hogy eléggé homogén lett a jelölés. A legtöbb jelölést még is a polgármesteri hivatal kapta. Ami azért érdekes, mert a község fejlesztésért az önkormányzat (képviselő-testület) a felelős, ami csak holtversenyben a nemzetközi szervezetekkel a harmadik helyen áll. Ebből

talán az látszik, hogy nem igazán tudják az emberek mi a feladata a polgármesteri hivatalnak és mi a képviselő-testületnek.

Szervezetek a fejlesztésben

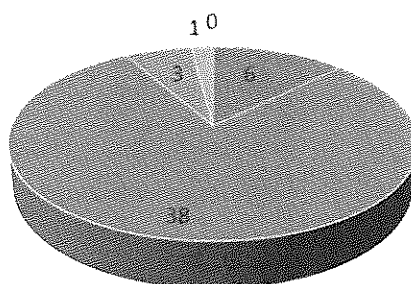

- helyi, rendszeres lakossági fórumok,
- képviselő testület,
- polgármesteri hivatal,
- a megyei szintű szervezetek,
- regionális szervezetek,
- sajtó, tévé, rádió,
- társadalmi szervezetek,
- nemzetközi segítséggel,
- egyéb, éspedig

35. ábra: Megőrzendő és védett területekfejlesztésben résztvevő szervezetek

Ezután arra kérdeztem rá, hogy a válaszadó hogyan tudná segíteni a fejlesztéseket.

A fejlesztés egyéni segítése

- tanácsadással, ismeretterjesztő tevékenységgel
- önkéntes munkával,
- fizetett munkával,
- pénzbeli hozzájárulással,
- egyéb, éspedig:

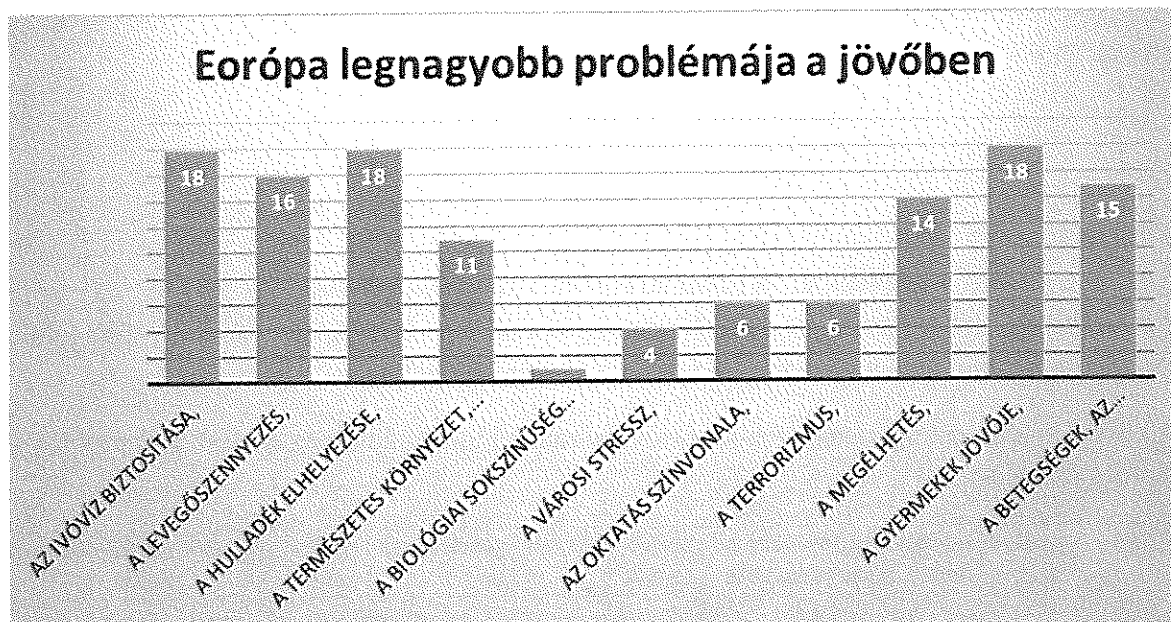
36. ábra: Az egyén településfejlesztésének módja

A válaszadók túlnyomó többsége önkéntes munkát jelölte meg. Ez igaz is hiszen egy előző pontban már említettük, hogy ez a községben pár éve remekül működik.

Ezután azt kérdeztem meg, hogy találkoztak-e a fenntartható fejlesztéssel találkoztak-e már ezelőtt. Erre a kérdésre 45-en válaszoltak és 30-an mondtak igent. A következő kérdésben

megkérdeztem, hogy mit jelent számukra. Körülbelül 15-en válaszoltak erre, de abból 3-4 válasz fedte a tényleges fogalmat.

Véleménye szerint a belátható jövőben az alábbiak közül mely lesz Európa legnagyobb problémája? (Legfeljebb három lehetőséget húzzon alá!) Ez volt a soron következő kérdés.

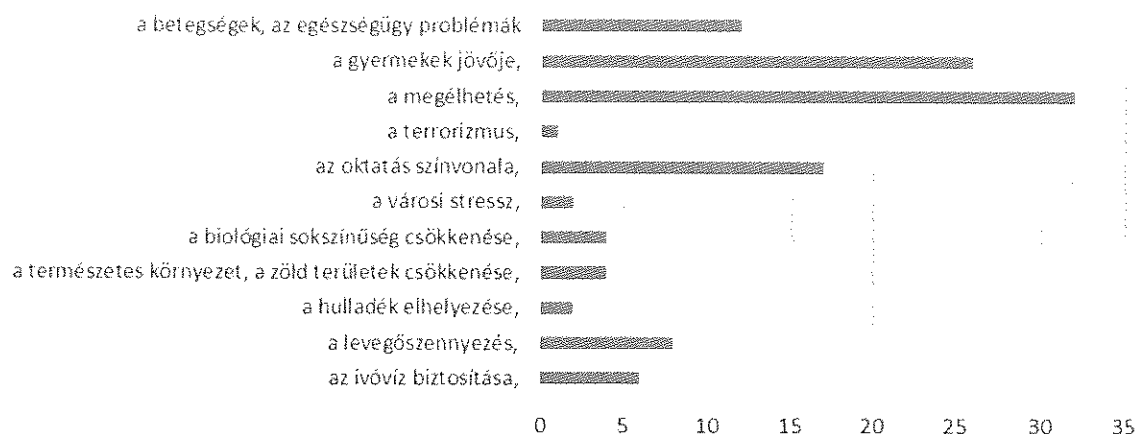

37. ábra: Európa legnagyobb problémája a jövőben

A diagramon látható, hogy 6 olyan terület van, melyek közel azonos jelölést kaptak: ivóvíz biztonsága, levegőszennyezés, hulladék elhelyezés, megélhetés, gyermekek jövője és a betegségek. A kérdőív kitöltése után ár nappal Franciaországban volt terrorista támadás. Véltetően, ha után kerül kitöltésre, akkor sokkal több jelölést kap az is.

Ezek után ugyanezen kérdés a lakóhelyre is feltevődött.

Előszállítás legnagyobb problémája a jövőben

38. ábra: Előszállítás legnagyobb problémája a jövőben

Az előző kElőszállítás és eredményével ellentétben itt csak két olyan terület van mely több jelölést kapott, mint a többi. Ez a kető a megélhetés, és a gyermekek jövője.

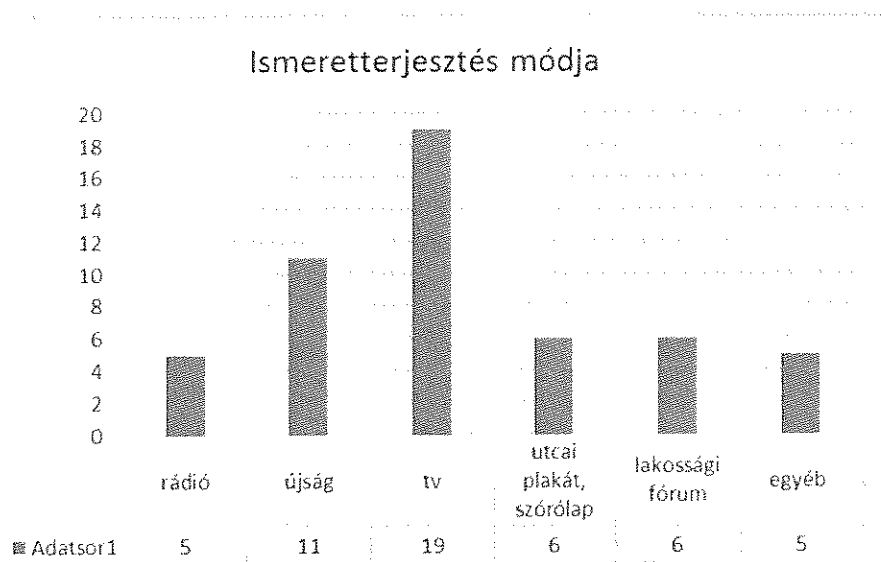
Ezt követően a kérdst úgy tettük fel, hogy a válaszadók mondhatják meg mi lesz a fő probléma a település jövőjében.

	utak	munka- hely	közle- kedés	szoc. ellátás	közbiz- tonság	oktatás	gyermekek jöv.	középü- letek	ivóvíz	megél- hetés	hulladék
Az első	7	14	6	1	3	2	3	1	0	1	0
A második	8	6	3	2	2	3	2	2	0	2	2
A harmadik	4	4	3	4	4	3	1	3	2	1	1

A jelölésekből látszik, hogy a munkahely teremtés a legnagyobb probléma és azt az utak állapota követi, mely már egy másik kérdésben is szerepelt sok jelöléssel.

A következőkben arra voltam kíváncsi, hogy a fenntartható fejlődés továbbiakban is Előszállítás ekli-e a válaszadókat. 43-an válaszoltak rá, de 14-en csak a saját településükről kívánnak információkkal foglalkozni, 28-an általánosságban is szeretnék ezzel kapcsolatban több információhoz jutni, és 3-an nem kívánnak többet foglalkozni vele.

Melyik módszert gondolja a leghatékonyabbnak a fenntarthatóságról kapcsolatos ismeretek megszerzéséhez, állat a következő kérdésben.

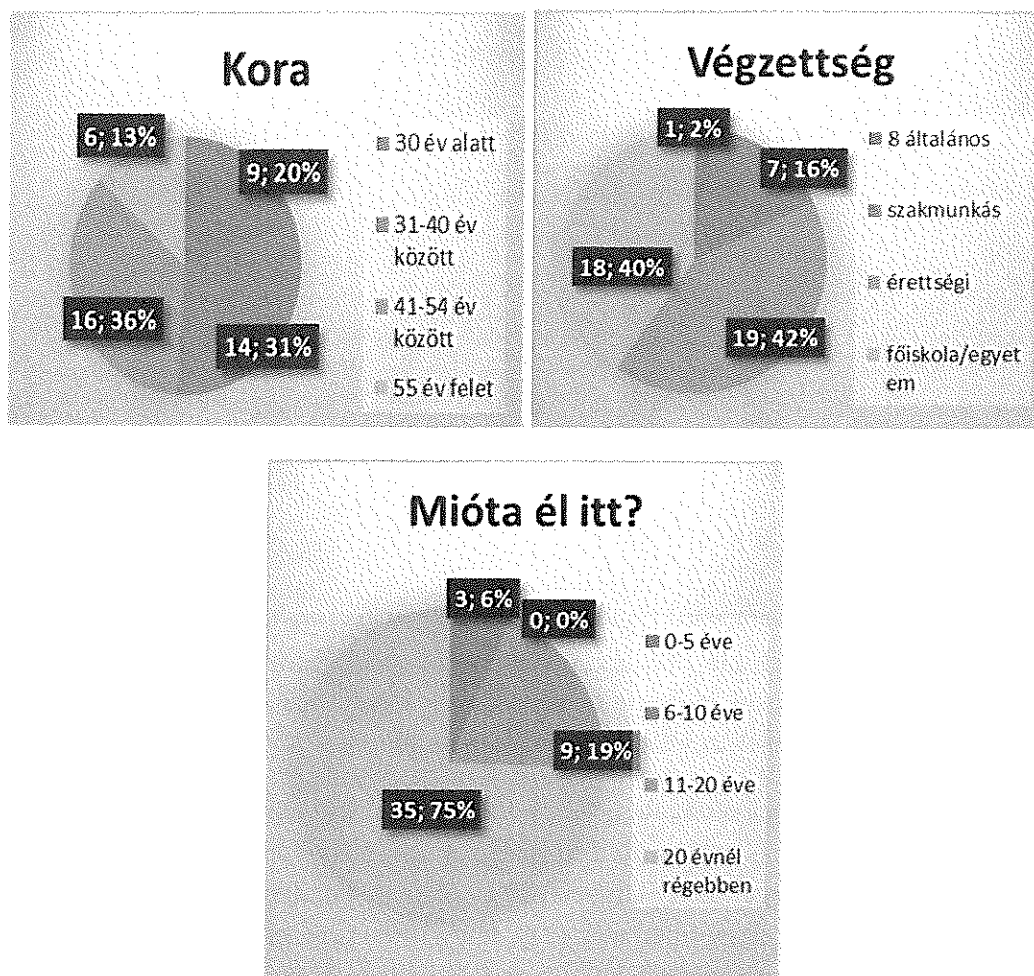
39. ábra: A fenntartható fejlesztéssel kapcsolatos információk terjesztése

A legtöbben a TV-n keresztüli információáramlást tartják jónak. Érdeemes lenne megvizsgálni azt, ha egy ezzel kapcsolatos műsor menne a tv-ben hányan kapcsolnának el. Az egyebek pont alatt az internetet, a nevelést és a példamutatást sorolták még fel.

A következő kérdésben megkérdeztem, hogy tagja-e valamilyen civil szervezetnek. A 44 válaszolóból 7 tagja és 37 nem tagja a civil szervezetek valamelyikének. Egy korábbi kérdésnél a válaszadók túlnyomó többsége azt nyilatkozta, hogy önkéntes munka vállalásával tudná segíteni a település fejlődését. Ezzel ellentmond az a tény, hogy ilyen kevesen tagjai civil szervezeteknek, hiszen az önkéntes munka ezek keretein belül végezhető a legjobban.

Arra kérdésre, hogy szívesen lennének tagjai egy környezetvédelmi, természetvédelmi civilszervezetnek. Erre csak 35-en válaszoltak, 17-n igen 18-an nem választ adtak. Ez egészen jó eredmény ahhoz képest, hogy hányan tagjai civil szervezetnek.

A kérdések sorát statisztikai kérdések zárták. A válaszadók közül 5-n férfiak és 39-n nők voltak (már akik ezt a kérdést kitöltötték).

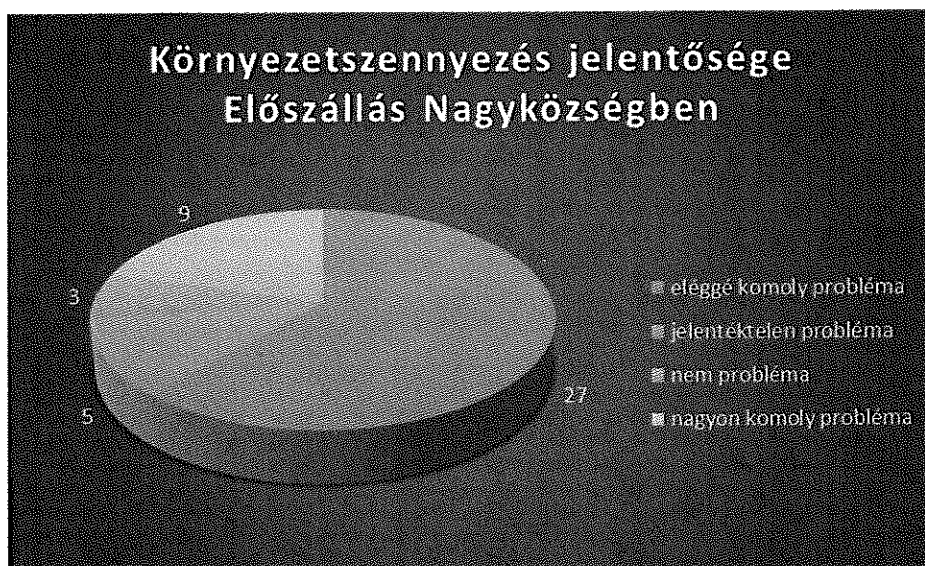
40. ábra: Statisztikai adatok

Az adatokból teljesen jól látszik, hogy a kitöltő személyek életkora jól megoszlik, viszont a községben letöltött idejük magas. Éppen ezért jól ismerik a település problémáit, fejlesztésre szoruló területeit.

3.1.2. Oktatási nevelési kérdőívek

Előszálláson egyetlen iskola működik, a felmérést az ott tanuló legidősebb generációval végeztem el. A kérdőív kitöltésébe a 6-7-8. évfolyamot vontam be, akik a kitöltés alkalmával 44-en voltak, de sajnos nem válaszolt mindenki minden kérdésre, és voltak olyanok, akik egy kérdésnél több választ is megadtak.

Az első kérdésénél a környezetszennyezés jelentőségére kérdeztünk rá a település és hazánk viszonylatában. Érdekes, hogy a diákok hazánkban sokkal nagyobb problémának érzik a környezetszennyezést, mint Előszállás vonatkozásában, mivel az előbbi területen a válaszadók a "nagyon komoly probléma"-ként választ jelölték meg többen, míg Előszállásra nézve csak az "eléggé komoly probléma" kapott túlnyomó többséget.

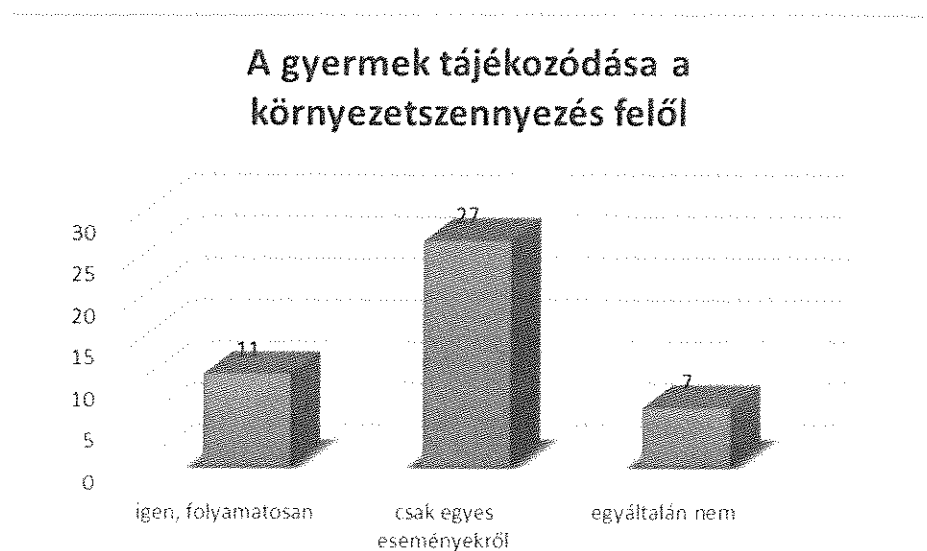

41. ábra: A környezetszennyezés jelentősége Előszállás Nagyközség életében

42. ábra: A környezetszennyezés jelentősége hazánk életében

A második arra voltunk kíváncsiak, hogy a XXI. században egy 12-14 éves gyermek tájékozódik-e környezetszennyezés felől, érdekli-e őket.

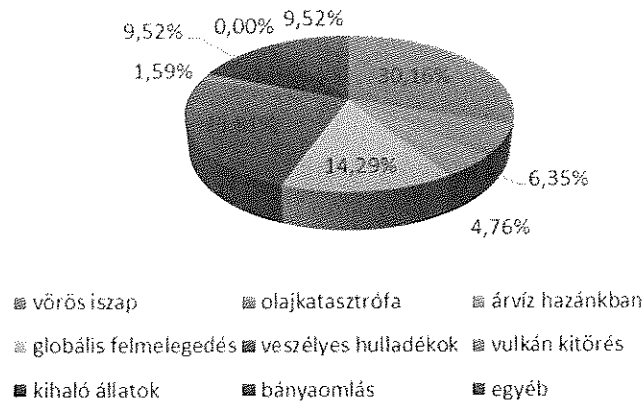

43. ábra: A környezetszennyezés felőli tájékozódás gyakorisága

A kérdésre adott válaszból kiderül, hogy ebben a korban a diákok túlnyomó többsége csak akkor foglalkozik a környezetszennyezéssel, amikor valamilyen médiumon keresztül értesül egy a környezetszennyezéssel kapcsolatos eseményről. Úgy vélem ez teljesen normális, hiszen ebben a kamaszkorban más érdekli a gyerekeket.

A következő pontban felsoroltunk pár, hazákra jellemző, környezetszennyezési problémát és a diákoknak ezek közül a számukra legismertebbet kellett megválasztani.

Hazánkban ismert környezetszennyezési probléma

44. ábra: Az ismert környezetszennyezés probléma

A diákok legnagyobb többsége az erre adott válaszban tökéletesen tükrözi az előző kérdésnél kijött eredményt, hiszen a legnagyobb százalékban a "vörös iszap" választ kapta a legtöbb jelölést, mely tényleg egy adott esemény. Ezt némileg ellensúlyozza az, hogy a második és harmadik helyre egy sokkal általánosabb probléma került.

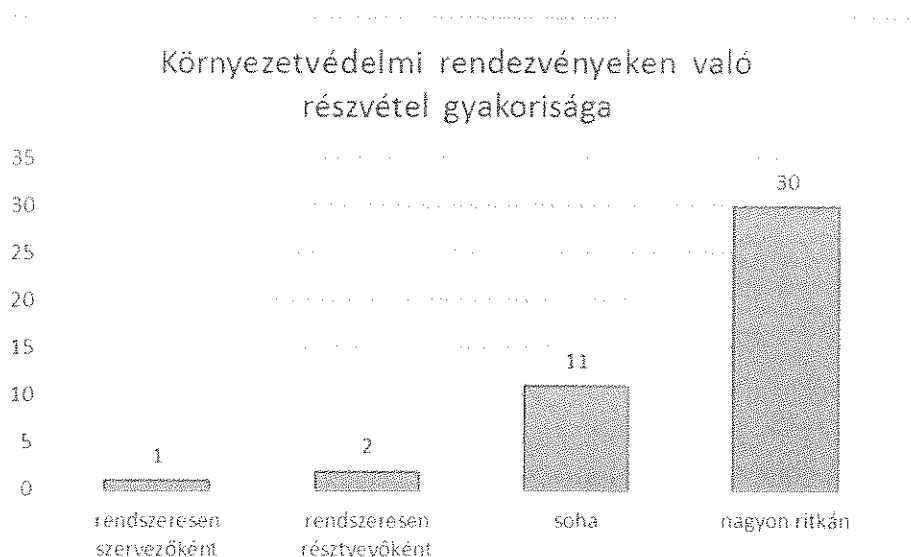
A következőkben az is fontos volt számunkra, hogy a gyerekek honnan szerzik az információkat környezetvédelemmel kapcsolatban. Nyilván a kérdés feltevése előtt borítékolható volt az eredmény, hiszen az információs társadalomban a legtöbb újat csak az Interneten keresztül szerzik az emberek, mert ez bárhol elérhető már, nincs helyhez kötve.

45. ábra: Információ szerzés helye a környezetvédelemről

A kérdésre adott válaszból két fontos dolog derül még ki. Az egyik, hogy a diákok beszélgetésének egyáltalán nem témája a környezetvédelem. A másik dolog, hogy a két legfontosabb médium az Internet és a tv az első két helyre került, és csak ezt követ az iskola.

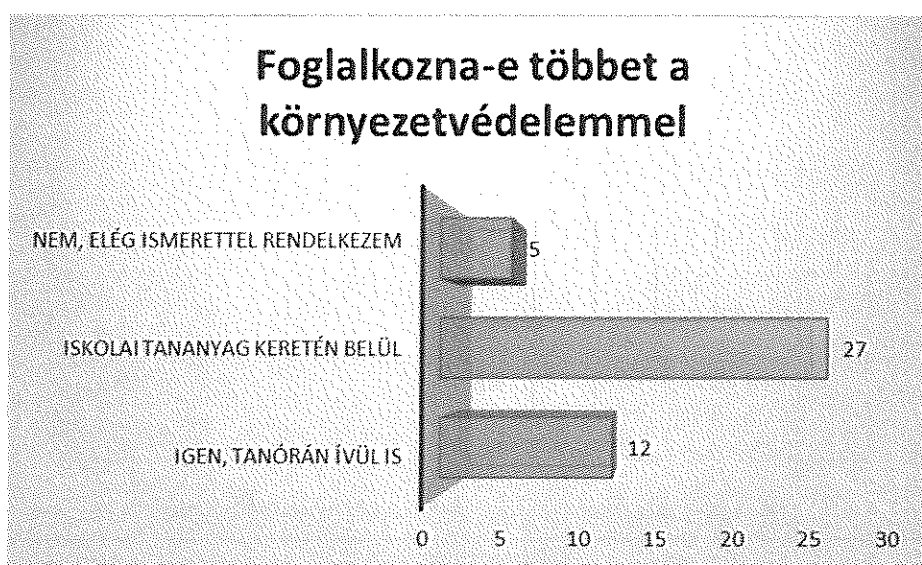
A következő kérdésben arra voltunk kíváncsiak, hogy a gyerekek ebben a korban az iskolán kívül szoktak-e környezetvédelmi rendezvényeken részt venni.

46. ábra: A környezetvédelmi rendezvényeken való részvétel gyakorisága

Sajnos kiderül, hogy a diákokat ebben a korban egyáltalán nem érdekli a környezetvédelem, éppen ezért nem is járnak ilyen rendezvényekre.

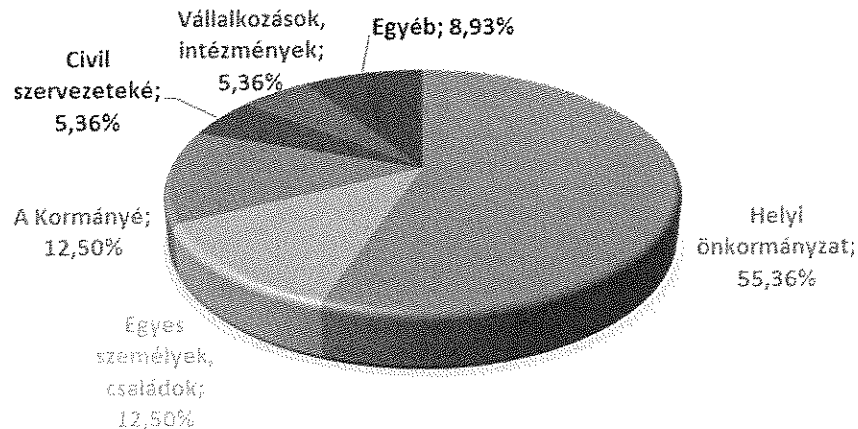
Az már egy kicsit megnyugtatóbb, hogy a következő kérdésre adott válasz ellensúlyozza azt a képet, hogy a gyereke érdektelenek ezen a területen.

47. ábra: A környezetvédelemmel való több foglalkozás kElőszállás ése

A válaszadók túlnyomó többsége foglalkozna a témával többet is, de ha lehet, akkor csak a tananyag keretein belül, azon kívül már csak kevesebben foglalkoznának vele.

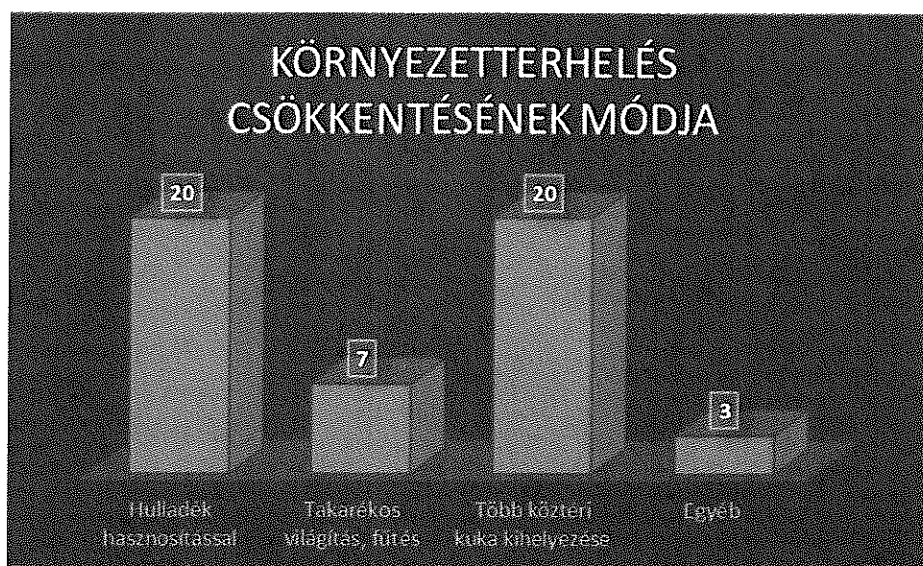
**A TELEPÜLÉS KÖRNYEZETI ÁLLAPOTÁÉRT
FELELŐS**

48. ábra: A település környezeti állapotáért felelős meghatározása

A fenti ábra arra a kérdésre adott választ mutatja, hogy a gyerekek szerint ki a felelős a település környezeti állapotáért. Amint látszik túlnyomó többségben a helyi önkormányzatot tartják felelősnek a jelenlegi állapotért. Jó lett volna egy következő kérdésben rákérdezni ezen kérdésre adott válasz mértékére. Lehet, hogy kaphattunk volna olyan választ, mely ezt az eredményt alá tudná támasztani (bírságolások hiánya, rendeletek hiánya, közterület felügyelő hiánya stb.) Az "Egyéb"-nél volt, aki a polgármester jelölte meg.

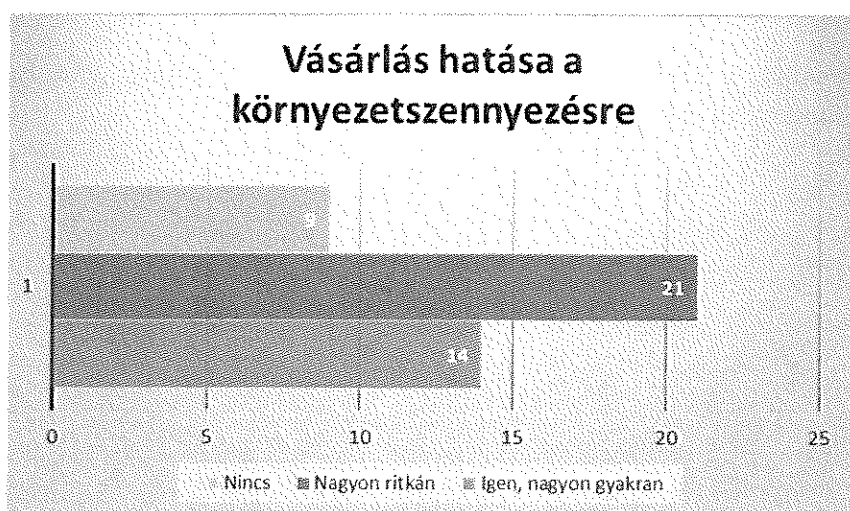
A következő pontban a környezetterhelés csökkentésének mikéntjére kérdeztünk rá. Ennek eredménye egy kicsit adhat választ az előző kérdés kimenetelére.

49. ábra: A település környezetterhelés csökkentésének a módja

Itt látszik, hogy a gyerekek a két legtöbb közül ez egyikként, a "Több köztéri kuka kihelyezése" pontot jelölte meg. Ez valóban önkormányzati feladat, tehát így jogos az előző kérdés eredménye. A probléma itt abban rejlik, és amit talán a gyerekek nem tudnak, hogy nem csak a szabadban eldobott szemét terheli a környezetünket, hanem a kiengedett szennyvíz, az elégetett hulladék füstje stb. A másik legtöbb jelölést kapott pont a "Hulladék hasznosítással", ami azért dicséretes, mert ez még tényleg nem teljesen kiforrott terület.

A vásárlásnak van-e hatása a környezetszennyezésre? Ez volt a soron következő kérdés, és az eredménye igen meglepő.

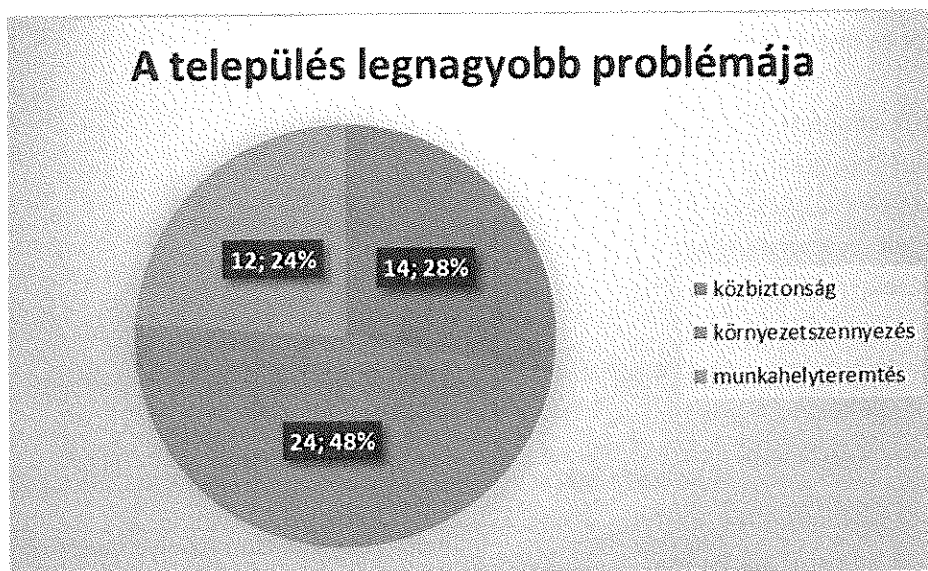

50. ábra: A település környezetterhelés csökkentésének a módja

A gyerekek úgy gondolják, hogy nagyon ritkán van hatása a vásárlásnak a környezetszennyezésre. Lehet, hogy nem sűrűn viszik ki szemet a kukába, vagy csak nem

gondolták végig a választ, bár az is igaz, hogy a gyártók sem arra törekednek, hogy a termékek minél kevesebb csomagolóval legyen ellátva, vagy újrahasznosítható csomagolást használjanak.

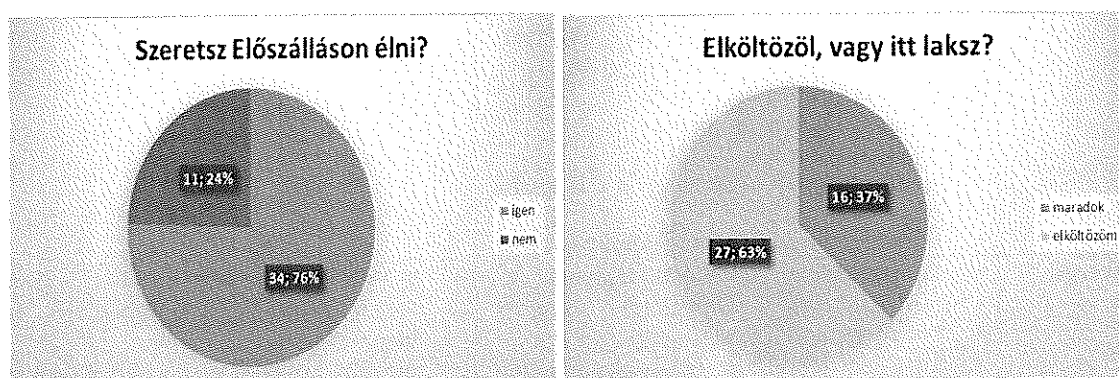
A következő kérdésben arra kerestük a választ a diákoknál, hogy mi a település legnagyobb problémája. Az eredmény talán a kérdőív eddigi kérdéseinek is köszönhető.

51. ábra: A település legnagyobb problémája

A másik két opció közel azonos jelölést kapott, és a legtöbbhez képest nem túlságosan keveset. Ez azért jó, mert azt tükrözi, hogy a gyerekek ezen létező problémákkal is találkoznak, és ismerik őket.

Az utolsó két kérdést eredményét egymás mellé helyezzük, hiszen egymással komoly összefüggésben vannak.

52. ábra: A településhez való viszony most és később

Az első ábra alapján látszik, hogy gyerekek szeretnek Előszálláson élni, de most tudják, hogy a későbbi megélhetőségüket a település nem tudja biztosítani. Ez elköltözés aránya nem üti meg azt a mértéket, amit a felnőtt kérdőívben tapasztaltunk.

3.2. SWOTanalízis

A célkitűzések megalapozásához a Nagyközség környezeti, társadalmi és gazdasági állapotának értékelése alapján szükséges meghatározni a főbb fejlődési, fejlesztési irányokat. Ennek egy jól bevált módszere az ún. SWOT analízis, amely a belső és külső tényezők alapján vizsgálja az adott állapotot és meghatározza a kitérési irányokat.

Az egyes betűk jelentése:

S - erősségek (*strengths*)

W - gyengeségek (*weaknesses*)

O - lehetőségek (*opportunities*)

T - fenyegetések (*threats*)

Az erősségek és a gyengeségek a belső állapotot jellemzik, míg a lehetőségek és a veszélyek a külső körülményeket.

	ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
Társadalmi pillér	a Nagyközség földrajzi elhelyezkedéséből származó előnyök, Dunaúváros és Dunaföldvár közelsége, közlekedésből származó előnyök, első rendű főközlekedési utakkal és autópályákkal való kapcsolat, közvetlen vasúti kapcsolat, A Duna közelségének előnyei: kikötési lehetőség, rekreációs-, idegenforgalmi hasznosításra alkalmas összefüggő nagy kiterjedésű területek értékes történelmi múlt, építészeti értékek, az infrastrukturális ellátottság -víz, gáz, villamos energiaellátás- megfelelő, a védett és műemlék jellegű civil szervezetek aktivitása lokálpatriotizmus együttműködési készség a lakosság részéről évenként tartott közösségi rendezvények.	csapadékvíz-elvezető árkok állapota csak részben megfelelő, a nagy intenzitású csapadékesemények terheléscsökkentése nem elégséges, csökkenő gyermekvállalási hajlandóság segélyezésre szorulóknak növekvő száma szórakozási és kulturális kikapcsolódási lehetőségek nem megfelelő száma. rossz közbiztonság keves a biztonságos kerékpárút a gyerekek számára
Környezeti pillér	környezeti elemek kielégítő állapota, termelő és szolgáltató szektor környezetterhelése alacsony, a védett természeti területek biológiai sokfélesége jelentős, a táji és geomorfológiai adottságok kedvezőek, a talajok szennyezettsége csekély, a helyi környezetvédelmi jogszabályalkotás a környezetvédelem	a Nagyközség közlekedésből és átmenő forgalomból származó zajterhelés értéke magas, illegális hulladéklerakó helyek száma és kiterjedése jelentős, csapadékvíz-elvezető árkok állapota csak részben megfelelő, a nagy intenzitású csapadékesemények terheléscsökkentése nem elégséges, az infiltráció egyes területeken magas,

	• valamennyi területét átfogja kommunális és szelektív hulladékszállítás	így különösen nagy esőzésekkor jelentős mennyiségű csapadékvíz kerül a szennyvízcsatornába, • a Dunaparti vízbázis területe felszíni szennyeződésre érzékeny, • a belterületi zöldterületi fejlesztésekhez szükséges területek hiánya, a hagyományos rekreációs területek feltáratlansága. • a műemléki épületek a legtöbb esetben felújításra szorulnak,
Gazdasági pillér	• a Nagyközség földrajzi elhelyezkedéséből származó előnyök, az ország közepén, • közlekedésből származó előnyök, első rendű főközlekedési utakkal és autópályákkal való kapcsolat, közvetlen vasúti kapcsolat vasúti vonalakhoz, • A Duna közelségének előnyei: kikötési lehetőség, rekreációs-, idegenforgalmi hasznosításra alkalmas összefüggő nagy kiterjedésű területek, • az infrastrukturális ellátottság -víz, gáz, villamos energiaellátás- megfelelő, • a védett és műemlék jellegű, • rendelkezésre álló szakképzett munkaerő, • ipartelepítés feltételei adottak, • családi gazdaságok megléte.	• részben kihasználatlan ipari és turisztikai lehetőségek, • meglévő szálláshelyek csekély száma, • a volt Rendház kastély elpusztították.

	LEHETŐSÉGEK	FENYEGETÉSEK
Társadalmi pillér	• új társadalmi szereplők megjelenése, új civil szervezetek alakulása, lakossági összefogás • fiatalok szórakozási lehetőségeinek bővítése, • kulturális élet fellendülése, • jól kihasznált közösségi terek kialakítása, • a lakosság környezettudatosságának növelése, • szakképzés, • fiatalok képzése a helyi, térségi igényeknek megfelelően, • magasabb fokú környezeti nevelés az óvodákban és az iskolákban • figyelemfelhívó rendezvények	• elvándorlási ráta növekedése, • népességfogyás, • az öregedési index növekedése, • lokálpatriotizmus háttérbe szorulása, • társadalmi elidegenedés, • globalizáció hatása, identitástudat csökkenése, • hagyományörzés háttérbe szorulása, • életszínvonal romlása.
Környezeti pillér	• kistérségi, természetvédelmi, fejlesztési együttműködés kialakításának megszervezése • csatornázás-fejlesztési, • külső források (EU, hazai) bevonása a környezet és természetvédelmi fejlesztésekbe,	• környezeti káresemények kockázata, • a közlekedés okozta környezetszennyezés megnövekedése, • erőforráskészletek csökkenése, • talajszennyezettség növekedése, talajok fizikai és kémiai romlása, • mezőgazdasági túlhásznosításból adódóan

	helyi jelentőségű védett területek arányának növelése, természeti és táji adottságok turisztikai szempontú érvényesítése, védett természeti területek fejlesztése (Natura 2000) környezetbarát közlekedés-fejlesztés (pl. kerékpárutak, hatékonyabb tömegközlekedés), megújuló energiaforrások alkalmazása helyi szinten (szélenergia, napenergia, biogáz-üzem stb.), külterületeken erdősítés, gyepesítés az eredeti természeti állapot visszaállítása gyerekbarát környezet kialakítása	talajok kimerülése felszín alatti vizek szennyezettségének növekedése légszennyezettség növekedése (mezőgazdasági idényben porszennyezés) levegő allergén pollenmennyiségének növekedése természeti értékek pusztulása.
Gazdasági pillér	külső források (EU, hazai) bevonása a gazdasági fejlesztésekbe, vízi-, sport-, lovas-, horgász-, vadász-, öko turizmus fejlesztése, gyümölcstermesztés szempontjából kiemelkedő jelentőségű terület. új munkahelyek megteremtése, háztáji termékek piaci pozíciójának erősödése kerékpáros turizmus népszerűsítése Európai Duna Régió Stratégia szakképzett munkaerő rendelkezésre állása,	fiatalok elköltözése, munkanélküliség növekedése, a gazdasági válság hatása sokáig érezhető, hosszú távú finanszírozási problémák, területi különbségek fokozódása, vállalkozási önerő hiánya.

3.3. Szomszédos településekkel való együttműködés vizsgálata

A közelmúltban több tanulmány is készült, mely az egykor egy település alá tartozó, ma már három önálló településként működő községre, Előszállás-Nagykarácsony-Daruszentmiklós vonatkozik.

3.3.1. Daruszentmiklós Polgárőrségek fejlesztése a deli térségben című tanulmány

A LEADER HACS három déli települése, Daruszentmiklós, Előszállás, Nagykarácsony a leghátrányosabb helyzetűek a térségben. Fejlesztési elképzeléseiket már 2004-ben összehangolták a Praedium Future programban, a partnerség, az egyeztetés azóta is töretlen. A bűnmegelőzést és a rendfenntartást mindhárom településen saját polgárőrség segíti, amely szervezetek fejlesztésre szorulnak minden szempontból, és a szervezetek közötti együttműködést is szükséges erősíteni.

A három déli település közbiztonság tekintetében is mutat elmaradásokat a többi környező településhez képest, ezért jelentős igény van a lakosok és a vállalkozások részéről az ilyen típusú tevékenységek fejlesztésére. A településeken megvan a párbeszéd az önkormányzati, a civil és a vállalkozói szféra között, a lakosok és a különböző döntéshozók, véleményalkotók jól ismerik egymást, tudnak közösen tenni a településük fejlesztéséért. Ezt az együttműködési és párbeszéd készséget is ki kell használni a közös fejlesztések megtervezésekor.

A tanulmány feltárja a három település közbiztonsági helyzetét és a polgárőr szervezetek erősségeit, gyengeségeit, a jelenlegi helyzet által adott lehetőségeket és elkerülendő veszélyeket, majd jó gyakorlatokat mutat be az ország és az Európai Unió különböző területeiről. Végül konkrét javaslatokat, projekterveket fogalmaz meg a tanulmány a három szervezet fejlesztésére és együttműködésük erősítésére. Az elkészült tanulmányt széles körben társadalmasítjuk, hogy minden elképzelés bekerüljön, és a lakosok is tisztában legyenek a tervekkel, hiszen az igazi közbiztonság csak az ő bevonásukkal valósítható meg.

A fejlesztés legfontosabb eredménye, hogy létrejön a három település polgárőrségeinek egy olyan közös fejlesztési stratégiája, amely rövidtávon megvalósítható, és az együttműködésnek köszönhetően sokkal hatékonyabb lesz, mint az önálló fejlesztések. Az is fontos eredmény, hogy lakosság, az önkormányzat és intézményei és a vállalkozások tisztában lesznek a tervezett fejlesztésekkel, és a saját szerepükkel ezekben. Közvetett eredménye a stratégiának a rövid távon (3-5 év) megvalósuló projektek, illetve a polgárőr szervezetek jövőbeni további együttműködése.

3.3.2. Helyi hagyományok őrzése és kiaknázása Daruszentmiklós, Előszállás és Nagykarácsony településeken című tanulmány

A tanulmány a LEADER HACS három déli települése, Daruszentmiklós, Előszállás, Nagykarácsony helyi hagyományainak őrzésére és kiaknázására tár fel lehetséges módokat, projektötleteket. A három hasonló történelmi múlttal rendelkező település a Dunaújváros kistérségben található. Fejlesztési elképzeléseiket már 2004-ben összehangolták a Praedium Future programban, a partnerség, az egyeztetés azóta is töretlen. A három település leginkább a belső erőforrásaira építhet a fejlesztésekben, és a hagyományok területén kiaknázatlan lehetőségeket lát. Ezek kihasználására fontos pontosan feltárni a helyi hagyományokat, és kialakítani több elképzelést azok, megőrzésére, erősítésére. Jelenleg is számos olyan kevésbé ismert, helyi hagyománnyal rendelkezik a három település, amelyekre civil, önkormányzati, vagy akár vállalkozási projekt építhető. A lakosság nagy része a térség hagyományait nem ismeri teljesen, azoknak nincs tudatában. Ezeket a hagyományokat olykor a helyiek sem ismerik. Idegenforgalmi szempontból a három település közül Nagykarácsony emelkedik ki, a széphanzású falunév lehetőséget teremtett Mikulásfalva létrehozására, ami évről évre egyre nagyobb számú látogatót csalogat. Fontos lenne ennek a rendezvénynek az infrastrukturális feltételeit is magas színvonalon biztosítani, amelyre anyagi források hiányában csekélyebb, ugyanakkor a települések összefogásával kivitelezhető lehetőség van. A tanulmányban a helyzetelemzés keretében részletesen megvizsgáljuk az élő vagy már csak emlékezetben meglévő helyi hagyományokat, azokat pontosan leírjuk. Összefoglaljuk a témában a három település belső erősségeit és gyengeségeit, valamint a külső tényezőkből fakadó jelen idejű lehetőségeket és veszélyeket. Áttekintést adunk a hazai és EU-s jó gyakorlatokról ebben a témakörben, rámutatva, hogy melyek azok az elemek, amelyeket helyben is jól fel lehet használni. Végül konkrét javaslatokat, projektötleteket fogalmazunk meg a fenti célok elérése Előszállás ekében. Fontos elem a tanulmány megfelelő felhasználásának biztosítása, ezért a projektjavaslatoknak felelősei lesznek, akiknél az önkormányzatok érdeklődhetnek az előrehaladásról.

3.3.3. Vállalkozási potenciálok feltárása a déli térségben című tanulmány

A tanulmány célterülete a Közép-Dunántúli Régióban elhelyezkedő, Dunaújvárosi kistérség részét képező déli térség három települése, név szerint Előszállás, Daruszentmiklós, valamint Nagykarácsony. Ezen három település a Mezőföldi Híd LEADER HACS településeit képezik, a kistérségben a leghátrányosabbnak mondhatóak. Hátrányos helyzetüket a munkanélküliek nagy aránya alapján állapították meg. A kistérség gazdasága a központban, Dunaújvárosban koncentrálódik. A városban viszonylag alacsony a munkanélküliség, emellett magas a foglalkoztatottság. Itt található a kistérségen belül a legtöbb foglalkoztató, amiből következik, hogy a környező településekről is ide jár be az emberek nagy része dolgozni, valamint – a tanulmány szempontjából is fontos – legtöbb szolgáltatás is itt található meg.

A dunaújvárosi kistérség sokat fejlődött az elmúlt években, és a három déli településen is történtek fejlesztések. Daruszentmiklós, Előszállás és Nagykarácsony fejlesztési törekvéseit már 2004-ben megfogalmazták a Praedium Future programban, azóta is folyamatosan egyeztetnek egymással. A dunaújvárosi kistérségen belül ez a három település fekszik legmesszebb a központtól, Dunaújvárostól. Több szolgáltatás megtalálható helyben, de ezekből is van olyan, amely csak az egyik településen. Ezért sokszor Dunaújvárost vagy Dunaföldvárt kell felkeresni, ha el akarnak intézni valamit a helyiek. Emellett a tömegközlekedés sem rugalmas a nehezebb megközelítés és a távolság miatt. A szolgáltatások elérhetősége és a közlekedés fejletlensége egymást rontó folyamatok: a rossz közlekedés miatt kevesen használják azt, a kevés utas miatt nem fejlesztik a közlekedést.

A helyiek sok szolgáltatásnak nincsenek is tudatában, hogy például a szomszédos településen mi érhető el. Fontos lenne a lakosoknak, hogy könnyebben el tudják érni a szolgáltatásokat (pl. színház, uszoda, Községi rendezvények, okmányiroda, stb.), és akkor az igény is nagyobb lenne, amit most gátol a nehezebb elérhetőség. A tanulmányban részletesen megvizsgáljuk a helyben és a nagyobb központokban igénybe vehető szolgáltatásokat. Feltárjuk a helyi szolgáltatók belső erősségeit és gyengeségeit, és a külső tényezők által meghatározott jelenlegi lehetőségeket és veszélyeket. Áttekintést adunk a hazai és EU-s jó gyakorlatokról ebben a témakörben, rámutatva a helyben is megvalósítható példákra. Végül konkrét javaslatokat, projektterveket fogalmaz meg a tanulmány a három szervezet fejlesztésére és együttműködésük erősítésére.

3.3.4. Szolgáltatások elérhetőségének biztosítása a déli térségben című tanulmány

A tanulmány célterülete a Közép-Dunántúli Régióban elhelyezkedő, Dunaújvárosi kistérség részét képező déli térség három települése, név szerint Előszállás, Daruszentmiklós, valamint Nagykarácsony. Ezen három település a Mezőföldi Híd LEADER HACS településeit képezik, a kistérségben a leghátrányosabbnak mondhatóak. Hátrányos helyzetüket a munkanélküliek nagy aránya alapján állapították meg. A kistérség gazdasága a központban, Dunaújvárosban koncentrálódik. A városban viszonylag alacsony a munkanélküliség, emellett magas a foglalkoztatottság. Itt található a kistérségen belül a legtöbb foglalkoztató, amiből következik, hogy a környező településekről is ide jár be az emberek nagy része dolgozni, valamint – a tanulmány szempontjából is fontos – legtöbb szolgáltatás is itt található meg.

A dunaújvárosi kistérség sokat fejlődött az elmúlt években, és a három déli településen is történtek fejlesztések. Daruszentmiklós, Előszállás és Nagykarácsony fejlesztési törekvéseit már 2004-ben megfogalmazták a Praedium Future programban, azóta is folyamatosan egyeztetnek egymással. A dunaújvárosi kistérségen belül ez a három település fekszik legmesszebb a központtól, Dunaújvárostól. Több szolgáltatás megtalálható helyben, de ezekből is van olyan, amely csak az egyik településen. Ezért sokszor Dunaújvárost vagy Dunaföldvárt kell felkeresni, ha el akarnak intézni valamit a helyiek. Emellett a tömegközlekedés sem rugalmas a

nehezebb megközelítés és a távolság miatt. A szolgáltatások elérhetősége és a közlekedés fejletlensége egymást rontó folyamatok: a rossz közlekedés miatt kevesen használják azt, a kevés utas miatt nem fejlesztik a közlekedést.

A helyiek sok szolgáltatásnak nincsenek is tudatában, hogy például a szomszédos településen mi érhető el. Fontos lenne a lakosoknak, hogy könnyebben el tudják érni a szolgáltatásokat (pl. színház, uszoda, Nagyközségi rendezvények, okmányiroda, stb.), és akkor az igény is nagyobb lenne, amit most gátol a nehezebb elérhetőség. A tanulmányban részletesen megvizsgáljuk a helyben és a nagyobb központokban igénybe vehető szolgáltatásokat. Feltárjuk a helyi szolgáltatók belső erősségeit és gyengeségeit, és a külső tényezők által meghatározott jelenlegi lehetőségeket és veszélyeket. Áttekintést adunk a hazai és EU-s jó gyakorlatokról ebben a témakörben, rámutatva a helyben is megvalósítható példákra. Végül konkrét javaslatokat, projektterveket fogalmaz meg a tanulmány a három szervezet fejlesztésére és együttműködésük erősítésére.

4. Stratégia

4.1. Célállapot

Cél a **fenntartható fejlődés elősegítése**, melynek következményeként megvalósul az erőforrások gazdaságos felhasználása. Fellendül a Nagyközség gazdasága, fejlődik társadalma, új munkahelyek jönnek létre, bővülnek a jövedelemszerzési lehetőségek és a község lakói több figyelmet fordítanak a környezetvédelemre és a megújuló energiaforrások használatára.

A Nagyközség vezetése a lakossággal együttműködve pedig mindent megtesz azért, hogy a fenntarthatóság szolgálatában álló döntések szülessenek és a környezeti erőforrásokkal kíméletesen gazdálkodó fejlesztések valósuljanak meg.

A jövőkép eléréséhez azonban hosszú távú (9–20 év) célkitűzések, középtávú (4–8 év) tematikus célok, ill. rövidtávú (1–3 év) részcélok megvalósulására van szükség.

4.2. Prioritások

A fenntartható fejlődéshez, mint központi célhoz szükséges a fenntarthatósági pillérek megerősítése. A megerősítések fontossági sorrendbe helyezése prioritásuk szerint kell történjen. Az elsőrendű szolgáltatási igények és problémák, kérdések felfedése a közösségi kérdőíveken keresztül.

Társadalmi prioritások: helyi egyetértés megteremtése a Nagyközség alapértékeiről, az egészséges életkörülményekről, a jelenlegi és jövő generációi számára szükséges feltételek biztosításával.

- társadalmi szemléletformálás a Fenntarthatóság jegyében,
- intézményi működés hatékonyságának növelése
- egészségügyi helyzet fejlesztése,
- szociális helyzet fejlesztése,
- oktatás, képzés fejlesztése
- közbiztonság fejlesztése,
- kulturális élet gazdagítása,
- esélyegyenlőségi jogok biztosítása,
- közösségi közlekedés fellendítése
- gyermekek és fiatalok társadalmi beilleszkedésének segítése.

Gazdasági prioritások: jelentős mértékben támaszkodik az emberi munkaerőre, a megújuló energiaforrásokra, erőforrásokra és a nemzetgazdaság egésze szempontjából optimális gazdasági formációkra.

- Nemzetközi együttműködés

- az Önkormányzat és az önkormányzati intézmények hatékony működéséhez szükséges gazdasági feltételek megteremtése,
- ipar fejlesztése,
- mezőgazdaság fejlesztése,
- gazdasági szektor (kereskedelem, szolgáltatás) fejlesztése,
- vendéglátás, idegenforgalom, turizmus fellendítése.

Környezeti prioritások: a káros anyagoktól való védelemmel és a természeti erőforrások hatékony hasznosításával garantáljuk a lakosság hosszú távú jólétét, valamint a növény és állatvilág életkörülményeinek és sokszínűségének fennmaradását.

- Környezet ismeret, környezettudatosság
- Települési és épített környezet védelme
- a lakókörnyezet védelme a káros emisszió kibocsátásoktól (levegő, zaj)
- infrastrukturális helyzet javítása, fejlesztése,
- energiafelhasználás hatékony és megújuló lehetőségeinek kihasználása,
- zöldterületek védelme, fenntartása – növény és állatvilág fenntartása
- hulladékgazdálkodás.

4.3. Várható hatások

A Local Agenda 21 terv készítése során a Fenntartható Fejlődés eléréséhez kitűzött fő és részcélok, valamint az ezek megvalósításához szükséges programoknak lehetnek közvetett és közvetlen hatásai az egyes fenntarthatósági pilléreket tekintve. A várható hatásokat a 3 fő pillérre vonatkozóan az alábbiakban soroljuk fel:

Társadalmi hatások:

- környezettudatos nevelés az oktatásban,
- közoktatás helyzete javul, korszerűsödik,
- a lakosság környezettudatossága nő,
- esélyegyenlőség javulása,
- egészségügyi ellátás javul,
- elvándorlás mértékének csökkenése,
- a lakosság korösszetétele javul,
- a lakosság gyermekvállalási kedve nő,
- a fiatal munkaerő helyben maradása,
- munkanélküliség csökken,
- kulturális értékek, hagyományok, sport, művelődés megőrzése,
- vendéglátás, idegenforgalom, turizmus javul,
- látogatók számának növekedése,
- szociális ellátás javul,
- közbiztonság javul,
- javuló életminőség.

Gazdasági hatások:

- infrastruktúra javul,
- közösségi közlekedés javul,
- megközelíthetőség javul,
- vállalkozások száma nő,
- beruházások száma nő,
- turizmus, idegenforgalom fellendülése,
- megújuló- és energiatakarékos energiaforrásokra való áttérések,
- foglalkoztatás, munkaerőpiac helyzete javul.

Környezeti hatások:

- a környezet minősége, állapota javul,
- a Nagyközségi levegő minősége nem romlik,
- a talaj minősége javul,
- a felszín és felszín alatti vizek minősége javul, szennyezettsége csökken,
- a zaj és rezgés okozta környezetterhelés csökken,
- hulladékgazdálkodás helyzete javul,
- a Nagyközség zöldfelületi rendszerének állapota, minősége javul,
- biológiai aktivitásérték növekszik,
- védett területek és helyi értékek fennmaradnak,
- új védelem alá helyezendő területek, értékek kijelölése,
- természetes élőhelyek fennmaradnak.

5. Megvalósítás

Jelen fejezetben a fenntarthatósági pillérekre vonatkozó prioritások megvalósításához szükséges részprogramok, projektek kerülnek felsorolásra, részletesen tárgyalva a várható eredményeket és a megvalósítás körülményeit, feltételeit (cél, célcsoport, ütemezés, partnerek, beruházási költség, megvalósítási keretek). Az egyes intézkedések kijelölésénél forrásként szolgáltak Előszállás Nagyközség Polgármesteri Hivatalának pályázati anyagai, projektötletei; a folyamatban lévő, vagy beadásra tervezett pályázatokon kívül a tervi hierarchiában felsőbb szinten lévő tervek, programok, koncepciók, stratégiák által megjelölt fejlesztési irányokat vettük figyelembe.

A megjelölt fejlesztési programok ajánlások, melyek a fenntarthatósági szempontok érvényesülését célozzák, irányt mutatva a további feladatok kitűzéséhez. Az alábbiakban felsorolt projektek között szerepelnek az Önkormányzat által már beadott, vagy beadásra tervezett pályázatok, későbbi tervek között szereplő fejlesztési irányok és új javaslatok a következő évekre/évtizedekre vonatkozóan. Az ütemezésben ezért került megjelölésre csak a már futó pályázatok esetében konkrét évszám (a beadott, de még kétséges kimenetelő pályázatoknál az ütemezés a pozitív elbírálás esetére értendő), az egyéb intézkedéseket illetően inkább a megvalósítás ajánlott időkeretét tüntettük fel: rövidtáv (1–3 év), középtáv (4–8 év), hosszútáv (9–20 év). Ugyanez vonatkozik a beruházási költségre: a későbbi lehetséges fejlesztések költsége jelenleg – pontos tervek hiányában – csak becsülhető, a tényleges projektméret függvénye. Önkormányzati hatáskörön kívül eső célkitűzések is bekerültek a programokba, hiszen a fenntarthatóság csak a teljes közösség részvételével valósítható meg.

A megvalósítás keretétől szolgáló pályázati lehetőséget jelenti az ÚMVP, az ÚMFT ágazati operatív programjai és a regionális operatív program, melyek a 2014–2020 időszakra tervezett konkrét programok terén nyújtanak segítséget a források megteremtésére.

5.1. Társadalmi pillér

A Fenntartható Fejlődés társadalmi pillére a jelenlegi és a jövő generációinak szükséges társadalmi feltételek biztosítása az egészséges, biztonságot nyújtó élettér kialakításához.

5.1.1. Társadalmi szemléletformálás

Az intézkedés célja: a jelen és a jövő generációk számára a fenntarthatósági szempontok megismertetése.

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Szemléletformáló közösségi fórumok szervezése a helyi média bevonásával
<i>Projekt célja</i>	Rendszeres, a környezettudatos társadalmi magatartást (komposztálás, szelektív gyűjtés, tudatos vásárlás, hatékony energiagazdálkodás) és a helyi értékek (közösségi, kulturális, épített és természeti értékek) megőrzését elősegítő társadalmi fórumok szervezése, melyről a helyi média is rendszeresen és kiemelten tudósít.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	▪ helyi értékek ▪ védett értékek ▪ Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	az első Local Agenda 21 fórum
<i>Partnerek</i>	▪ Előszállás Nagyközség Önkormányzata ▪ meghívott előadók
<i>Beruházási költség</i>	1.000.000 Ft/év
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ pályázati forrás ▪ saját forrás

5.1.2. Intézményi működés hatékonyságának növelése

Az intézkedés célja: a Nagyközségben működő intézmények, közintézmények, szervezetek vizsgálata, fejlesztése, elősegítve ezzel a hatékony munkavégzést és a lakossággal való kapcsolat fejlesztését, könnyebb és gyorsabb ügyintézését.

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Eszközbeszerzés a hatékonyabb intézményi működés Előszállás ekében
<i>Projekt célja</i>	Eszközbeszerzés a zöld beszerzés szempontjainak figyelembe vételével.
<i>Célcsoport</i>	Előszállás Nagyközség Polgármesteri Hivatalának alkalmazottai
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség Polgármesteri Hivatala

<i>Javasolt ütemezés</i>	rövid- és középtáv
<i>Partnerek</i>	Előszállás Nagyközség Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ pályázati forrás ▪ saját forrás

<i>Projekt neve</i>	A civil társadalom és a helyi közigazgatás szereplői közötti együttműködés fejlesztése
<i>Projekt célja</i>	A hatékonyabb közösségi részvétel elősegítése, párbeszéd-programok, fórumok (akár interneten keresztül) révén a lakosság és a hivatalok, hatóságok közötti együttműködés hatékonyságának növelése.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Partnerek</i>	▪ Előszállás Nagyközség Önkormányzata ▪ Civil szervezetek
<i>Beruházási költség</i>	projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ pályázati forrás ▪ saját forrás

5.1.3. Egészségügyi helyzet fejlesztése

Az intézkedés célja: Egészséges és kulturált környezet, illetve életkörülmények biztosítása, életminőség javítása. Prioritása az önkormányzatok alapvető feladatai közé tartozik az egészségügyi és szociális ellátás biztosítása.

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	A Nagyközség optimális környezet—egészségügyi helyzetének biztosítása
<i>Projekt célja</i>	Egészséges és kulturált környezet biztosítása, a környezet-egészségügyi helyzet folyamatos figyelemmel kísérése és értékelése, szükség esetén az illetékes hatóságok bevonása és a megfelelő intézkedések megtétele. Települési egészségterv készítése,

	kidolgozása.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Beruházási költség</i>	projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ pályázati forrás ▪ saját forrás

<i>Projekt neve</i>	Prevenció és rehabilitáció megvalósítása az egészségügyben
<i>Projekt célja</i>	Primer prevenció megvalósítása, melyen keresztül szűrésekkel, az életmód és az egészségügyi szemlélet formálásával, tanácsadással a betegségek bekövetkezésének gyakorisága csökkenthető - ez pedig jóval olcsóbb, mint az adott betegség ellátása. Szekunder prevenció során - ha már kialakult valamilyen betegség - arra kell törekedni, hogy ne alakuljon ki további szövődmény, ill. irreverzibilis folyamat - megfelelő orvosi ellátás biztosítása. Ha mégis kialakul károsodás, akkor a terciér prevenció keretén belül törekedni kell arra, hogy mindez ne okozzon zavart a társadalmi életben történő részvételkor, ill. ne alakuljon ki rokkantság. Amennyiben a rokkantság nem elkerülhető, fontos, hogy a beteg a maradék képességeinek maximális felhasználásával képes legyen minimálisan az önellátásra, és ha lehetséges, az újbóli társadalmi beilleszkedésre - ez a rehabilitáció megvalósításának esete, amikor szakképzett szociális munkások, ápolók alkalmazását kell biztosítani.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan – feltételek megteremtése rövidtávon
<i>Partnerek</i>	▪ Előszállás Nagyközség Önkormányzata ▪ Körzeti orvosok ▪ Egészségügyi ellátással foglalkozó vállalkozások
<i>Beruházási költség</i>	projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ pályázati források ▪ saját forrás

<i>Projekt neve</i>	Rendelők, eszközök, épületek felújításának biztosítása
<i>Projekt célja</i>	Az egészségügyi alapellátáshoz szükséges feltételek biztosítása (az orvosi rendelők akadálymentesítése, rendelők korszerűsítése, gépkocsipark fejlesztése).
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Középtáv – 2017.
<i>Beruházási költség</i>	projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ pályázati források ▪ saját forrás

5.1.4. Szociális helyzet fejlesztése

Az intézkedés célja: korszerű infrastrukturális keretek között működő, a lakosság igényeit kielégítő szociális ellátás biztosítása

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Szociális szolgáltatások fejlesztése
<i>Projekt célja</i>	A szociális szolgáltatások körének szélesítése, a természetbeni szolgáltatások színvonalának javítása, a házi gondozás minőségének javítása, az ellátás elhelyezésére szolgáló épület felújítása. Hosszútávon önkormányzat által üzemeltetett bentlakásos intézmény kialakítása.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan – Önkormányzat hosszútávon
<i>Partnerek</i>	▪ Előszállás Nagyközség Önkormányzata ▪ Alapítványok ▪ Nagyközségben jelenleg is működő szociális intézmények
<i>Beruházási költség</i>	projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ pályázati forrás ▪ saját forrás ▪ magántőke

5.1.5. Oktatás, képzés fejlesztése

Az intézkedés célja: a Nagyközségben található oktatási intézményekben fellelhető képzés, oktatás fejlesztése, továbbképzések, tanfolyamok indítása a versenyképes munkaerő biztosítása Előszállás ekében. Prioritás a lakosság környezettudatosságának növelése.

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Szakképzések körének fejlesztése az oktatásban
<i>Projekt célja</i>	A projekt célja a fenntarthatóság terén olyan szakemberek képzése, akik a Nagyközség területén fejleszteni kívánt ipar és vállalkozások számára elérhető munkaerőként jöhetnek számításba, ezzel segítve a lakosság Nagyközségen belüli munkához való jutásának biztosítását.
<i>Célcsoport</i>	▪ Iskolások▪ Oktatók▪ Tanárok▪ Munkaügyi központ
<i>Érintett terület</i>	▪ Előszállás Nagyközség oktatási intézményei
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Beruházási költség</i>	-
<i>Megvalósítás helye</i>	Árpádfejedelem általános iskola
<i>Megvalósítási keret</i>	-

<i>Projekt neve</i>	„ÖKO iskola” programban való részvétel
<i>Projekt célja</i>	Az Ökoiskola cím azon iskolák munkájának legmagasabb szintű állami elismerése, melyek iskolafejlesztési, pedagógiai munkája kiemelkedően magas színvonalon képviseli a környezeti nevelés, a fenntarthatóság pedagógiai értékeit. Az Ökoiskola cím adományozása kapcsolódik az ENSZ "A fenntarthatóságra oktatás" 2005 - 2017 . évtizedének programjához. Az Ökoiskola egyfajta szempontrendszer, mely irányt mutat: Egy Ökoiskolában nemcsak a tanításban érvényesülnek a környezeti nevelés, a fenntarthatóság pedagógiájának elvei, hanem az iskolai élet minden területén.

	Az oktatásban szerepet kap a környezeti nevelés, a diákok ötleteikkel, munkájukkal segítik az iskola környezettudatos működését. Iskolánk működtetése környezetkímélő, a szülőkkel és a helyi közösséggel együttműködve a helyi környezeti problémák megoldásában.
<i>Célcsoport</i>	▪ Iskolások ▪ Oktatók ▪ Tanárok
<i>Érintett terület</i>	általános iskola
<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövid- és középtáv
<i>Partnerek</i>	▪ Önkormányzat ▪ Iskola
<i>Beruházási költség</i>	projekt méretétől függ
<i>Megvalósítás helye</i>	Általános oktatási intézmény
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás, saját forrás

<i>Projekt neve</i>	Egészségnap/hét és környezetvédelmi nap/hét
<i>Projekt célja</i>	Az egészségnap olyan projekt, amelyben helyet kaptak a testi és lelki egészséggel kapcsolatos tevékenységek, a fizikai állapotfelméréstől a különböző sporttevékenységeken, az egészséggel kapcsolatos tesztfeladatok megoldásán, az önértékelésen át az önismereti játékokig. A nap programja kiterjedt a családvédelem, az élelem- és kémiai biztonság, a szájhigiénia, a fogápolás, a testhigiénia, a környezetegészség és az egészséges táplálkozás problémáira. Környezetvédelmi nap szervezéssel a diákok környezettudatos életre nevelésének programja, veszélyes hulladékgyűjtési akciókkal (pl. elem, használaton kívüli mobiltelefon, papírgyűjtés...)
<i>Célcsoport</i>	▪ Iskolások ▪ Oktatók ▪ Tanárok
<i>Érintett terület</i>	általános iskola, óvoda
<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövid- és középtáv
<i>Partnerek</i>	▪ Önkormányzat ▪ Iskolák
<i>Beruházási költség</i>	projekt méretétől függ
<i>Megvalósítás helye</i>	Általános és középfokú oktatási intézmények Előszállás en

Megvalósítási keret	Pályázati forrás, saját forrás

5.1.6. Közbiztonság fejlesztése

Az intézkedés célja: a Nagyközség közbiztonságának javítása, a korábbi felméréseknek megfelelően a lakosság körében aggodalomra ad okot a jelenlegi közbiztonság

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	„Településőr” program folytatása
<i>Projekt célja</i>	A közrend és a közbiztonság erősítése Előszállás ekében településőrök foglalkoztatása. A nyertes pályázat 2010 év végén lezárul, ugyanakkor a folytatás igénye a közbiztonság javítása Előszállás ekében már felmerült. További pályázati lehetőségek keresésével kitűzött cél a program további folytatása.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Hosszútáv
<i>Partnerek</i>	Előszállás Nagyközség Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	önkéntesek, alkalmazott településőrök számának függvénye
<i>Megvalósítási keret</i>	Önkormányzati saját forrás

<i>Projekt neve</i>	Térfigyelő rendszer kialakítása
<i>Projekt célja</i>	A közrend és a közbiztonság erősítése Előszállás ekében a település több pontjára kamerát helyeznénk el. A településre be- és kivezető utak, közterületek, közintézmények kerülnének megfigyelés alá.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Hosszútáv
<i>Partnerek</i>	Előszállás Nagyközség Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	önkéntesek, alkalmazott településőrök számának függvénye
<i>Megvalósítási keret</i>	Önkormányzati saját forrás

5.1.7. Kulturális élet fellendítése

Az intézkedés célja: a Nagyközség különböző érdeklődésű társadalmi csoportjai számára szervezett programokkal a kikapcsolódási igények kielégítése

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Hagyományörző rendezvények szervezése, támogatása
<i>Projekt célja</i>	Előszállás Nagyközségi hagyományainak megismertetése, helytörténeti anyagok gyűjtése, dokumentálása és kiállítása.
<i>Célcsoport</i>	▪ Lakosság▪ Turisták▪ Testvérközségek▪ Könyvtárhasználók
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i> Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ pályázati források▪ saját forrás

<i>Projekt neve</i>	Rendszeres szabadtéri nyári programok
<i>Projekt célja</i>	Hagyományteremtő céllal nyári szórakoztató, szabadtéri programok szervezése.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	▪ Nagyközségközpont▪ Közparkok▪ Iskolák▪ Közintézmények udvarai
<i>Javasolt ütemezés</i>	Közép- és hosszútáv – éves rendszerességgel
<i>Partnerek</i>	▪ Előszállás Nagyközség Önkormányzata kulturális és művelődési intézményei▪ Civil szervezetek▪ Felajánlók
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően

<i>Megvalósítási keret</i>	• Önkormányzati és intézményi önerő • Nemzeti Kulturális Alap • Egyéb kulturális pályázati források • Vállalkozói támogatások • Felajánlások

<i>Projekt neve</i>	Sportrendezvények
<i>Projekt célja</i>	Sporttevékenységek, mozgásos tevékenységek megszerettetése, közösségformálás, egészséges életmódra nevelés.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	• Sportpálya • Sportcsarnok • Közparkok • Iskolaudvar • Tornaterem
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Partnerek</i>	• Előszállás Nagyközség Önkormányzata • Iskolák • Sportot támogató civil szervezetek • Sport Egyesületek
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	• Civil szervezetek önerője • Önkormányzati önerő • Pályázati források • Tagdíjak • Felajánlások

<i>Projekt neve</i>	Ifjúsági programok
<i>Projekt célja</i>	Helyi és vidéki zenekarok felléptetése, karaoke-party-k, szabadtéri filmvetítés, táncházak, vetélkedők szervezése, ünnepkörökhöz kötődő rendezvények (farsang, húsvétvárás, karácsonyvárás), fiatalok által készített alkotásokat bemutató kiállítások szervezése. Tehetséggondozás a 14 éven aluli korcsoportokban (versenyek, vetélkedők), ünnepekhez, ünnepkörökhöz, népi hagyományokhoz fűződő rendezvények szervezése.
<i>Célcsoport</i>	• Lakosság fiataljai • Óvodások, általános iskolások • Érdeklődők az idősebb korosztályból
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Partnerek</i>	• Előszállás Nagyközség Önkormányzata

	▪ Iskolák ▪ Civil szervezetek, alapítványok
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Önkormányzati önerő ▪ Nemzeti Kulturális alap ▪ Egyéb pályázati források

<i>Projekt neve</i>	Programok a középkorú- és idős korosztály számára
<i>Projekt célja</i>	Kikapcsolódást jelentő közösségi programok a különböző érdeklődési köröknek megfelelően. Könyvtári közösségi programok, nyugdíjasklubok, egyesületek bevonásával.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	▪ Előszállás Nagyközség közigazgatási területe ▪ Szociális intézmények
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Partnerek</i>	▪ Előszállás Nagyközség Önkormányzata ▪ Szociális intézmények ▪ Civil szervezetek, alapítványok
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Önkormányzati önerő ▪ Civil szervezetek, intézmények és alapítványok önereje ▪ Egyéb pályázati források ▪ Támogatások ▪ Felajánlások

<i>Projekt neve</i>	Mezőföldi Vásár Népzenei és Néptánc Fesztivál
<i>Projekt célja</i>	A mezőföldi néphagyományok megismertetése
<i>Célcsoport</i>	Előszállás és a kistérség, valamint a Mezőföld (Fejér megye) lakossága
<i>Érintett terület</i>	Művelődési ház, közparkok
<i>Javasolt ütemezés</i>	folyamatos
<i>Partnerek</i>	Magyar Földrajzi Múzeum, Előszállás TV
<i>Beruházási költség</i>	A program költsége 1 millió Ft
<i>Megvalósítási keret</i>	Önerő, pályázatok, Közkincs, NKA

5.1.8. Esélyegyenlőségi jogok biztosítása

Az intézkedés célja: a Nagyközségben élő kisebbség és fogyatékos személyek a helyi közösség egyenrangú tagjai, ezért meg kell teremteni azokat a feltételeket, amelyek lehetővé teszik számukra a társadalmi életben való részvételt az őket megillető jogok biztosításával

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Esélyegyenlőségi programok végrehajtásának támogatása az oktatásban
<i>Projekt célja</i>	A projekt címe: „Egyenlő eséllyel Előszálláson”. A pályázat alapvető célja, hogy a magyar közoktatásban elősegítse az esélyegyenlőség érvényesülését és megerősítse az iskolarendszer esélyteremtő szerepét a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók vonatkozásában.
<i>Célcsoport</i>	▪ Pedagógusok▪ Óvodák▪ Iskolák
<i>Érintett terület</i>	▪ Előszállás Nagyközség Önkormányzata▪ Előszállás Nagyközség 2 db intézmény (iskola, óvoda)
<i>Javasolt ütemezés</i>	Középtáv
<i>Beruházási költség</i>	program méretétől függ
<i>Megvalósítás helye</i>	▪ Iskolák▪ Óvodák
<i>Megvalósítási keret</i>	TÁMOP pályázatok

<i>Projekt neve</i>	A fogyatékkal élők jogainak biztosítása
<i>Projekt célja</i>	Az önkormányzat feladata, hogy gondoskodjon a fogyatékos személyeket megillető jogok érvényesítéséről, a fogyatékos személyek hátrányait kompenzáló akadálymentesítésről a Nagyközség intézményeinél.
<i>Célcsoport</i>	A Nagyközségben fogyatékkal élő személyek
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatos
<i>Partnerek</i>	▪ Előszállás Nagyközség Önkormányzata▪ Nagyközségben működő szervezetek
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Saját forrás▪ Pályázati forrás

<i>Projekt neve</i>	Fogyatékkal élők integrálása és aktív foglalkoztatása
<i>Projekt célja</i>	Olyan munkahelyek teremtése, ahol a csökkent munkaképességű, fogyatékkal élő Előszállás i lakosoknak is biztosítani tudnak munkalehetőséget. Egy jól működő alapítvány, vagy egyesület sokat segíthet abban, hogy ők is teljes életet élhessenek.
<i>Célcsoport</i>	Fogyatékkal élők
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan – hosszútáv
<i>Partnerek</i>	▪ Önkormányzat ▪ Vállalkozások ▪ Gyermek és ifjúsági alapítvány
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függ
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati lehetőségek

<i>Projekt neve</i>	Akadálymentesítés
<i>Projekt célja</i>	Az intézmények felújításánál, új épületek létesítésénél biztosítani kell az akadálymentes közlekedés feltételeit.
<i>Célcsoport</i>	Fogyatékkal élő személyek
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatos
<i>Partnerek</i>	Előszállás Nagyközség Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Saját forrás ▪ Pályázati forrás

5.1.9. Közösségi közlekedés fellendítése

Az intézkedés célja: A munkaerő mobilitásának biztosításához építeni kell a régió erősségeire, így például a közösségi közlekedés hálózatának fejlesztésével, kiterjesztésével. A program keretében támogatandó a közlekedési rendszerek elektronizálása, az utasforgalom kiszolgálásának és tájékoztatásának fejlesztése, forgalomirányítási rendszerének és forgalomtechnikai eszközeinek fejlesztése.

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Közösségi közlekedés (tömegközlekedés) és Nagyközségi közlekedés előnyben részesítése
<i>Projekt célja</i>	Közösségi közlekedés előnyben részesítése: Nagyközség közösségi közlekedése feltételeinek fejlesztése a helyi autóbusz-hálózat megújításával, akadálymentesítésével valamint az Nagyközség vasúttal való újra megközelíthetősége.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Hosszútáv
<i>Partnerek</i>	▪ Előszállás Nagyközség Önkormányzata ▪ Szolgáltató
<i>Beruházási költség</i>	programtól függő
<i>Megvalósítási keret</i>	EU-s pályázat, állami támogatás

<i>Projekt neve</i>	A biztonságos kerékpáros közlekedés feltételeinek biztosítása
<i>Projekt célja</i>	A kerékpáros közlekedést vonzóvá, kényelmessé és biztonságossá kell tenni a lakosság számára ahhoz, hogy valóban növekedjen a közlekedési mód részaránya a Nagyközségi közlekedésben. Összefüggő kerékpárút hálózatot kell kialakítani a Nagyközségben, amely kifelé csatlakozik a fontosabb pihenőterületekhez, biztosítani kell a Nagyközségben a pihenőterületeken és az intézmények környezetében megfelelő számú fedett, támasztós kerékpártároló kiépítést. El kell végezni a meglévő kerékpár utak burkolatának felújítását, új kerékpárutak kialakítását a kerékpárút hálózat bővítésével. A kerékpárutak és a közlekedési utak kereszteződéseit úgy kell kialakítani, hogy az a kerékpárosok számára biztonságosan használható legyen, az autók számára külön figyelmeztető jelzéseket kell kialakítani, hogy a kereszteződésben kerékpárút keresztezése is történik. Ki kell dolgozni egy kerékpár kölcsönző rendszer lehetőségét.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe

<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövid és középtáv
<i>Partnerek</i>	▪ Előszállás Nagyközség Önkormányzata ▪ Civil szervezetek ▪ Kerékpáros egyesület
<i>Beruházási költség</i>	Beruházás méretétől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	pályázati forrás

5.1.10. Gyermek és fiatalok társadalmi beilleszkedésének segítése

Az intézkedés célja: hazánk ifjúsága a demokratikus értékek ismerete és elismerése mellett jogaival tudatosan élő, a felnőtt társadalomba zökkenőmentesen beilleszkedő, s azt innovatív szemlélettel folyamatosan megújító erőforrásként biztosítsa saját maga és közössége boldogulását, érvényesülését.

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Fókuszban az Előszállási fiatalok és családtagjaik
<i>Projekt célja</i>	Elengedhetetlen, hogy a gyerekek, a serdülők és a fiatalok szűkebb és tágabb közösségeikben befogadó, toleráns magatartással vegyenek részt, nemzeti és európai identitásuk egyaránt segítse őket a fenntartható, békés társadalom építésében. Alapvető cél, hogy az érintett korosztályok értéknek és a sikeres élet részének tekintsék a családot és a gyermekvállalást, aktívan készüljenek a szülői szerepükre.
<i>Célcsoport</i>	Ifjúság
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Hosszútáv
<i>Partnerek</i>	▪ Civil szervezetek ▪ Előszállás i fiatalok és családjaik.
<i>Beruházási költség</i>	program méretétől függ
<i>Megvalósítási keret</i>	TÁMOP pályázati lehetőség

5.2. Környezeti pillér

A helyi környezet káros anyagoktól való védelmével és a természeti erőforrások hatékony hasznosításával járul hozzá a lakosság hosszú távú jólétéhez, valamint a növény- és állatvilág életkörülményeinek fenntartásához és sokféleségének megőrzéséhez.

5.2.1 Környezet ismerete, környezettudatosság

Az intézkedés célja: Az oktatás minden szintjén a környezetvédelmi tudatformálás integrált megjelenítése. Az oktatás pedagógiai célrendszerében helyet kell adni az aktív állampolgárrá nevelésnek, a környezettudatos gondolkodás kialakításának, a fenntartható fejlődés előmozdításának. Rendkívül fontos a helyi környezeti értékek és problémák megismertetése, illetve ezek kezelése.

Cél egy olyan társadalom kialakítása, mely „úgy elégíti ki a jelenben élők szükségleteit, hogy az ne veszélyeztesse a jövő generációk szükségleteinek kielégítését”. A környezeti tudatosság társadalmi beágyazódásának elősegítése a szemléletformálás, környezettudatos gondolkodás kialakítása, az ismeretközvetítés, a környezeti információk terjesztése, aktív állampolgárrá nevelés és közösség fejlesztés révén

Olyan mindenki számára elérhető környezeti adatbázist kell létrehozni, mely biztosítja, hogy a Nagyközség polgárai naprakész adatokkal rendelkezzenek a Nagyközség környezeti állapotára vonatkozóan és értesülhessenek a Nagyközségben előkészítés alatt áll környezeti állapotát esetlegesen befolyásoló beruházások, fejlesztések várható környezeti hatásairól.

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Előszállás Környezetvédelmi Programjának elkészítése
<i>Projekt célja</i>	a Környezetvédelmi Program elkészítése.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövidtáv

<i>Partnerek</i>	Előszállás Nagyközség Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	500.000Ft
<i>Megvalósítási keret</i>	Önerő

<i>Projekt neve</i>	Települési hulladékgazdálkodási terv készítése 2015-2018 évre
<i>Projekt célja</i>	Helyi Hulladékgazdálkodási Terv elkészítése
<i>Célcsoport</i>	▪ Lakosság, ▪ Nagyközség közszolgáltató intézménye
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövidtáv
<i>Partnerek</i>	Előszállás Nagyközség Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	500.000,- Ft.
<i>Megvalósítási keret</i>	Önerő

<i>Projekt neve</i>	Helyi hulladékgazdálkodás jogi szabályozása
<i>Projekt célja</i>	Az országos jogi szabályozás és a hulladékgazdálkodási tervezés folyamatos módosulása, illetve a helyi igények nyomán szükséges a helyi rendelet jogi szempontú folyamatos nyomon követése és amennyiben szükséges azok módosítása illetve újabb rendeletek megalkotása a hulladékgazdálkodás területén.
<i>Célcsoport</i>	▪ Lakosság, ▪ Nagyközség közszolgáltató intézménye
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövidtáv, folyamatosan
<i>Partnerek</i>	Előszállás Nagyközség Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	-
<i>Megvalósítási keret</i>	-

<i>Projekt neve</i>	Környezetvédelmi kommunikációs terv kidolgozása
<i>Projekt célja</i>	A társadalom környezeti tudatossága csak úgy javítható, ha folyamatosan tájékozott környezetének állapotáról, ismeri a gazdaság, társadalom és a környezet összefüggéseit, azok egymásra hatását.

	Tudatosan törekedni kell arra, hogy a fenntartható fejlődés a mindennapi nyilvánosság részét képezze, beépüljön a hétköznapi világába. A kommunikációs terv alkalmas arra, hogy az internetes eszközök, az oktatási rendszer, munkahelyek, a médiumok, tanácsadás, rendezvények és egyéb területeken folyó környezeti kommunikációáramlás egymást erősítse, hatásuk megsokszorozódjon. Összehangolt kommunikációs terv készítésére van szükség, melyben megtörténik az eddigi gyakorlat helyzetelemzése, meghatározásra kerül a kommunikáció cél- és eszközszerkezete, a partnerek, a kommunikációs célok és üzenetek célcsoportonként meghatározása, konkrét kampányok kijelölése és e tevékenységek ütemezése.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövidtáv, folyamatosan
<i>Partnerek</i>	Előszállás Nagyközség Önkormányzata Civil szervezetek PR szakértők
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás, önerő

<i>Projekt neve</i>	Környezetvédelmi „Hasznoskönyv” című kiadvány kidolgozása
<i>Projekt célja</i>	A kiadványnak be kell mutatnia a családok számára, hogy a gondos háztartásban a család anyagi, egészségi, környezeti Előszállás ekei összehangolhatóak. A kiadványnak be kell mutatnia, hogy a Nagyközség i intézmények, gazdasági társaságok dolgozói, vezetői milyen egyszerű mindenki számára könnyen megtanulható intézkedésekkel csökkenthetik a munkahelyeik környezeti terhelését.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság Vállalkozások, munkahelyek Intézmények
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövidtáv, folyamatosan
<i>Partnerek</i>	Előszállás Nagyközség Önkormányzata Civil szervezetek PR szakértők
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően

Megvalósítási keret	Pályázati forrás, önerő

Projekt neve	Nyilvánosság a Nagyközség környezeti ügyeivel kapcsolatban
Projekt célja	A környezeti tudatosság növelése mellett a környezeti ügyek nyilvánosságának garanciája is lehet a már javasolt kommunikációs terv és annak megvalósítása, melyben helyet kell adni a társadalmi részvételt biztosító tevékenységeknek. Biztosítani kell a nyilvánosság részvételét az egyes tevékenységekkel kapcsolatos döntéshozatalban. Ennek Előszállás ekében: ▪ a nyilvánosságot közzététel, hirdetmény formájában tájékoztatni kell a javasolt tevékenységről a döntéshozás legkorábbi fázisában, (tervek, tervpályázatok közzététele, bemutatása) ▪ meg kell ismertetni a közvéleményt a biztosított részvételi formákról (kereshető személyek a hely és időpont megjelölésével, közmeghallgatás helye, ideje, címek stb.), ▪ tájékoztatni kell a szükséges környezeti információk rendelkezésre állásáról, a betekintés módjáról, a nyilvánosságot meg kell ismertetni a várható környezeti hatásokkal és azok csökkentésére tett javaslatokkal, intézkedésekkel, ▪ be kell mutatni a rendelkezésre álló alternatívákat, ▪ lehetővé kell tenni a nyilvánosság számára a közmeghallgatást, vagy írásbeli bejelentés formájában a véleménynyilvánítást, ▪ a nyilvánossággal meg kell ismertetni a döntést és annak szövegét, a fő okokat és megfontolásokat. ▪ elő kell segíteni az Interneten a közérdekű adatok nyilvánosságát, éves jelentéseket, környezeti információkat, ▪ a Nagyközség honlapján a közérdekű környezetvédelmi ügyekkel kapcsolatos fórum létrehozása.
Célcsoport	Lakosság
Érintett terület	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
Javasolt ütemezés	Rövidtáv, folyamatosan
Partnerek	Előszállás Nagyközség Önkormányzata Civil szervezetek
Beruházási költség	Projektmérettől függően
Megvalósítási keret	Pályázati forrás, önerő

5.2.2. Települési és épített környezet védelme

Az intézkedés célja: A környezeti konfliktusok kialakulását megelőző mechanizmusok érvényesítése a Nagyközségi fejlesztési, tervezési és engedélyezési folyamatokban. A településszerkezetből és területhasználatból adódó környezeti konfliktusok megelőzése. A jó lakókörnyezet és életminőség hosszú távú biztosítása a Nagyközség lakók számára.

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Zöldterületek fenntartása
<i>Projekt célja</i>	A Nagyközség egyik legfontosabb hiányossága zöldfelületek hiánya, illetve azon kevés zöldterület mely jelenleg rendelkezésre áll Előszállás területén igen kisméretű. A zöldfelületi arány növelése lehetőséget kínál a Nagyközség otthonossá, természet közelivé tételéhez. A parkok kialakítását, folyamatos fenntartását, felújítását az előregedett fák cseréjét, a pázsitok újraterelítését, rendszeres locsolását és nyírását, továbbá a nagyobb virágfelületek kialakítását jelentheti.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság Nagyközségbe látogatók
<i>Érintett terület</i>	▪ Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Partnerek</i>	▪ Előszállás Nagyközség Önkormányzata ▪ Civil szervezetek ▪ Közterület fenntartó ▪ Lakosság
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Pályázati forrás ▪ Saját forrás

<i>Projekt neve</i>	Egyedi fák, fasorok védelme
<i>Projekt célja</i>	Az egyedi fák, fasorok telepítésével biztosítható az előregedett, illetve lakossági panaszok miatt eltávolított sorfák pótlása. Elsődleges a Nagyközség védett természeti értékeit képviselő fáinak, fasorainak, növényeinek folyamatos gondozása.

<i>Célcsoport</i>	Lakosság Nagyközségbe látogatók
<i>Érintett terület</i>	▪ Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i> Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Partnerek</i>	▪ Előszállás Nagyközség Önkormányzata ▪ Civil szervezetek ▪ Közterület fenntartó ▪ Lakosság
<i>Beruházási költség</i>	-
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Saját forrás

<i>Projekt neve</i>	Természet közeli élőhelyek védelme
<i>Projekt célja</i>	Megvédeni és megőrizni a természetközeli élőhelyeket hozzájárulva a biodiverzitás sokszínűségéhez. Természetközeli élőhelyeknek tekinthetők azok a területek, ahol az emberi beavatkozás, emberi tevékenységek (pl. gazdálkodás) mértéke elhanyagolható. Szükség esetén a védelem biztosítása jogszabályi úton (Nagyközség i rendelettel).
<i>Célcsoport</i>	▪ Lakosság ▪ Nagyközség ba látogatók
<i>Érintett terület</i>	▪ Előszállás Nagyközség közigazgatási területe ▪ helyi védetté nyilvánításra javasolt területek ▪ már védettség alatt álló területek
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Partnerek</i>	▪ Előszállás Nagyközség Önkormányzata ▪ Civil szervezetek ▪ Nemzeti Park ▪ Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Pályázati forrás ▪ Saját forrás

<i>Projekt neve</i>	Tájsebek feltérképezése és helyreállítása
<i>Projekt célja</i>	A Nagyközség közigazgatási területén található tájsebek felmérésének elkészítése. A tájsebek helyreállítása.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság Nagyközségbe látogatók
<i>Érintett terület</i>	▪ Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i> Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Partnerek</i>	▪ Előszállás Nagyközség Önkormányzata ▪ Civil szervezetek ▪ Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Pályázati forrás ▪ Saját forrás

<i>Projekt neve</i>	Helyi jelentőségű védett területek arányának növelése, a védelemre tervezett területek védetté nyilvánításának lefolytatása
<i>Projekt célja</i>	Helyi jelentőséggel bíró természeti területek, zöldfelületek, kulturális szempontból kiemelkedő fontosságú különleges területek, egyedi tájértékek védettségének biztosítása jogszabályi úton (Nagyközségi rendeletekkel). A védettség érvényesítése a helyi tervek, programok tartalmában.
<i>Célcsoport</i>	▪ Lakosság ▪ Nagyközségbe látogatók
<i>Érintett terület</i>	▪ Előszállás Nagyközség közigazgatási területe ▪ természeti területek ▪ védetté nyilvánításra javasolt területek
<i>Javasolt ütemezés</i>	Közép- és hosszútáv
<i>Partnerek</i>	Előszállás Nagyközség Önkormányzata Civil szervezetek
<i>Beruházási költség</i>	-
<i>Megvalósítási keret</i>	-

<i>Projekt neve</i>	Országos Ökológiai Hálózatba tartozó területek használatának korlátozása
<i>Projekt célja</i>	Az országos ökológiai hálózat övezetben csak olyan kiemelt térségi és megyei területfelhasználási kategória, illetve övezet jelölhető ki, amely az ökológiai hálózat természetes és természetközeli élőhelyeit és azok kapcsolatait nem károsítja. A közművezetéseket és a járulékos közműépítményeket úgy kell elhelyezni, hogy azok a tájba illőek legyenek. Az övezetben az új és felújítandó nagy-, közép- és kifestültségű vezetékeket – ha azt táj- és természetvédelmi igények indokolják – földkábelben kell elhelyezni. Az ökológiai (zöld) folyosó övezete nem minősíthető beépítésre szánt területté.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság, Önkormányzat, földhasználók
<i>Érintett terület</i>	▪ Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Partnerek</i>	▪ Előszállás Nagyközség Önkormányzata ▪ Civil szervezetek ▪ Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség ▪ Nemzeti Park
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Pályázati forrás ▪ Saját forrás

<i>Projekt neve</i>	Műemléki épületek, helyi jelentőségű épített értékek, régészeti lelőhelyek védelme, a Nagyközség építészeti emlékeinek felújítása
<i>Projekt célja</i>	A Nagyközség műemlékeinek, műemlék jellegű épületeinek és építményeinek, továbbá a helyi szempontból védelemre méltó, értékes épületek rekonstrukciója vizuális környezetesztétikai szempontból is fontos.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság, turisták, ide látogatók
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Közép- és hosszútáv
<i>Partnerek</i>	▪ Előszállás Nagyközség Önkormányzata ▪ Kulturális Örökségvédelmi Hivatal
<i>Beruházási költség</i>	-
<i>Megvalósítási keret</i>	Saját forrás, pályázat

<i>Projekt neve</i>	Tájvédelmi tevékenység
<i>Projekt célja</i>	A településrendezési terv módosításakor a természet közeli tájállapot érvényre jutatása. Megfelelő zöldfelület arány kialakítása, természetközeli területek beépítési arányának és módjának szigorú szabályozása.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	folyamatos
<i>Partnerek</i>	▪ Előszállás Nagyközség Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	-
<i>Megvalósítási keret</i>	-

5.2.3. A lakókörnyezet védelme a káros emisszió kibocsátásoktól (levegő, víz, zaj)

Az intézkedés célja: az emisszió kibocsátási értékeinek csökkentésére való intézkedési program megfogalmazása

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Környezetminőség javítása, élhető, egészséges Nagyközségi környezet kialakítása
<i>Projekt célja</i>	Az élhető, vonzó Nagyközségi környezet megteremtéséhez mindenekelőtt az egészségre veszélyes környezeti ártalmak csökkentésére (a levegő, a víz, a talaj szennyezésének visszaszorítására, valamint a zajterhelés korlátozására) van szükség. Levegőtisztaság védelem, Talajvédelem, Vízvédelem, Élővilág, természetvédelem,

	Hulladékgazdálkodás és szennyvízkezelés, Környezeti ismeretek környezettudatosság közvetítése a lakosság részére, Zajvédelem, Települési és épített környezet védelme, Energiagazdálkodás, Környezetbiztonság.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság, turisták, ide látogatók
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe és térsége
<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövidtáv
<i>Partnerek</i>	▪ Előszállás Nagyközség Önkormányzata ▪ Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Saját forrás, pályázati lehetőségek

<i>Projekt neve</i>	Allergén növényekkel kapcsolatos intézkedések
<i>Projekt célja</i>	Az allergén növények egészségkárosító hatásának mérséklése Előszállás ekében: Részletesen fel kell térképezni a Nagyközség területén előforduló allergén növények elterjedését, tényleges és potenciális élőhelyeit. Meg kell határozni azon növények körét, amelyek pollenje ténylegesen jelentős egészségügyi veszélyforrást jelent. Az elterjedési térkép alapján intézkedési programot kell kidolgozni, amely meghatározza a különböző területtípusok kezelési feladatait az allergén növények terjedésének visszaszorítása Előszállás ekében. A kezelési feladatoknak elsődlegesen az élőhelyi körülmények természetes módszerekkel történő megváltoztatására kell irányulniuk, amely az allergén növény terjedését akadályozza meg. Az intézkedési program megvalósítása. A programot megfelelően kommunikálni kell, megvalósításába be kell vonni a

	területhasználókat, tulajdonosokat
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövidtáv
<i>Partnerek</i>	▪ Előszállás Nagyközség Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	-
<i>Megvalósítási keret</i>	-

<i>Projekt neve</i>	Utak pormentesítése
<i>Projekt célja</i>	A Nagyközség útjai okozta diffúz porszennyezés csökkentésének leghatékonyabb módja a burkolatlan utak szilárd burkolattal történő ellátása, illetve szilárd burkolatú utakon a rendszeres utcaseprés elvégzése illetve nyáron az utak locsolása.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság, turisták, ide látogatók
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	folyamatosan
<i>Partnerek</i>	▪ Előszállás Nagyközség Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függ
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás és saját költség

<i>Projekt neve</i>	Levegőtisztaság-védelmi intézkedési terv készítése
<i>Projekt célja</i>	Uniós elvárásoknak és a jogszabályokban előírt határértékeknek való megfelelés.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság, turisták, ide látogatók
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe és térsége
<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövidtáv
<i>Partnerek</i>	▪ Előszállás Nagyközség Önkormányzata ▪ Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Saját forrás

<i>Projekt neve</i>	A felszíni vizekbe történő illegális szennyvízbevezetések feltárása és visszaszorítása
<i>Projekt célja</i>	Fel kell tární és meg kell szüntetni a Nagyközség felszíni vizeibe (pl. Lak patak) történő közvetlen szennyvízbevezetéseket. Szükséges azonosítani azokat a szennyezőforrásokat is, amelyek a csapadécsatornákon keresztül terhelik ezeket a vizeket. Illegális folyékonyhulladék leürítő helyek és illegális szennyvíz és csapadékvíz bevezetések megszüntetése.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság, turisták, ide látogatók
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	folyamatos
<i>Partnerek</i>	▪ Előszállás Nagyközség Önkormányzata ▪ Civil szervezetek ▪ Víz és csatornamű szolgáltató
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függ
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás és saját költség

<i>Projekt neve</i>	A felszíni és felszín alatti vizeket szennyező illegális hulladéklerakó helyek felszámolása
<i>Projekt célja</i>	A felszíni és felszín alatti vizeket szennyező illegális hulladéklerakók felszámolása különös tekintettel a felszíni vizek parti sávjában és azon mélyfekvésű területekre, ahol a hulladék és a talajvíz közvetlenül érintkezhet. Illegális hulladéklerakó és hulladéklerakó helyek megszüntetése.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	folyamatos
<i>Partnerek</i>	▪ Előszállás Nagyközség Önkormányzata ▪ Civil szervezetek ▪ Környezetvédelmi Felügyelőség
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függ
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás és saját költség

<i>Projekt neve</i>	Záportározók, vízgyűjtő medencék kialakítása
<i>Projekt célja</i>	Csapadékvíz rendezés, lehullott nagy mennyiségű csapadékvíz

	elvezetése.
<i>Célcsoport</i>	▪ Lakosság ▪ Intézmények
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Közép- és hosszútáv
<i>Partnerek</i>	▪ Önkormányzat ▪ Szolgáltató
<i>Beruházási költség</i>	Beruházás méretétől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás, önerő

<i>Projekt neve</i>	Zajterhelés megelőzése
<i>Projekt célja</i>	A településrendezési tervekben a zajvédelmi követelmények érvényre juttatása (pl. zajvédelmi távolságok). Telephely engedélyezése során műszeres méréssel kell ellenőrizni, illetve igazolni a megengedett zajterhelési határértékek teljesülését. Közlekedési eredetű fokozott zajterhelés csökkentése Előszállás ekében forgalomszervezési, járműkorszerűsítési és útminőségi fejlesztések elvégzése.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság, turisták, ide látogatók
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	folyamatos
<i>Partnerek</i>	▪ Előszállás Nagyközség Önkormányzata ▪ Civil szervezetek ▪ Környezetvédelmi Felügyelőség
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függ
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás és saját költség

<i>Projekt neve</i>	Lakóövezeti zajforrások megszüntetése
<i>Projekt célja</i>	A lakóterületek közé ékelődött zajt okozó létesítmények áttelepítése, megszüntetése (pl. hulladék gyűjtősziget).
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	folyamatos
<i>Partnerek</i>	▪ Előszállás Nagyközség Önkormányzata ▪ Civil szervezetek ▪ Környezetvédelmi Felügyelőség

<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függ
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás és saját költség

5.2.4. Infrastrukturális helyzet javítása, fejlesztése

Az intézkedés célja: a Nagyközségi infrastruktúra fejlesztése, egyben a szennyvízhálózat létrehozása és ivóvízhálózat korszerűsítése, mivel a megfelelő infrastrukturális kiépítettség nagymértékben hozzájárul a beruházások, tőke idevonzásához és a környezeti elemek, ill. rendszerek védelméhez

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Előszállás község szennyvízrendszer fejlesztése
<i>Projekt célja</i>	A szennyvízhálózat 100%-ra való bővítése, a szennyvíztisztító telep kapacitásának növelése.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe és térsége
<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövidtáv – 2015.
<i>Partnerek</i>	▪ Előszállás Nagyközség Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	II. forduló projekt összköltsége
<i>Megvalósítási keret</i>	KEOP-1.2.0/09-11-2013-0001 pályázati konstrukció

<i>Projekt neve</i>	Belterületi csapadékvíz-elvezetés és gyűjtés
<i>Projekt célja</i>	A felszíni vízelvezetés problémájának megoldása
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	A Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Középtáv – 2016.
<i>Partnerek</i>	Előszállás Nagyközség Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	-
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati lehetőségek

<i>Projekt neve</i>	Önkormányzati tulajdonú kül- és belterületi meglévő közutak fejlesztése, földburkolatú utcákban aszfalt utak kiépítése
<i>Projekt célja</i>	A meglévő útburkolat minőségének javítása,
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Minőségjavítás folyamatos, építés hosszútáv
<i>Partnerek</i>	Előszállás Nagyközség Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás

<i>Projekt neve</i>	Lakossági Járdáépítési Program
<i>Projekt célja</i>	Ahol nincs kiépítve, ill. a nem megfelelően kialakított járdák helyett biztonságosan használható járdák építése, a lakosság bevonásával.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség területe – ahol szükséges
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Partnerek</i>	▪ Előszállás Nagyközség Önkormányzata ▪ Lakosság
<i>Beruházási költség</i>	Költségvetésben elkülönített összeg
<i>Megvalósítási keret</i>	Önkormányzati és lakossági önerő
<i>Projekt neve</i>	A Nagyközség központ járdáinak egységesítése
<i>Projekt célja</i>	Biztonságosan használható, kiselemes térburkolóval kialakított járdák építése a Nagyközség kép szempontjából hangsúlyos területeken, attraktívabbá, egységessé téve ezáltal a Nagyközség központot.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Nagyközség központ még fel nem újított járdái
<i>Javasolt ütemezés</i>	Közép- és hosszútáv
<i>Partnerek</i>	Előszállás Nagyközség Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források

<i>Projekt neve</i>	A kerékpárút bel és külterületi szakaszának létrehozása
<i>Projekt célja</i>	Kerékpáros közlekedés biztonságos feltételeinek kialakítása.

<i>Célcsoport</i>	▪ Lakosság ▪ Ide látogató kerékpáros turisták
<i>Érintett terület</i>	Nagyközség központ még fel nem újított járdái
<i>Javasolt ütemezés</i>	Közép- és hosszútáv
<i>Partnerek</i>	Előszállás Nagyközség Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források

5.2.5. Energiafelhasználás hatékony és megújuló lehetőségeinek kihasználása

Az intézkedés célja: a megújuló energiaforrások felhasználási arányának növelése, környezetbarát technológiák bevezetése a Nagyközség ban, törekedni kell az energiatakarékosságra, melyhez szükség van a megújuló energiaforrások felhasználásának növelésére.

Az Önkormányzat a saját energiafogyasztását csökkenti és segítségnyújtás a lakosság saját energia felhasználásának csökkentéséhez.

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Napenergia hasznosítási és alkalmazási lehetőségeinek vizsgálata (napelemek, napkóhó)
<i>Projekt célja</i>	A napsütéses órák száma a Nagyközség területén megközelíti a 2000 órát, mely kedvező mennyiségű hőenergia átalakítására, ill. áram termelésére nyújt lehetőséget.
<i>Célcsoport</i>	▪ Lakosság ▪ Intézmények
<i>Érintett terület</i>	▪ Közintézmények ▪ Iparterületek ▪ Lakóházak
<i>Javasolt ütemezés</i>	▪ Megvalósíthatósági vizsgálat - Középtáv – 2017. ▪ Létesítés - hosszútáv – 2030.
<i>Partnerek</i>	▪ Előszállás Nagyközség Önkormányzata ▪ Non-profit szervezetek ▪ Vállalkozások
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Pályázati források ▪ Magántőke

<i>Projekt neve</i>	„Megújuló energia, megújuló közösség” előadások
<i>Projekt célja</i>	Környezetvédelmi előadások keretében a lakosság ismereteinek bővítése, szemléletváltás elősegítése, vállalkozásösztönzés. Ökológiai lábnyom számításával kapcsolatos ismeret átadás.
<i>Célcsoport</i>	▪ Lakosság ▪ Vállalkozók
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövidtáv – 2015-től folyamatosan
<i>Partnerek</i>	Előszállás Nagyközség Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források

<i>Projekt neve</i>	Geotermikus energia, szélenergia alkalmazási lehetőségeinek vizsgálata
<i>Projekt célja</i>	A fosszilis energiahordozók helyett megújuló energiák alkalmazása, csökkentve ezzel a környezetterhelést, és hosszútávon az energiaköltségeket.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	▪ Közintézmények ▪ Iparterületek ▪ Lakóházak
<i>Javasolt ütemezés</i>	Megvalósíthatósági vizsgálat – középtáv; Létesítés - hosszútáv
<i>Partnerek</i>	▪ Előszállás Nagyközség Önkormányzata ▪ Non-profit szervezetek ▪ Vállalkozások
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Pályázati források ▪ Magántőke

<i>Projekt neve</i>	Támogatások, segélyezések energiahatékonysághoz kötötten
<i>Projekt célja</i>	Kedvezőbb feltételek biztosítása, ill. támogatás nyújtása azoknak, akik meghatározott típusú és meghatározott mennyiségben megújuló energiaforrásokat használnak, támogatás, vagy kedvezmények nyújtása

	azon lakosság számára, akik energiatakarékos eszközöket használnak (energiatakarékos izzó).
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Hosszútáv – 2030.
<i>Partnerek</i>	Előszállás Nagyközség Önkormányzata
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források

5.2.6. Zöldterületek védelme, fenntartása – növény és állatvilág fenntartása

Az intézkedés célja: a Nagyközségi környezet javítása, a biológiai aktivitás és esztétikai érték növelése, a megfelelően kialakított Nagyközségi zöldfelületi rendszer a lakosság jólétét szolgálja, javítja a Nagyközség i klímát, jótékonyan befolyásolja a Nagyközség képet

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Belterületi fasorok fokozatos megújítása és lecserélése
<i>Projekt célja</i>	A Nagyközség összképének egységesítése, javítása, turistabaráttá tétele.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság Nagyközségbe látogatók, turisták
<i>Érintett terület</i>	Azon utcák, ahol még nem történt meg a fasorok megújítása, elsősorban a Nagyközség központ, ezt követően a többi utca.
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Partnerek</i>	Előszállás Nagyközség Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források

<i>Projekt neve</i>	Meglévő közparkok megújítása és új közparkok, közösségi terek kialakítása zöldterületeken
<i>Projekt célja</i>	A lakosság számára rekreációs területként szolgáló rendezett

	közparkok kialakítása, ezáltal a Nagyközség összképének javítása, turistabaráttá tétele.
<i>Célcsoport</i>	▪ Lakosság ▪ Nagyközségbe látogatók, turisták
<i>Érintett terület</i>	▪ Közparkok ▪ Játsszóterek
<i> Javasolt ütemezés</i>	Közép- vagy hosszútáv
<i>Partnerek</i>	Előszállás Nagyközség Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források

5.2.7. Hulladékgazdálkodás

Az intézkedés célja: Az országos, regionális és helyi hulladékgazdálkodási tervek prioritásainak érvényesítése, a megelőzés szempontú hulladékgazdálkodás kialakítása. Környezetbarát és „a szennyező fizet” elven alapuló rendszer kialakítása. A termelési és a lakossági hulladékcsoökkentés ösztönzése. Lakossági veszélyes hulladékmennyiség csökkentése és szervezett begyűjtés megvalósítása.

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Települési illegális hulladéklerakó helyek felszámolása
<i>Projekt célja</i>	A Nagyközség bel-és külterületén található illegális hulladéklerakó helyek felszámolása. Cél önkéntesek, illetve civil szervezetek és a Nagyközségi közszolgáltató segítségével felmérni az illegális hulladéklerakó helyeket és közös összefogással megszüntetni.
<i>Célcsoport</i>	Illegális hulladéklerakó és hulladékleürítő helyek
<i>Érintett terület</i>	A Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Hosszútáv, folyamatos
<i>Partnerek</i>	Előszállás Nagyközség Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	-
<i>Megvalósítási keret</i>	Saját forrás

<i>Projekt neve</i>	Házi komposztálás és esővíz-gazdálkodás ösztönzése, tájékoztató kampányok
<i>Projekt célja</i>	A családi házas ingatlanok esetén az ingatlantulajdonosok tájékoztatási és meggyőzése e tevékenységek előnyeiről mind közösségi szinten, mind háztartás szintjén. A drága és fenntarthatatlan zöldhulladék-szállítás helyett gazdálkodást, valamint az ingatlanon való ésszerű vízgazdálkodást ösztönözni.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság, intézménytulajdonosok
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	2016-tól kezdődően
<i>Partnerek</i>	Előszállás Nagyközség Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	500.000 – 1.000.000 Ft
<i>Megvalósítási keret</i>	Önerő

<i>Projekt neve</i>	Házhoz menő hulladékgyűjtés
<i>Projekt célja</i>	A hulladékok szelektív gyűjtésének elősegítésére, a lakosságnál keletkező pl. elektronikai hulladékok, veszélyes hulladékok, papír, műanyag, üveg hulladékok kommunális hulladéktól való külön gyűjtése, elősegítve a hulladékok újrahasznosítását. Két kukás rendszerre való átállás.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	folyamatos
<i>Partnerek</i>	▪ Előszállás Nagyközség Önkormányzata ▪ Dunanet Kft.
<i>Beruházási költség</i>	-
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati lehetőségek és saját forrás

<i>Projekt neve</i>	Építési és bontási hulladékok hasznosítása
<i>Projekt célja</i>	A lakosság megfelelő tájékoztatásával el kell érni, hogy a Nagyközségben keletkező építési és bontási hulladékokat a hulladékkezelő telepre szállítsák, ne pedig illegális hulladéklerakások keletkezzenek belőlük a Nagyközség külterületein. Szükséges a

	hulladékszállítást végző vállalkozások rendszeres ellenőrzése. Ösztönözni szükséges az építési hulladékok újrahasznosítását pl. a Nagyközségi utak, épületek felújítása során keletkező nem veszélyes bontási hulladékokból a szilárd burkolattal nem ellátott utak útalapját is elkészíthetik.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság, építési vállalkozók
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövidtáv, folyamatosan
<i>Partnerek</i>	▪ Előszállás Nagyközség Önkormányzata ▪ Dunanet Kft. ▪ Helyi építési vállalkozók
<i>Beruházási költség</i>	-
<i>Megvalósítási keret</i>	Saját forrás

<i>Projekt neve</i>	Oktatás, szemléletformálás
<i>Projekt célja</i>	Fogyasztói magatartás befolyásolása: közterületi és önkormányzati médiában szereplő reklámok környezettudatos kezelése. Intézményi hulladékcsökkentő megoldások bevezetése. Alternatívák alkalmazása. Az önkormányzati oktatási és kulturális intézményi hálózaton keresztül lehetőség van a keletkező hulladékmennyiség csökkentését szolgáló, a helyi hulladékgazdálkodási tervben részletezett nevelési és szemléletformálási programok teljesítésére. Az Önkormányzat és a közszolgáltató közös hulladékgazdálkodási akciók megvalósítása: Iskolákban és óvodákban szelektív hulladékgyűjtést népszerűsítő oktatóprogram, A szelektív hulladékgyűjtést népszerűsítő Hulladékért virágot akció, Karácsonyfagyűjtő akció, Általános iskolások számára vetélkedősorozat szervezése a szelektív hulladékgyűjtés témakörében, A környezetvédelmi világnap alkalmából egy napos szelektív hulladékgyűjtést szorgalmazó akció
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe

<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatos
<i>Partnerek</i>	▪ Előszállás Nagyközség Önkormányzata ▪ Dunanet Kft. ▪ Civil szervezetek
<i>Beruházási költség</i>	Beruházás méretétől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás, önerő

5.3. Gazdasági pillér

A fenntartható helyi gazdasági rendszer előnyben részesíti a helyi lehetőségeket, adottságokat és erőforrásokat, prioritásként jelenik meg a környezeti szempontok érvényesítése, a környezetet érő terhelések minimalizálása.

5.3.1. Nemzetközi együttműködés

Az intézkedés célja: Testvér települési megállapodások kötése.

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Testvér települési kapcsolatok kialakítása
<i>Projekt célja</i>	Testvértelepülések
<i>Célcsoport</i>	▪ Önkormányzat ▪ Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	2015-től folyamatosan, hosszútávra
<i>Partnerek</i>	▪ Előszállás Nagyközség Önkormányzata ▪ Tagállamok: Németország, Ausztria, Szlovákia, Románia, Bulgária, Szerbia, Magyarország ▪ Nemzetgazdasági Minisztérium
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás, EU támogatás

5.3.2. Az Önkormányzat és az önkormányzati intézmények hatékony működéséhez szükséges gazdasági feltételek megteremtése

Az intézkedés célja: a Nagyközségi kötelező és a vállalt feladatok ellátása az önkormányzat Feladata, így az intézkedés célja a Nagyközségi önkormányzati feladatok ellátásához szükséges

tőke előteremtése, biztosítása, biztosítva ezzel a lakosság megfelelő életminőségét és elősegítve a Nagyközség és az ott található intézmények fejlődését

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Önkormányzati bevételek növelése
<i>Projekt célja</i>	A bevételek és kiadások egyensúlyának megteremtése, a költségvetési arányok jelenlegi helyzetének felmérése, a közpénzek gazdaságos és hatékony elosztása, a bevételek növelése pályázatok és vissza nem térítendő támogatások révén.
<i>Célcsoport</i>	Előszállás Nagyközség Önkormányzata
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Partnerek</i>	Előszállás Nagyközség Önkormányzata
<i>Megvalósítási keret</i>	Projekttől függ
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Pályázati források ▪ Adók, egyéb támogatások

<i>Projekt neve</i>	Hatékony intézményi struktúra kialakítása
<i>Projekt célja</i>	Nagyközségi intézményekben optimálisan kialakítható munkakörök meghatározása, tényleges igényeknek megfelelő feladatmegoldások alkalmazása, intézmények személyi állományának, az optimális létszámszükségletnek biztosítása a kialakított munkakörök és foglalkoztatottság alapján. Szervezetek közötti együttműködés hatékonyságának növelése.
<i>Célcsoport</i>	Előszállás Nagyközség Önkormányzata
<i>Érintett terület</i>	Nagyközségi Intézmények
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Partnerek</i>	▪ Intézmények ▪ Előszállás Nagyközség Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	-
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Pályázati források ▪ Saját forrás

<i>Projekt neve</i>	Pályázatokkal kapcsolatos monitoring
<i>Projekt célja</i>	Pályázatok horizontális (esélyegyenlőségi és környezeti fenntarthatósági) vállalásaihoz kapcsolódó monitoring rendszer kialakítása, működtetése a Polgármesteri Hivatalban.

<i>Célcsoport</i>	Előszállás Nagyközség Önkormányzata
<i>Érintett terület</i>	Polgármesteri Hivatal
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Partnerek</i>	-
<i>Beruházási költség</i>	-
<i>Megvalósítási keret</i>	-

5.3.3. Ipar fejlesztése

Az intézkedés célja: Előszállás Nagyközségben olyan ipari termelő egységek letelepedésének elősegítése, melyek alacsony környezeti terhelés mellett nagy hozzáadott értékű termékeket állítanak elő. Az ipar fejlesztésének további célja a Nagyközségben képzett szakemberek számára helyi munkalehetőség biztosítása.

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Befektetési projekt-portfólió összeállítása, népszerűsítése
<i>Projekt célja</i>	A Nagyközségben található befektetési lehetőségek feltérképezése, népszerűsítése által sikeres magánberuházások generálása, Előszállási munkahelyek létrehozása.
<i>Célcsoport</i>	Potenciális befektetők
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	2015-től folyamatosan, hosszútávra
<i>Partnerek</i>	▪ Előszállás Nagyközség Önkormányzata ▪ Nemzetgazdasági Minisztérium
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Saját forrás, Pályázati forrás, EU támogatás

<i>Projekt neve</i>	Előszállás - Kártya létrehozása és működtetése
<i>Projekt célja</i>	A helyi kis- és középvállalkozások helyzetének javítása, azáltal, hogy a helyi lakosok minél nagyobb mértékben helyben költsék el jövedelmüket, ezáltal erősödjön a helyi gazdaság.
<i>Célcsoport</i>	▪ Lakosság ▪ Kis és középvállalkozások

	▪ Intézmények ▪ Előszállás Nagyközség Önkormányzata
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	2016-tól folyamatosan, hosszútávra
<i>Partnerek</i>	▪ Előszállás Nagyközség Önkormányzata ▪ Vállalkozói szövetségek
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Saját forrás, Pályázati forrás, EU támogatás

<i>Projekt neve</i>	Helyi vállalkozás-támogatási program kidolgozása és működtetése
<i>Projekt célja</i>	A Nagyközségben beruházni kívánó vállalkozások megtelepedésének elősegítése, ügyintézésének előmozdítása, ezáltal sikeres magánberuházások generálása, Előszállás i munkahelyek létrehozása Előszállás ekében.
<i>Célcsoport</i>	Potenciális befektetők
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	2015-től folyamatosan, hosszútávra
<i>Partnerek</i>	▪ Előszállás Nagyközség Önkormányzata ▪ Nemzetgazdasági Minisztérium
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Saját forrás, Pályázati forrás, EU támogatás

<i>Projekt neve</i>	Szakképzett munkaerőt foglalkoztató vállalatok letelepedésének kiemelt támogatása
<i>Projekt célja</i>	Előszállás Nagyközségben rendelkezésre álló szakképzett munkaerő részére helyi munkahelyek létrehozásának segítése, mely nagyban csökkentené a helyi lakosság városi munkahelyre való utazásának időigényét.
<i>Célcsoport</i>	Munkavállalók
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Közép- és hosszútáv
<i>Partnerek</i>	▪ Termelők ▪ Vállalkozók
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Pályázati források ▪ Magántőke

<i>Projekt neve</i>	Nagy hozzáadott értékű termékeket előállító vállalatok letelepedésének kiemelt támogatása
<i>Projekt célja</i>	A hozzáadott érték növelésének (minőségi alapanyagok, hagyományokra építkező termelés, szaktudás, hatékonyság, optimális termékösszetétel) eredményeképp nő az előállított termékek jövedelmezősége.
<i>Célcsoport</i>	▪ Vállalkozók ▪ Termelők ▪ Szolgáltatók
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Közép- és hosszútáv
<i>Partnerek</i>	▪ Termelők ▪ Vállalkozók
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Pályázati források ▪ Magántőke

<i>Projekt neve</i>	Gyümölcstermesztésre alapozott ipar
<i>Projekt célja</i>	Előszállás Nagyközség mezőgazdasága a gyümölcstermesztésben, szőlőtermesztésben nyilvánul meg. Híres az Előszállás i meggy mely olyan fajta meggy, mely exportra és feldolgozásra is alkalmas.
<i>Célcsoport</i>	▪ Vállalkozók ▪ Termelők
<i>Érintett terület</i>	▪ Előszállás Nagyközség közigazgatási területe ▪ Vállalkozások
<i>Javasolt ütemezés</i>	Hosszútáv
<i>Partnerek</i>	Vállalkozások, befektetők, termelők
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Pályázati források ▪ Magántőke

<i>Projekt neve</i>	Környezetbarát technológiák alkalmazása
<i>Projekt célja</i>	A környezetbarát technológiák olyan megoldásokat biztosítanak, amelyek révén csökkenthető a nyersanyagigény, visszaszorítható az energia-felhasználás és a károsanyag kibocsátás, valamint minimalizálhatók a hulladéktalmentesítési problémák. Tehát

	csökkenek a környezetet ért károk, terhelések, hosszú távon elősegítve a fenntartható fejlődést.
<i>Célcsoport</i>	▪ Vállalkozók ▪ Termelők
<i>Érintett terület</i>	▪ Előszállás Nagyközség közigazgatási területe ▪ Vállalkozások
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatos
<i>Partnerek</i>	Vállalkozások
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Pályázati források ▪ Magántőke

<i>Projekt neve</i>	Megújuló energiákra alapozott ipar telepítése
<i>Projekt célja</i>	Olyan ipari üzemek letelepedésének kiemelt támogatása, melyek a megújuló energiát hasznosító berendezéseket állítanak elő (pl. napkollektor, széltubina...)
<i>Célcsoport</i>	▪ Vállalkozók ▪ Termelők
<i>Érintett terület</i>	▪ Előszállás Nagyközség közigazgatási területe ▪ Iparterület
<i>Javasolt ütemezés</i>	Közép- és hosszútáv
<i>Partnerek</i>	▪ Befektetők ▪ Önkormányzat
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Pályázati források ▪ Magántőke

5.3.4. Mezőgazdaság fejlesztése

Az intézkedés célja: Az erőforrásokkal kíméletesen gazdálkodó, hatékony és fenntartható mezőgazdaság kialakítása, mely megélhetési forrást biztosít és segít fenntartani a természeti, környezeti értékeket.

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Biotermékek előállítása – biotermesztés, biotermelés
<i>Projekt célja</i>	Káros szermaradványoktól mentes, kiváló minőségű élelmiszer előállítása.

<i>Célcsoport</i>	Lakosság – mint vásárló.
<i>Érintett terület</i>	Biatermelésre bejelentett területek.
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan.
<i>Partnerek</i>	Gazdálkodók
<i>Beruházási költség</i>	A biatermelés magasabb költségeket eredményez a szigorított termelési feltételek következtében, azonban mégis tisztességesebb jövedelemre tesznek szert, termékeikkel (túlvegyszerezett, érésgyorsítóval kezelt) nem verik át a vásárlókat.
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források
<i>Projekt neve</i>	Vegyszermentes háztáji termékek előállítása
<i>Projekt célja</i>	Háztáji keretek között, műtrágyák és növényvédőszeres felhasználása nélkül előállított, biztonságosan fogyasztható élelmiszerek termelése.
<i>Célcsoport</i>	Társadalom – mint hatásviselő.
<i>Érintett terület</i>	Gazdálkodók földterületei.
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan.
<i>Partnerek</i>	Gazdálkodók
<i>Beruházási költség</i>	▪ Termelői költség ▪ Vetőmag költség
<i>Megvalósítási keret</i>	Saját forrás

<i>Projekt neve</i>	Termelői Értékesítési Szövetkezet létrejöttének elősegítése
<i>Projekt célja</i>	Az Előszállási mezőgazdasági termelők piacra jutásának segítése, piaci pozícióinak javítása, az Előszállási mezőgazdaság jövedelemtermelő potenciáljának növelése
<i>Célcsoport</i>	Helyi mezőgazdasági vállalkozások
<i>Érintett terület</i>	Helyi termelők
<i>Javasolt ütemezés</i>	2016-tól.
<i>Partnerek</i>	Gazdálkodók
<i>Beruházási költség</i>	-
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források

<i>Projekt neve</i>	Helyi kistermelők piaca
<i>Projekt célja</i>	A helyi kistermelők helyi lakóknak való értékesítésének megteremtése
<i>Célcsoport</i>	Lakosság – mint vásárló, kistermelők – mint értékesítők

<i>Érintett terület</i>	Piaci árusok, kistermelők
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan.
<i>Partnerek</i>	Gazdálkodók
<i>Beruházási költség</i>	-
<i>Megvalósítási keret</i>	Saját területek felhasználásával, az érintett termelők bevonásával

5.3.5. Gazdasági szektor (kereskedelem, szolgáltatás) fejlesztése

Az intézkedés célja: A gazdaság fejlesztésekor nem kerülhetnek háttérbe a környezetvédelmi szempontok és a környezettudatos magatartás. A gazdaság dinamikus fejlesztéséhez, a beruházások, a tőke Nagyközségbe vonzásához szükség van a gazdasági kockázatok csökkentésére.

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Marketingstratégia kidolgozása
<i>Projekt célja</i>	Megfelelő marketingstratégia kidolgozásával, a célcsoportok, arculati elemek, reklámanyagok meghatározásával az értékesítési lehetőségek javulnak, a piaci pozíció megszilárdul.
<i>Célcsoport</i>	Vállalkozók
<i>Érintett terület</i>	▪ Előszállás Nagyközség közigazgatási területe ▪ Dunaújvárosi kistérség
<i>Javasolt ütemezés</i>	Közép- és hosszútáv
<i>Partnerek</i>	▪ Előszállás Nagyközség Önkormányzata ▪ Kistérségi társulás ▪ Vállalkozások
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Pályázati források ▪ Magántőke

<i>Projekt neve</i>	Fórumok, kiállítások szervezése a helyi vállalkozások számára
<i>Projekt célja</i>	Információszolgáltatás és gyűjtés, kapcsolati tőke kiépítésének céljából tájékoztató előadások, fórumok, kiállítások szervezése.
<i>Célcsoport</i>	Vállalkozók
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Közép- és hosszútáv
<i>Partnerek</i>	▪ Előszállás Nagyközség Önkormányzata ▪ Meghívott előadók
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források

<i>Projekt neve</i>	Mikro-, kis- és középvállalkozások támogatása
<i>Projekt célja</i>	Vállalkozások technológiai, infrastrukturális és ingatlan jellegű fejlesztéseinek támogatása, együttműködésének és piacra jutásának segítése, javítva ezzel munkahelyteremtő képességüket és jövedelmezőségüket.
<i>Célcsoport</i>	Mikro-, kis- és középvállalkozások
<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Partnerek</i>	▪ Önkormányzat ▪ Állami szervek ▪ Mikro-, kis- és középvállalkozások
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Pályázati források ▪ Magántőke

<i>Projekt neve</i>	Inkubátorház kialakítása
<i>Projekt célja</i>	Az inkubátorház induló vállalkozások létrehozását és mikrovállalkozások fejlődését, növekedését segíti elő. Mesterségesen kedvezőbb környezetet teremt számukra a piaci viszonyoknál. Infrastruktúrát, helyet, szolgáltatásokat, esetenként pénzügyi segítséget biztosít a vállalkozásoknak, segít túlélni a kritikus kezdeti időszakot. Hozzájárul a munkahelyteremtéshez, hosszú távon a gazdaság fellendítéséhez.
<i>Célcsoport</i>	Mikro- és kisvállalkozások

<i>Érintett terület</i>	Előszállás Nagyközség közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Hosszútáv
<i>Partnerek</i>	▪ Önkormányzat ▪ Mikroállalkozások ▪ Kisállalkozások
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Pályázati források

<i>Projekt neve</i>	Környezetbarát technológiák alkalmazása
<i>Projekt célja</i>	A környezetbarát technológiák olyan megoldásokat biztosítanak, amelyek révén csökkenthető a nyersanyagigény, visszaszorítható az energia-felhasználás és a károsanyag kibocsátás, valamint minimalizálhatók a hulladékártalmatlanítási problémák. Tehát csökkenek a környezetet ért károk, terhelések, hosszú távon elősegítve a fenntartható fejlődést.
<i>Célcsoport</i>	▪ Vállalkozók ▪ Termelők
<i>Érintett terület</i>	▪ Előszállás Nagyközség közigazgatási területe ▪ Vállalkozások
<i>Javasolt ütemezés</i>	Közép- és hosszútáv
<i>Partnerek</i>	Vállalkozások
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Pályázati források ▪ Magántőke

5.3.6. Vendéglátás, idegenforgalom, turizmus fellendítése

Az intézkedés célja: alternatív jövedelemforrás teremtése.

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Szálláshelyek és vendéglátóhelyek számának bővítése
<i>Projekt célja</i>	Vendéglátóhelyek, éttermek, szállodák, panziók, hotelek, camping és magánszálláshelyek létrehozása, fejlesztése.

<i>Célcsoport</i>	▪ Előszállás Nagyközség Önkormányzata ▪ Családok ▪ Kisebb csoportok ▪ Befektetők
<i>Érintett terület</i>	▪ Előszállás Nagyközség közigazgatási területe ▪ Magántulajdonban lévő telkek, épületek
<i> Javasolt ütemezés</i>	Közép- és hosszútáv
<i>Partnerek</i>	▪ Előszállás Nagyközség Önkormányzata ▪ Befektetők ▪ Utazási irodák
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Pályázati források ▪ Magántőke

<i>Projekt neve</i>	Komplex turisztikai tájékoztatórendszer kialakítása
<i>Projekt célja</i>	Tájékoztatás szórólapokon, kiadványokon és az internet segítségével, a tájékozódás, egységes arculat kialakítása, internetes honlap készítése, korszerűsítése.
<i>Célcsoport</i>	Előszállás Nagyközségbe látogató turisták
<i>Érintett terület</i>	▪ Meglévő utazási irodák, ▪ Közintézmények ▪ Nagyközség forgalmasabb pontjai, útkereszteződései – táblák kihelyezése ▪ Sajtó ▪ Internet ▪ Mobiltelefon
<i>Javasolt ütemezés</i>	Középtáv
<i>Partnerek</i>	Előszállás Nagyközség Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Pályázati források ▪ Befektetők

<i>Projekt neve</i>	Lovas turizmus fejlesztése
<i>Projekt célja</i>	A projekt célja új lovarda fejlesztése, a Nagyközség külterületén, esetleg látványosságaihoz vezető lovas ösvény kijelölése.
<i>Célcsoport</i>	Előszállás Nagyközségbe látogató turisták, lakosság
<i>Érintett terület</i>	▪ települési lovas gazdák ▪ Előszállás közigazgatási területe

<i>Javasolt ütemezés</i>	Középtáv
<i>Partnerek</i>	Előszállás Nagyközség Önkormányzata, befektetők
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Pályázati források ▪ Befektetők

<i>Projekt neve</i>	Halász és vadász turizmus fejlesztése
<i>Projekt célja</i>	Előszállás Nagyközség területén működik a Nagykarácsonyi Vadásztársaság, a Nagyközség területén található halászatra alkalmas halastavak. A program célja lehet vadászpanzió kialakítása, valamint a Lakpataki tó környékének fejlesztése szálláshelyek kialakítása.
<i>Célcsoport</i>	Előszállás Nagyközségbe látogató turisták, lakosság
<i>Érintett terület</i>	▪ halastavak ▪ Előszállás közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Középtáv
<i>Partnerek</i>	Előszállás Nagyközség Önkormányzata, befektetők
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Pályázati források ▪ Befektetők

<i>Projekt neve</i>	Lak-patak és környékének rehabilitációja
<i>Projekt célja</i>	Az Ún. Papi földek területén, mely egy mély fekvésű mocsaras terület kihasználva vizes adottságait egy szabadidős tevékenységeket mindenféle szempontból kielégítő horgásztó kialakítására kerülhetne sor, mely téli időszakban korcsolyázásra, nyáron horgász tóként és csónakázó tóként működhetne. Célszerű lehet egy szabadidős létesítmény kialakítása is, mely magába foglalhatna éttermet, kölcsönzőket, esetleg néhány szobás szálláshelyet.
<i>Célcsoport</i>	Előszállás Nagyközségbe látogató turisták, lakosság
<i>Érintett terület</i>	Lak-patak és környéke
<i>Javasolt ütemezés</i>	Közép- és hosszútáv
<i>Partnerek</i>	Előszállás Nagyközség Önkormányzata, vállalkozók, befektetők, civil szervezetek, sportegyesületek
<i>Beruházási költség</i>	pályázatfüggő
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Pályázati források ▪ Befektetők

<i>Projekt neve</i>	Konferencia központ és szálláshely kialakítása
<i>Projekt célja</i>	Előszállás Nagyközség Dunaújvároshoz való közelségét számításba véve egy kellemes környezetben tervezett konferencia központ biztosítani tudná azon helyi és közeli városi cégek, vállalatok, társaságok igényeit, melyek munkájuk során a munkavállalók és üzleti partnerek részére tréningeket, bemutatókat, továbbképzéseket tartanak.
<i>Célcsoport</i>	Vállalkozások
<i>Érintett terület</i>	▪ Önkormányzat ▪ Vállalkozások
<i>Javasolt ütemezés</i>	Középtáv
<i>Partnerek</i>	Előszállás Nagyközség Önkormányzata, befektetők
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Pályázati források ▪ Befektetők

<i>Projekt neve</i>	Ciszterci rendház rendbetétele
<i>Projekt célja</i>	Koncepcióterv kidolgozás a leromlott Ciszterci rendház, kastély, vagy annak még meglévő pincerendszerének turisztikai vagy múzeumi célú hasznosítására vonatkozóan.
<i>Célcsoport</i>	Előszállás Nagyközségbe látogató turisták
<i>Érintett terület</i>	Szapáry kastély területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Közép- és hosszútáv
<i>Partnerek</i>	Előszállás Nagyközség Önkormányzata, vállalkozók, befektetők, civil szervezetek, Földrajzi Múzeum
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Pályázati források ▪ Befektetők

6. Monitoring és visszacsatolás

A monitoring célja: A partnerkapcsolatok és programok beindítása, működtetése. A terv végrehajtása közben adatgyűjtés a folyó tevékenységekről, a szolgáltatásokban és a rendszerekben bekövetkezett változásokról.

- Az erőforrásigények és források meghatározása.
- Kivitelezési ütemterv.
- Az önkormányzati költségvetés és az akcióterv közötti „híd” megteremtése.
- A programok kivitelezése.
- A tevékenységek és eredmények dokumentálása.
- A sikerek és problémák felismerése, jelentéskészítés.

A visszacsatolás és értékelés célja: Az előrehaladás és teljesítmény hagyományos értékelése célközpontú mutatók segítségével. A szolgáltatók és felhasználók tájékoztatása az eredményekről. A konzultáció, felülvizsgálat és/vagy tervezési folyamat megismétlése meghatározott küszöböknel.

- Értékelő csoportok létrehozása.
- Értékelés időbeosztásának meghatározása.
- Célokra alapuló mutatók kidolgozása.
- A jelentés kereteinek definiálása.
- Értékelés elvégzése.
- A partnerek tájékoztatása az értékelés eredményeiről.

6.1. Cselekvési terv

1. Fenntarthatósági megbízott és monitoring csoportok kijelölése

A fenntarthatósági tervben leírtakkal, valamint a Város környezeti fenntartásával kapcsolatos feladatok koordinálására, a fenti tervben leírt feladatok betartásának figyelemmel kísérésére, a fenntarthatósági terv felülvizsgálatához szükséges lakossági véleménygyűjtéshez fenntarthatósági megbízott kijelölése szükséges.

Monitoring rendszer szereplői

Polgármester

Alpolgármester

Bizottsági elnökök

- Pénzügyi és Költségvetési Bizottság

- Kulturális, Szociális és Sport Bizottság

Az Önkormányzat által fenntartott oktatási, nevelési Intézmények vezetői

- Árpád fejedelem tagiskola
- Előszállási patakparti óvoda

Az önkormányzat által fenntartott közintézmények vezetői

- Kossuth Lajos Művelődési Ház és Könyvtár
- Előszállás Nagyközség Polgármesteri Hivatala

Társulások

- Előszállási Szennyvízcsatorna-építő Viziközmű Társulás

Közműszolgáltatók

- Hulladékgyűjtés: Dunaföldvár Kft.
- Víz-, és csatornaszolgáltató: Mezőföldvíz Kft.
- Gázszolgáltató: E.ON Zrt.
- Áramszolgáltató: E.ON Zrt.

Polgármesteri hivatal munkatársai

- Műszaki főelőadó
- Pénzügyi főelőadó
- egyéb munkatársak...

A fenti irodavezetőkkel, illetve csoportvezetővel történt egyeztetések alapján a monitoring csoportban – az LA21-ben – az irodavezetők kerülnek megjelölésre, akik, adott esetben kijelölik az adott iroda azon munkatársát vagy munkatársait, akik a konkrét monitoring feladatot ellátják.

Civil szervezetek, helyi közösségek

2. Fenntarthatósági terv felülvizsgálata

Jelen Környezeti Fenntarthatósági Terv felülvizsgálatát évente 1 alkalommal felül kell vizsgálni, a fenntarthatósági megbízott által begyűjtött lakossági és intézményi vélemények figyelembe vételével, ennek megfelelően a szükséges módosításokat el kell végezni.

3. Tudatformálás, konzultációk, gyűlések tartása

Évente két alkalommal – tavasszal és ősszel – konzultáció szervezése a környezeti fenntarthatósági tervben foglaltak megvalósításáról, valamint az elhangzott vélemények, ajánlatok kiértékelése és a fenntarthatósági terv ennek alapján történő felülvizsgálata.

6.2. Indikátorok

A Local Agenda 21 program keretén belül szükség van az előrehaladás, a bekövetkezett változások, a teljesítmény értékelésére. Az egyes részek előrehaladásának méréséhez olyan mutatószámok **(INDIKÁTOROK)** szükségesek, amelyek segítségével értékelhetők a bekövetkezett változások. Az indikátorok a környezeti, társadalmi-, gazdasági folyamatok elemzéséhez, teljesítményértékeléshez nyújtanak segítséget és az információkat közérthető formában juttatják el a célszemélyekhez. Hozzájárulnak a társadalom szereplőinek tudatossága és viselkedése közötti eltérés csökkentésére, segítik a döntési folyamatok koordinációját - mindezt a fenntarthatóság alapelveinek érvényesülése érdekében.

Az indikátorok meghatározásánál jól mérhető, a KSH adatbázisában és a helyzetelemzés fejezeteiben is szereplő és alkalmazott statisztikai paramétereket választottunk, melyeket táblázatos formában foglaltunk össze. Ezen fenntarthatósági pillérenként készített táblázatok évenkénti kitöltésével és kiértékelésével hosszú távon is nyomon követhetők az időközben bekövetkezett változások, folyamatok.

Fontos hangsúlyozni, hogy az egyes indikátorok nem elsősorban egy-egy állapot leírására törekednek, hanem a LA21 előrehaladásával, megvalósulásával kapcsolatos változásokat mutatják be, és alkalmasak a közösségi teljesítmény mérésére, vagy akár az országos, ill. nemzetközi trendekkel való összehasonlításra.

A meghatározott célkitűzések megvalósulásának nyomon követése elsősorban az Önkormányzat feladatkörébe tartozik. Továbbá biztosítania kell a szolgáltatók, a lakosság tájékoztatását az eredményekről és a bekövetkezett változásokról.

Az indikátorok összegyűjtése pillérenként és célonként más-más intézmény feladata. Az oktatással kapcsolatos indikátorok és adatok összegyűjtése az oktatási intézmények feladata, melyből éves adatszolgáltatást kell adjon az Önkormányzat részére. A demográfiai adatok összegyűjtéséért az Önkormányzat illetékes osztálya a felelős. Az infrastruktúra adatait a szolgáltatók kötelessége szolgáltatni. A hulladékgazdálkodással kapcsolatos információkat a közszolgáltatóknak kell összegyűjteni adott évre vonatkozóan. Az egészségügyi, szociális és közbiztonsággal kapcsolatos indikátorok összegyűjtése szintén az Önkormányzat feladata segítséget kérve az érintett intézmények vezetőitől. A gazdasági pillérrel kapcsolatos összes adat összegyűjtése, kiértékelése az Önkormányzat feladata, csakúgy, mint a kitűzött célok megfogalmazása. A kulturális adatok szolgáltatásáért a Város kulturális intézményei a felelősök.

TÁRSADALMI PILLÉR

Részcelok	Indikátorok	2015	2016	2017	2018	2019
Általános adatok	állandó népesség száma (fő)					
	elvándorlások száma (eset)					
	Odavándorlások száma (eset)					
Egészségügyi helyzet fejlesztése	Működő háziorvosok száma (fő)					
	Működő házi gyermekorvosok száma (fő)					
	A háziorvosok által ellátott szolgáltatások száma (szolgáltat)					
	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgáltatások száma (szolgáltat)					
	A háziorvosi ellátásban a megjelentek és a meglatogatottak száma összesen (eset)					
	A házi gyermekorvosi ellátásban a rendelésen megjelentek száma (eset)					
	A házi gyermekorvosi ellátásban a látogatások száma összesen (eset)					
	A háziorvosi ellátásban a rendelésen megjelentek száma (eset)					
	A háziorvosi ellátásban a lakáson történt beteglátogatás (eset)					
	Egyes betegségek gyakorisága					
	Védőoltások száma					
	Gyógyszertárak száma (humán) (db)					

Szociális fejlesztése	helyzet	Nyilvántartott álláskeresők száma összesen (fő)						
		Éven túl nyilvántartott álláskeresők száma						
		Járadék típusú ellátásban részesülők						
		Segély típusú ellátásban részesülők						
		Rendszeres szociális segélyben részesülők						
		Munkavállaló korú népesség						
		Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya						

Oktatás, képzés fejlesztése	képzés	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (fő)						
		Az általános iskolai osztályok száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (db)						
		Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (fő)						
		A napközis tanulók száma a nappali oktatásban az általános iskolákban (iskolaotthonos tanulókkal együtt) (fő)						
		Általános iskolai főállású pedagógusok száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (fő)						
		Naponta bejáró általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (fő)						
		Számítógépek száma az általános iskolai feladat ellátási helyeken (db)						
		Településőrök, mezőőr száma (fő)						
Közbiztonság fejlesztése		Bűncselekmények száma (db)						

Kulturális fellendítése	élet	A települési könyvtárak beiratkozott olvasóinak száma (fő)							
		Rendszeres művelődési foglalkozások száma (db)							
		Rendszeres művelődési formákban résztvevők száma (fő)							
		Kulturális rendezvények száma (db)							
		Kulturális rendezvényeken részt vevők száma (fő)							
		Alkotó művelődési közösségek száma (db)							
		Alkotó művelődési közösségek tagjainak száma (fő)							

GAZDASÁGI PILLÉR

Részcélok	Indikátorok	2015	2016	2017	2018	2019
Nemzetközi együttműködés	Pályázati lehetőségek					
Az Önkormányzat és az önkormányzati intézmények hatékony működéséhez szükséges gazdasági feltételek megteremtése	önkormányzati bevételek összesen (Ft)					
	önkormányzati kiadások összesen (Ft)					
	adóbevételek (Ft)					
	összes felvett támogatás (Ft)					
	összes elnyert pályázati forrás (Ft)					
Mezőgazdaság fejlesztése	összes kifizetett pályázati önerő (Ft)					
	összes mezőgazdasági használati földterület (ha)					
	egyéni gazdaságok száma (db)					
	kisermelői gazdaságok száma (db)					
	mezőgazdasági tevékenységet folytató gazdasági szervezetek száma (db)					
Gazdasági szektor (kereskedelem, szolgáltatás) fejlesztése	biotermesztés alatt álló földterület (ha)					
	ipari szektorban foglalkoztatottak száma (fő)					
	ipartelekpek száma (db)					
	bejegyzett vállalkozások száma (db)					
	környezetbarát technológiák alkalmazása (%)					
Vendéglátás,	szálláshelyek száma (db)					

idegenforgalom, turizmus fellendítése	összes szálláshelyek száma (db)						
	vendégjszakák száma az összes szálláshelyen (vendégéjszaka)						
	külföldiek által eltöltött vendégéjszakák száma az összes szálláshelyen (vendégéjszaka)						
	vendéglátóhelyek száma (db)						
	turisztikai információs pontok, irodák száma (db)						

KÖRNYEZETI PILLÉR

Részcelok	Indikátorok	2015	2016	2017	2018	2019
Környezeti elemek és rendszerek állapotának javítása, védelme	összes elszállított települési szilárd hulladék mennyisége (t)					
	a lakosságtól szelektív hulladékgyűjtésben elszállított települési szilárd hulladék mennyisége (t)					
	komposztáló háztartások száma (db)					
	biohulladék mennyisége (t)					
	helyi védettség alatt álló területek (m ²)					
	helyi védettségű épített objektumok száma (db)					
	felújításra szoruló középületek száma (db)					
	zajszennyezés mértéke (dB)					
	szén-dioxid (CO ₂) koncentráció (ppm)					
A lakókörnyezet védelme a káros emisszió kibocsátásoktól (levegő, zaj)	Lakásállomány (db)					
	Közüzemi ivóvízvezeték-hálózat hossza (km)					
	Közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások száma (db)					
	Közüzemi szennyvízesatorna-hálózat hossza (km)					
	Közüzetsoromahálózatba bekapcsolt lakások száma (db)					
	Villamosenergia-fogyasztók száma (db)					
	Az összes gázcsőhálózat hossza (km)					
Infrastrukturális helyzet javítása, fejlesztése						

	Összes gázfogyasztók száma (db)						
	Rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások száma (db)						
	Önkormányzati kiépített út és köztér hossza (km)						
	Állami közutak hossza (km)						
	Összes szolgáltatott víz mennyisége (1000 m ³)						
	Összes elszállított települési szilárd hulladék (tonna)						
	Összes elvezetett szennyvíz mennyisége (1000 m ³)						
	fenntartható energiahasználat témájú előadások résztvevőinek száma (fő)						
	megújuló energiaforrást alkalmazó középületek száma (db)						
Energiafelhasználás hatékony és megújuló lehetőségeinek kihasználása	megújuló energiaforrást alkalmazó háztartások száma (db)						
	egy főre jutó összes energiafogyasztás (fő/MJ)						
	erdő művelési ág aránya a területhasználatban (%)						
	biológiai aktivitás mértéke (%)						
	összes zöldterület a településszerkezetben (m ²)						
	egy főre jutó zöldterület (fő/m ²)						
	szabványos játszótérek száma (db)						
	a zöldfelületek fenntartásra szánt költség (Ft/ha)						
Zöldterületek védelme, fenntartása – növény és állatvilág fenntartása							

A terv elkészítéséhez felhasznált dokumentumok

Előszállás története című könyv kézírata

Preadimu Future program

Előszállás Nagyközség rendezési terve

Örökségvédelmi Hatástanulmány

Csatornapályázathoz készített tanulmányok (megvalósíthatósági tanulmány, környezeti tanulmányok, pályázati anyagok)

Daruszentmiklós Polgárőrségek fejlesztése a déli térségben című tanulmány

Helyi hagyományok őrzése és kiaknázása Daruszentmiklós, Előszállás és Nagykarcsony településeken című tanulmány

Vállalkozási potenciálok feltárása a déli térségben című tanulmány

Szolgáltatások elérhetőségének biztosítása a déli térségben című tanulmány

Családokért Önkormányzati Társulás

2015. évi költségvetés

BEVÉTELEK

B 816 Költségvetési támogatás098161
8419079 Intézményfinanszírozás

12.057

BEVÉTELEK összesen: 12.057

KIADÁSOK

Baracs

K 1101 Alapilletmények051101

Gyermekjóléti szolgálat

1 fő közalkalmazott bére

135.400 Ft/hó x 11 hó = 1.489.400

Családsegítés

1 fő közalkalmazott bér

193.000 Ft/hó x 11 hó = 2.123.000

Vezetői pótlék

30000 Ft/hó x 11 hó = 330.000

Összesen: 3.942.400

Kerekítés - 400

3.942.000

3.942

K 11139 Betegszabadság idejére fizetett díjazás, táppénz hozzájárulás

Gyermekjóléti szolgálat

15 nap és táppénz hozzájárulás kifizetése

135.400 : 22 = 6.155 Ft/nap

6.155 Ft/nap x 15 nap = 92.325 Ft

92.325 x 0,60 = 55.395 Ft

30 %-os igénybevétel 16.619

Családsegítés

15 nap és táppénz hozzájárulás kifizetése

193.000 : 22 = 8.773 Ft/nap

8.773 Ft/nap x 15 nap = 131.595 Ft

131.595 x 0,60 = 78.957 Ft

30 %-os igénybevétel 23.687

Összesen: 40.306

Kerekítés - 306

40.000

40

K11139 Egyéb munkavégzéshez kapcsolódó juttatás

A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII tv. 77.§ (1) bek. szerinti kereset kiegészítés

Gyermekjóléti szolgálat

2014. évi keresetbe tartozó juttatás

előirányzata 1.624.800 Ft

2 % kereset kiegészítés:

32.496

Átvitel: 3.982

Áthozat: 3.982

Családsegítés

2014. évi keresetbe tartozó juttatás

előirányzata 2.316.000 Ft

2 % kereset kiegészítés:

	46.320	
Összesen:	78.816	
Kerekítés: +	184	
	79.000	79

K 1107 Kafetéria juttatás 0511071

Gyermekjóléti szolgálat

1 fő x 88.430 Ft/fő = 88.430

Családsegítés

1 fő x 88.430 Ft/fő =

	88.430	
Összesen:	176.860	
Kerekítés +	140	
	177.000	177

K21 Társadalombiztosítási járulék08211

Gyermekjóléti szolgálat

Bérek 1.489.400

Betegszabadság idejére fizetett díjazás 16.619

Egyéb munkavégzéshez kaps.jutt. 32.496

összesen: 1.538.515

27 %-a 415.399

Kafetéria juttatás 88.430

19 %-a 16.802

Szakfeladat összesen: 432.201 432.201

Családsegítés

Bérek 2.453.000

Betegszabadság idejére fizetett díjazás 23.687

Egyéb munkavégzéshez kaps.jutt. 46.320

összesen: 2.523.007

27 %-a 681.212

Kafetéria juttatás 88.430

19 %-a 16.802

Szakfeladat összesen: 698.014 698.014

Összesen: 1.130.215

Kerekítés - 215

1.130.000 1.130

Átvitel: 5.368

Áthozat: 5.368

K 24 Egészségügyi hozzájárulás05214

Gyermekjóléti szolgálat

Kafetéria juttatás: 88.430 Ft x 16.7 % =

14.768

Családsegítés

Kafetéria juttatás: 88.430 Ft x 16.7 % =

14.768

Összesen: 29.536

Kerekítés + 464

30.000

30

K 341 Belföldi kiküldetés

Családsegítés

Vezetői feladatok ellátása

települések között

15.000 Ft/hó x 12 hó =

180.000

180

Előszállás

K 1101 Alapilletmények051101

Gyermekjóléti szolgálat

1 fő közalkalmazott bére

154.300 Ft/hó x 11 hó =

1.697.300

Családsegítés

1 fő közalkalmazott bér

122.000 Ft/hó x 11 hó =

1.342.000

Összesen: 3.039.300

Kerekítés - 300

3.039.000

3.039

K 11139 Betegszabadság idejére fizetett díjazás, táppénz hozzájárulás

Gyermekjóléti szolgálat

15 nap és táppénz hozzájárulás kifizetése

154.300 : 22 = 7.014 Ft/nap

7.014 Ft/nap x 15 nap = 105.210 Ft

105.210 x 0,60 = 63.126 Ft

30 %-os igénybevétel

18.938

Családsegítés

15 nap és táppénz hozzájárulás kifizetése

122.000 : 22 = 5.545 Ft/nap

5.545 Ft/nap x 15 nap = 83.175 Ft

Átvitel: 8.617

Áthozat: 8.617

83.175x 0,60 = 49.905 Ft
30 %-os igénybevétel

	14.972
Összesen:	33.910
Kerekítés +	90
	34.000

34

K11139 Egyéb munkavégzéshez kapcsolódó juttatás

A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII tv. 77.§ (1) bek. szerinti kereset kiegészítés

Gyermekjóléti szolgálat

2014. évi keresetbe tartozó juttatás
előirányzata 1.851.600 Ft
2 % kereset kiegészítés:

37.032

Családsegítés

2014. évi keresetbe tartozó juttatás
előirányzata 1.464.000 Ft
2 % kereset kiegészítés:

	29.280
Összesen:	66.312
Kerekítés: -	312
	66.000

66

K 1107 Kafetéria juttatás 0511071

Gyermekjóléti szolgálat

1 fő x 88.430 Ft/fő =

88.430

Családsegítés

1 fő x 88.430 Ft/fő =

	88.430
Összesen:	176.860
Kerekítés +	140
	177.000

177

K21 Társadalombiztosítási járulék08211

Gyermekjóléti szolgálat

Bérek 1.697.300
Betegszabadság idejére fizetett díjazás 18.938
Egyéb munkavégzéshez kapcs.jutt. 37.032
összesen: 1.753.270

27 %-a

473.383

Kafetéria juttatás 88.430

19 %-a

16.802

Szakfeladat összesen:

490.185

490.185

Átvitel: 8.894

Áthozat: 8.894

Családsegítés

Bérek	1.342.000		
Betegszabadság idejére fizetett díjazás	14.972		
Egyéb munkavégzéshez kaps.jutt.	29.280		
összesen:	1.386.252		
27 %-a		374.288	
Kafetéria juttatás	88.430		
19 %-a		16.802	
Szakfeladat összesen:		391.090	391.090
		Összesen:	881.275
		Kerekítés -	275
			881.000
			881

K 24 Egészségügyi hozzájárulás05214

Gyermekjóléti szolgálat

Kafetéria juttatás: 88.430 Ft x 16.7 % = 14.768

Családsegítés

Kafetéria juttatás: 88.430 Ft x 16.7 % = 14.768

Összesen: 29.536

Kerekítés + 464

30.000

30

Kisapostag

K 1101 Alapilletmények051101

2 órás gyermekjóléti szolgálat , 2 órás családgondozás

Gyermekjóléti szolgálat

1 fő közalkalmazott bére

33.850 Ft/hó x 11 hó = 372.350

Családsegítés

1 fő közalkalmazott bér

33.850 Ft6hó x 11 hó = 372.350

Összesen: 744.700

Kerekítés + 300

745.000

745

K 11139 Betegszabadság idejére fizetett díjazás, táppénz hozzájárulás

Gyermekjóléti szolgálat

15 nap és táppénz hozzájárulás kifizetése

33850 : 22 = 1.539 Ft/nap

Átvitel: 10.550

Áthozat: 10.550

1.539 Ft/nap x 15 nap = 23.085 Ft

23.085 x 0,60 = 13.851 Ft

30 %-os igénybevétel 4.154

Családsegítés

15 nap és táppénz hozzájárulás kifizetése

33850 : 22 = 1.539 Ft/nap

1.539 Ft/nap x 15 nap = 23.085 Ft

23.085 x 0,60 = 13.851 Ft

30 %-os igénybevétel 4.154

Összesen: 8.308

Kerekítés - 308

8.000

8

K11139 Egyéb munkavégzéshez kapcsolódó juttatás

A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII tv. 77.§ (1) bek.
szerinti kereset kiegészítés

Gyermekjóléti szolgálat

2014. évi keresetbe tartozó juttatás

előirányzata 406.200 Ft

2 % kereset kiegészítés: 8.124

Családsegítés

2014. évi keresetbe tartozó juttatás

előirányzata 406.200 Ft

2 % kereset kiegészítés: 8.124

Összesen: 16.248

Kerekítés: - 248

16.000

16

K 1107 Kafetéria juttatás 0511071

Gyermekjóléti szolgálat

1 fő x 22.107 Ft/fő = 22.107

Családsegítés

1 fő x 22.108 Ft/fő = 22.108

Összesen: 44.215

Kerekítés - 215

44.000

44

Átvitel: 10.618

K21 Társadalombiztosítási járulék08211

Gyermekjóléti szolgálat

Bérek	372.350	
Betegszabadság idejére fizetett díjazás	4.154	
Egyéb munkavégzéshez kapcs.jutt.	8.124	
összesen:	384.628	
27 %-a		103.850
Kafetéria juttatás	22.107	
19 %-a		4.200
Szakfeladat összesen:		108.050

108.050

Családsegítés

Bérek	372.350	
Betegszabadság idejére fizetett díjazás	4.154	
Egyéb munkavégzéshez kapcs.jutt.	8.124	
összesen:	384.628	
27 %-a		103.850
Kafetéria juttatás	22.108	
19 %-a		4.200
Szakfeladat összesen:		108.050

108.050

Összesen: 216.100

Kerekítés - 100

216.000

216

K 24 Egészségügyi hozzájárulás05214

Gyermekjóléti szolgálat

Kafetéria juttatás: 22.107 Ft x 16.7 % = 3.692

Családsegítés

Kafetéria juttatás: 22.108 Ft x 16.7 % = 3.692

Összesen: 7.384

Kerekítés - 384

7.000

7

K1109 Közlekedési költségterítés

Munkába járás és utazási költségterítés

Gyermekjóléti szolgálat

2.500 Ft/hó x 12 hó = 30.000

Családsegítés

2.500 Ft/hó x 12 hó = 30.000

Összesen: 60.000

60

Nagykarácsony

K 1101 Alapilletmények051101

2 órás gyermekjóléti szolgálat , 2 órás családgondozás

Gyermekjóléti szolgálat

1 fő közalkalmazott bére

33.850 Ft/hó x 11 hó = 372.350

Családsegítés

1 fő közalkalmazott bér

33.850 Ft6hó x 11 hó = 372.350

Összesen: 744.700

Kerekítés + 300

745.000

745

K 11139 Betegszabadság idejére fizetett díjazás, táppénz hozzájárulás

Gyermekjóléti szolgálat

15 nap és táppénz hozzájárulás kifizetése

33850 : 22 = 1.539 Ft/nap

1.539 Ft/nap x 15 nap = 23.085 Ft

23.085 x 0,60 = 13.851 Ft

30 %-os igénybevétel 4.154

Családsegítés

15 nap és táppénz hozzájárulás kifizetése

33850 : 22 = 1.539 Ft/nap

1.539 Ft/nap x 15 nap = 23.085 Ft

23.085x 0,60 = 13.851 Ft

30 %-os igénybevétel 4.154

Összesen: 8.308

Kerekítés - 308

8.000

8

K11139 Egyéb munkavégzéshez kapcsolódó juttatás

A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII tv. 77.§ (1) bek. szerinti kereset kiegészítés

Gyermekjóléti szolgálat

2014. évi keresetbe tartozó juttatás

előirányzata 406.200 Ft

2 % kereset kiegészítés: 8.124

Áthozat: 11.654

Családsegítés

2014. évi keresetbe tartozó juttatás

előirányzata 406.200 Ft

2 % kereset kiegészítés:

	8.124	
Összesen:	16.248	
Kerekítés: -	248	
	16.000	16

K 1107 Kafetéria juttatás 0511071

Gyermekjóléti szolgálat

1 fő x 22.107 Ft/fő = 22.107

Családsegítés

1 fő x 22.108 Ft/fő =

	22.108	
Összesen:	44.215	
Kerekítés -	215	
	44.000	44

K21 Társadalombiztosítási járulék08211

Gyermekjóléti szolgálat

Bérek 372.350

Betegszabadság idejére fizetett díjazás 4.154

Egyéb munkavégzéshez kaps.jutt. 8.124

összesen: 384.628

27 %-a 103.850

Kafetéria juttatás 22.107

19 %-a 4.200

Szakfeladat összesen: 108.050 108.050

Családsegítés

Bérek 372.350

Betegszabadság idejére fizetett díjazás 4.154

Egyéb munkavégzéshez kaps.jutt. 8.124

összesen: 384.628

27 %-a 103.850

Kafetéria juttatás 22.108

19 %-a 4.200

Szakfeladat összesen: 108.050 108.050

Összesen: 216.100

Kerekítés - 100

216.000 216

Átvitel: 11.930

Áthozat: 11.930

K 24 Egészségügyi hozzájárulás05214

Gyermekjóléti szolgálat

Kafetéria juttatás: 22.107 Ft x 16.7 % =

3.692

Családsegítés

Kafetéria juttatás: 22.108 Ft x 16.7 % =

3.692

Összesen: 7.384

Kerekítés - 384

7.000

7

K1109 Közlekedési költségtérítés

Munkába járás és utazási költségtérítés

Gyermekjóléti szolgálat

5.000 Ft/hó x 12 hó =

60.000

Családsegítés

5.000 Ft/hó x 12 hó =

60.000

Összesen: 120.000

120

KIADÁSOK ÖSSZESEN: 12.057

Önkormányzati támogatások

Baracs

Megnevezés	Bevétel	Kiadás	Különbözet
Gyermekjóléti szolgálat	2.080.505	2.073.914	
Családsegítés	2.431.805	2.905.119	
Vezetői pótlék és járuléka		104.775	
Összesen:	4.512.310	5.083.808	- 571.498

Előszállás

Megnevezés	Bevétel	Kiadás	Különbözet
Gyermekjóléti szolgálat	1.428.835	2.346.653	
Családsegítés	1.663.135	1.880.540	
Vezetői pótlék és járuléka		104.775	
Vezetői költségtérítés		60.000	
Összesen:	3.091.970	4.391.968	- 1.299.998

Kisapostag

Megnevezés	Bevétel	Kiadás	Különbözet
Gyermekjóléti szolgálat	783.235	548.477	
Családsegítés	995.935	548.478	
Vezetői pótlék és járuléka		104.775	
Vezetői költségtérítés		60.000	
Összesen:	1.779.170	1.261.730	517.440

Nagykarácsony

Megnevezés	Bevétel	Kiadás	Különbözet
Gyermekjóléti szolgálat	860.490	578.477	
Családsegítés	988.290	578.478	
Vezetői pótlék és járuléka		104.775	
Vezetői költségtérítés		60.000	
Összesen:	1.848.780	1.321.730	527.050

Önkormányzatok hozzájárulása:

Évi 127.000 Ft

Előszállás:	57.910 Ft
Nagykarácsony:	34.412 Ft
Kisapostag:	34.678 Ft

